C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\H\Hrabal Bohumil\Hrabal_Bohumil-Inzerat na dum, ve kterem uz nechci bydlet.pdb

PDB Name: Hrabal bohumil-Inzerát na dům,
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 18.5.2007
Modification Date: 18.5.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Bohumil Hrabal
Inzerát na dům, ve kterém už nechci bydlet

Mlékárna by mohla prodávat i za tmy
Začít sama žít je víc než narození
Je možno chápat nevíru
jako nerozlišující pozornost
Ostatně inzeruji dům
ve kterém nechci bydlet

Viola Fischerová

– k a f k á r n a

Každé ráno vchází po špičkách do mého pokoje můj bytný, slyším jeho kroky. A pokoj je tak dlouhý, že by se k mé posteli ode dveří mohlo jezdit na bicyklu. Můj bytný se naklání nade mnou, otáčí se a komusi do dveří dává znamení a říká:
„Pan Kafka je tady.“
A třikrát píchá do vzduchu prstem a pak zase odchází a pomalu jde ke dveřím, kde mu moje bytná předává plechový tác s rohlíkem a hrnkem kafe a můj bytný mi to přináší, a že se mu třesou ruce, ten hrnek jektá na podnose. Někdy si tak myslívám po takovém probuzení, co kdyby ten můj bytný prohlásil, když mě takhle budí, že tam nejsem. Hrozně bych se polekal, protože tohleto ohlašování se mnou dělají už několik roků, na památku prvního týdne, kdy mi každý den nesli snídani a já jsem v posteli nebyl.
Tenkrát pršelo jako v třetihorách. Řeka vlekla vodu stále v tomtéž rytmu a já jsem v tom ustavičném dešti stál a nevěděl, zda mám ukazovákem zaklepat, nebo odejít. Generálské listy štěbetaly v korunách stromů, několik lamp se prodíralo proutím a v pootevřených dveřích do pokoje se vysvlékalo tělo ke spánku nebo k lásce. Noční svítilnička hnala k ztroskotání stín na emailových dveřích. A já jsem se ptal, byl původ stínu sám, či byl tam s někým? Chvěl jsem se tenkrát, protože za noci studeně prší a šlápoty se v blátivém lijavci ztrácejí. Avšak dobré je bydlit v úzkosti a strachem slyšet zuby, dobré je přivádět život do zkázy a ráno nanovo začít. Také je dobré loučit se navždycky a chválit neštěstí jak chytrák Job. Tenkrát jsem však v tom ustavičném dešti stál a nevěděl, zda mám zaklepat, nebo odejít, protože jsem neměl odvahu vypíchnout si žárlivé oko v mozku. Modlil jsem se, noci deštivá, nenechávej mne zde stát, ó noci deštivá, nenechávej mne zde napospas banálním krásám, nech mne aspoň klečet v blátě a dívat se na zamčený dům. Ráno jsem se potom zeptal: „Poldinko, máte mě ještě ráda?“ Odpověděla: „Máte mě ještě rád?“ Podruhé, až se probudím, zeptám se: „Papeži, spíš?“ Jednou se třeba zrcátko, které nastavím jejím ústům, jednou se neomží.
Teď procházím Ungeltem, dívám se na Jakubský chrám, kde císař Karel měl svatbu. Na rohu Malé Štupartské dostal můj bytný facku, ne proto, že byl detektivem mravnostní policie, ale že odtrhával od sebe dva opilé chlapy. Tam v Ungeltě je baráček, kde jsem jeden čas bydlil v podkroví, ale přes můj pokojík chodil do svého pokoje slepý harmonikář. Tuze rád bych věděl, jak císař Karel miloval tu princeznu, co rovnala podkovy a stáčela cínové tácy do kornoutku v prstech. Rád bych to věděl a dívám se na loubí, kudy chodila markýza della Strade, která prý měla tak hebkou kůži, že když pila červené víno, jako by to víno lila do skleněné trubičky.
A vcházím do domu, kde bydlím. Za starých časů se v Týnském chrámě utrhl zvonici zvon, proletěl vzduchem, pak prejzovou střechou, pak prorazil strop a propadl se do pokoje, kde bydlím. Bytná je opřena o zadumané okno, záclony vlají a neviditelný svět okřívá. Vykláním se z okna ve třetím patře, kamenná stěna Týnského chrámu je skoro na dosah ruky. A bytná na mě spouští asparágus svých rusých vlasů a je z ní cítit vůně borůvkového vína. Dívám se na Matku Boží, která je přicementovaná ke zdi a která je přísná jak markrabí Gero. Chodci jdou podle radnice a zdraví neznámého vojína.
„Víte co?“ šeptá za mnou bytná, „pojďte a dáme si jen takovou malinkou přátelskou hubičku. No tak, pane Kafka!“
Povídám: „Nezlobte se, milostpaní, ale já jsem tý mý věrnej.“
„No jo!“ zasyčela, „ale na chlastání a lajdání, to jste pašák.“ Řekla a vyběhla a uskřípla za sebou vůni borůvkového vína. Záclony jsou vyduté, pak zase zvolna klesají a nanovo tisíce kolibříků bere ten organtýn do zobáčků jak

královskou vlečku a opět se ty záclony vydouvají průvanem. Někde v našem baráku kdosi hraje na klavír „Malou školu zběhlosti“, pod oknem stojí roztrhaný člověk a jeho obličej je zrovna tak pomačkaný jako jeho vulkánový kufr. Po zdích chrámu stéká rtuť. Opuchlé sovy a paviáni usnuli na římsách.
„Dovoluji si nabídnout zubní kartáčky.“
„Ale ne, to není možné.“
„Až z Francíe, ano, nylon, dvě stě padesát osm korun tucet.“
„Ne, ne, ne, to není možné.“
„Příliš drahé? Tak prosím, ale krásně si klienti zatančí na parketách leštěných naším výrobkem, pane asistente.“
„Proto tak naříkala!“
„A jako novinku vám mohu prozradit, že máme na skladě kartáčky na dětské vlásky. Mohu poznamenat?“
„Ano, ale nemohu ji nikdy opustit.“
„Prosím, je to devizová surovina.“
„Celej tvůj barák zasypu květinami a kletbou.“
„A mohl bych poskytnout dvě procenta skonta při hotovém placení.“
„Zboží bych poslal franko, bylo by tady příští týden. A tohle? To je preparát, který vyrábí firma Hřivnáč a spol. Ano, ten, co se oběsil. A proč? To nevím. To byste mi musel laskavě napřed říct, proč u nás zešílel okresní soudce a proč se ohledávač mrtvol usmál. Vždyť stačí trošku silněji utáhnout kravatu a optat se svého stínu: Nakolik, bratře, žiješ?“
Vyskakuji z postele a vykláním se z okna do ulice jak do studny. Blonďatá hlava ženy si tam dává hubičky s mladíčkem, polibky jako rány bičem. A průvan to nese nahoru až k mé posteli.
„Neucukávej, to už mě nemáš ani trošku rád?“ žadoní blondýnka a bubliny ticha stoupají k měsíci, který cvičí na hrazdě noci, skrz troje zdi slyším chrápání kuchaře, se kterým jsem bydlil. Musel jsem si kupovat každý den měkký chléb, jináč bych neusnul. Tak ten kuchař dovede chrápat, že jsem si musel dávat do uší měkké tampony chleba, vždycky se na noc zazdít. Teď ta blondýnka s něhou uléhá na hromadu písku vedle chrámu a mládenečka strhává na sebe. Několik zavápněných obručí se přes milence kuláčí, rachotí zednické harampádí, ale oni neslyší. Bílá obruč se kutálí uličkou jak měsíc v úplňku. Matka Boží má přicementované ruce, nemůže ani zaclonit synáčkovi oči.
Pak bar Figaro, Pavouk, Chapeau Rouge, Romania i Magnet zavírají. Někdo za rohem zvrací, na rohu Staroměstského rynku křičí jeden občan:
„Pane, já jsem Čechoslovák!“
A druhý mu dává facku a říká: „Nu, a co má bejt?“
Zpod loubí vykukuje ženská, z nosu jí teče krev, jako by taky před chvílí tvrdila zlému občanovi: Pane, já jsem Čechoslovačka! A uprostřed náměstí tahá pán v černém krásnou dámu v květovaných šatech, tahá ji louží a žaluje nebi: „To jsem si vzal pěknou děvku!“
A dáma mu objímá nohy, ale muž v černém ji odkopává od sebe a ona uléhá do té louže, celá se tam schoulila jako fotografie do oválného rámu a vlasy jí plavou po špinavé hládi jak chaluhy. Teď teprve je muž ve společenských šatech spokojen. Pokleká do vody, stáčí ty mokré vlasy v houžev, otáčí si obličej té uplakané ženy a prstem objíždí ty milované rysy, pak jí pomáhá na nohy, zavěšují se do sebe, líbají se a odcházejí volným krokem jak svatá rodina. Odcházejí na ryneček, kde se U prince regenta ten černý muž rozmáchne, jako by vytahoval šavli, a volá k prázdnému náměstí: „Duch zvítězil nad hmotou.“
Pak přejela tramvaj s několika oběšenci, kteří visí za ruce, jakýsi chodec upadl a chtěl zapálit dlažbu. Nad městem teď stojí rozkročený neviditelný býk a je z něho vidět toliko růžové varle.
Někdy už dopoledne jdu do Kotců. Na rohu si kupuji planety na všecky měsíce, prodavačkám tkalounů tečou barevné pentle z nosu, když je měří loktem, bylinářkám každý den vyraší z temene slunečník. Často se z těch nor v Kotcích vypotácejí stařenky, tváře mají zjizvené znameními zvěrokruhu a místo očí dva kousky levhartí kůže. Vynášejí na světlo bláznivé zbytečnosti. Jedna prodává zelené růže z peříček, admirálský meč a knoflíky k harmonice, druhá nabízí vojenské trenýrky a plátěná vědra a vycpanou opici. Na Uhelném trhu mají prodavačky v klokaních kapsách tulipány všech barev. Ve výkladních skříních v Rytířské se lísají holoubci pod krčkem, andulky poletují v klecích jak básnická přirovnání. Několik kanadských křečků pracuje ke svobodě ve vysokém komínu akvária. Jednou jsem se za tři sta korun stal na chvíli světcem. Skoupil jsem všechny stehlíky a z vlastní ruky jsem jim dal svobodu. Jejej, ten pocit, když z dlaně vám vzlítá ustrašený ptáček! A pak jdu do tržnice, kde babičky prodávají na talířcích sedlou krev. Páchne to tu novorozeňaty, promočenými strožoky, octem a konopím. Z nákladního auta pořád stahují podříznutá jehňata. Je to zvláštní, že velké svátky odnesou zvířátka. Vánoce ryby, velikonoce kůzlata a jehňata. Myslím na domácí porážku vepře, kterého jsme špatně píchli, a on se zaryl pod hnůj a raději se utopil v močůvce, než by znovu uviděl řezníka s nožem v ruce.
Pak pospíchám, ale je to zbytečné. Pivo, které jsem koupil, zvětralo. V kanceláři bratří Zinnerů, kde je hraček na pět pater, skladník se třese zlostí a povídá:
„Hele, Plaváčku, my jsme tě poslali pro pivo, a ne pro živou vodu! To je doba, to je doba!“
A manipulant přisolil:
„A kdy ti, Kafko, zase umře strýc Adolf, kterej ti umírá na pokračování?“
„Co nevidět,“ povídám a beru faktury a celý den pak odškrtávám a přepočítávám dva vagony dětských hraček. Pěšák s puškou, voják s loďkou, voják s přilbou, důstojník v kroku, generál v plášti, bubeník, trubač, lesní roh, velký buben, voják ležící s puškou, dělostřelec s vytěrákem, důstojník stojící s mapou…
Odškrtávám ty figurky a myslím, jak si mě pořád pletou, z domova už jsem tolik let, ale jak je někde nazvraceno nebo někdo řve v noci, hned k nám přiletí sousedi a nadávají matce, ten váš syčák zase v noci řval, to mu to tak chutná? Měřič vzdáleností, telefonista píšící, motocyklista, raněný ležící, dva ošetřovatelé, lékař v bílém plášti, sanitní pes,

voják ležící s cigaretou, dragoun na koni…
Umírala u Marysků teta a ráno přiběhla k matce paní Marysková a nadávala, že jsem v noci u nich zamlátil na vokno a tetka před smrtí mohla dostat psotník, jak se lekla, že jsem to určitě byl já, vyběhla za mnou a slyšela můj příšerný chechtot… ač už tolik let nejsem doma.
Kráva pasoucí se, kráva bučící, tele stojící, hříbě se pasoucí, selata, kočka stojící s mašlí, slepice zobající, mladší tygři, hyena skvrnitá, medvěd zpříma stojící, americký buvol, lední medvěd mládě, opice škrabající se…
Dívám se, jak je zvěrolékař skloněn nad nemocným dobytčetem, jak účetnímu říká, že předepíše vodičku, ale na mě si ten doktor houkl, abych hned přišel a vzal štěteček a takhle to mezi paznehty vtíral. A potom mi kladl na srdce, abych si vzal topůrko a otevřel volovi hubu a takhle mu vytíral tlamu. A já jsem se koukal a nedovedl jsem říct, že nejsem kočí od těch volů, že se jen dívám.
Kamzík, divoké prase, pasáček, sedlák, kominík, kovboj stojící, indián házející lasem, zajíc sedící veliký, skaut s kloboukem, ovčácký pes…
Takhle vejdu do synagogy a nakloní se ke mně zablácený žid a šeptá mi, vy ráčíte bejt taky z východu? A já jsem přikývl. Potom, když jsem se stavil na pivě, seděli tam dva chlapi. Jeden mi povídá, ty seš pekař! A já jsem přikývl a chlap si zamnul ruce a povídá, hned jsem to poznal, a poručil karty a řekl, chybí nám třetí do mariáše, betl korunu, durch dvě. A malá dává…
Maria, Ježíšek, Josef, král stojící, král mouřenín, pastýř s jehnětem, anděl, beduin, ovce pasoucí se, ovčácký pes…
Dva vagony hraček odškrtávám v Maislově ulici u bratří Zinnerů, velkoobchod s hračkami a galanterním zbožím, po práci se proto rád procházím. Pořád však klopýtám o všecky hračky, které jsem měl dneska v ruce. Rád chodím po Kampě, kde děti čárají do asfaltu své kresby, lezou po čtyřech a pokračují v kreslení po domech, až kam dosáhne ruka. Teď žasnu nad portrétem muže, jeho klobouk je namalován současně zpředu i zezadu a jeho skryté ucho je nakresleno nad hlavou jak otazník, jak erb.
„To maluješ ty?“ ptám se dívenky, která dokončila tuhle kresbu a má modré lokny jak patrony z lovecké pušky.
„Jo, ale to nic není,“ říká a botkou smazává ten portrét, který by mohl viset v galerii, „ale neučesal byste mě?“
„Když chceš…“ povídám.
A dívenka obkročmo usedá na lavičku, pak si jednu nohu dává pod sebe, usedám za ni, přes rameno mi podává hřeben a já ji češu. A ona přivírá oči, pak se dívá na padající list a říká: „Už ten lupen bolely ruce, tak se pustil.“
Stmívá se kvapem, po serpentinách Petřína sjíždějí cyklisté a na hlavě mají hornické kahany, lodičky plují v nefritové vodě a každým zabráním vesel vyhrabávají z vody tucet alpakových lžiček. Podle lavičky kráčí slepec a vede slepou na radaru bílé hole.
„Když tak kreslíš po asfaltu, nač myslíš?“ ptám se.
„Jak támhle ten pták zpívá,“ ukazuje do větví. A tlačí bradu k hrudi, vidím, že to je pořád dítě, ale za pět let už se v ní začne probouzet krásný parazit obsahující látky štiplavé s příchutí boraxu a zaplaví zvolna její život štěstím. Sčesal jsem její vlasy, potěžkal jsem přehoušli těch vlásků, pak převazuji mašličku. A dívenka dává ruku za hlavu a přesně pokládá prst na první uzel, abych mohl udělat parádní mašli. Pak se otočila, rozvázala provaz, kterým byla přepásaná, zatáhla dva konce toho provazu kolem sebe, vystrčila bříško, a já položil prst na ten křížící se špagát, aby mohla udělat uzel, pak hakličku. Zničehonic mi potom políbila hřbet ruky a byla v sakrech…
Karlův most vypadá od Kampy jak dlouhá vana, ve které chodci jezdí po zadnicích na kolečkových soustavách. V řece heká Praha se zlámanými žebry a mostní oblouky, jeden za druhým jak parforsní hafani skákají ze břehu na břeh. Mohl bych jít za sestřenicí do pivovaru nebo k bytné, která mne zvala na lahvičku borůvkového vína, ale jdu raději nazdařbůh. V Malé Karlovce před osvětleným krámem stojí obchodník a nad ním je štít s firmou: Alfred Wieghold.
„Má úcta, pane Wieghold,“ povídám.
A v duchu jsem jej odprosil, že civím na jeho ruce, ruce oprýskané jak ruce Panny Marie czenstochowské. Protézy.
„Mělo by zapršet,“ povídám a pořád se dívám na ty umělé paže.
„Mladej pane,“ řekl pan Wieghold, „proč mi chodíte kolem krámu po rukách? Dejte si ty svoje ruce do kapes, ať užijete ty kapsy.“
A rozesmál se příšerně ten pimprlový král a břinkal protézami do skříní a obě paže mu vrzaly jak korouhvičky podzimní.
Procházím potom Michalskou, čtu nápis: Železné dveře. To člověku dodává sílu jak železité víno.
V průjezdu vidím do hodinářského krámu, učedník, který zametá, stále mrká a má oči plné cukrkandlu, jistě má zanícené spojivky, jistě si každé ráno musí trhat víčka, aby trefil k umyvadlu. Dneska potkávám chodce v seriálech, jako by byli spojeni neviditelným lanem. Deset lidí se zafačovanou hlavou, pak zase tucet chodců s významně zvednutým obočím, jako by mi chtěli něco říct, sedm lidí s páskou přes oko…
Ale hlavně si všímám žen. Ta móda je k zbláznění, každá se dívá, jako by právě vstala z postele lásky. Copak to mají pod blůzičkou? Nějaké lešení nebo soustavu kostic, že ty prsy tak píchají člověka do očí. A potom ta chůze! Člověk velkoměsta musí mít šatník představ, aby pro narafičenou krásu nespáchal vraždu z vilnosti. Tu chvíli se ke mně přidal člověk, který mi vykládal všechna svoje podivuhodná zaměstnání, jak obsluhoval první automat v Koruně, jak seděl uvnitř toho automatu a nejdřív se podíval, jestli ta vhozená koruna není falešná, a pak teprve dal chlebíček na misku a rukou otočil ten mechanismus, jak slyšel, kterak se lidé diví tomu vynálezu, zrovna tak, jako když seděl v pětimetrových hodinách na výstavě a v ruce držel kapesní hodinky a každou minutu postrčil ručičku. To mi vykládal a zůstal stát udiven ještě teď tím svým osudem.
Povídám: „Kdo jste?“
„Praktický filozof,“ řekl.
„Tak mi laskavě vysvětlete Kantovu Kritiku praktického rozumu,“ povídám.
A stoupali jsme Štěpánskou ulicí a Praha hydraulickým lisem klesala níž a vlasy praktického filozofa se dotýkaly líhně

hvězd. Pozval mě na pečené buřty a cestou mi na Rybníčku podal výklad. Udělal kříž nad svým poklopcem a dal si takovou šupu do čela, až se rozechvěly zářivky a výstražné majáčky.
Povídám: „Tamhleta baba mívá dobrý buřty.“
Pak acetylenová lampa svítila na tu stařenu a Rembrandt vstával z mrtvých. Ruce bábiny spočívaly na jejím břiše, jako by ohmatávaly záda ztraceného syna. Jediný zub jí svítil z úst.
„To už je, pánové, půlnoc?“ optala se.
Praktický filozof zvedl prst k nebi a byl v té chvíli krásný jak rabi Löw, jak Vincentovo uříznuté ucho. Noc byla plná strusky, stříbrných kotoučků, šroubů a matic. Vzduch voněl šťavelanem amonným, kyselinou mléčnou, intimní toaletou žen, silicemi, rtěnkami. A štěpánské hodiny udeřily počátek půlnoci. Pak ze všech stran bily pražské hodiny. Pak ještě ty, které se opozdily. Praktický filozof s ohromnou chutí pojedl pečené vuřty, pak bez rozloučení odešel. Přešla prostitutka, krásná a v bílých šatech, jak anděl, otočila se a lusk jejích úst rozpraskl a vysypal se bílý hrášek ve dvojstupu. Zatoužil jsem vyškrábat do jejího úsměvu několik barevných slov, domnívaje se, že si je ráno přečte v zrcadle, před kterým bude stát s kartáčkem na zuby.
Povídám stařeně: „Paní, neznala jste Františka Kafku?“
„Božíčku,“ řekla, „já jsem Kafková Františka. A můj tatínek byl koňskej řezník a jmenoval se František Kafka. Pak jsem znala jednoho vrchního v bydžovský nádražní restauraci, kterej se jmenoval taky Kafka,“ řekla a naklonila se a jediný zub jí svítil v ústech jak vědmě, „ale pane, kdybyste chtěl něco extra, vy stejně neskončíte přirozenou smrtí, dejte se zpopelnit a odkažte mi ten váš popel a já budu vámi cídit svoje vidličky a nože, aby se s vámi něco parádního dělo, tak jako dar, tak jako neštěstí, tak jako láska… hehehehe.“
Řekla a vidličkou obracela syčící a prskající buřty.
„Já jsem taky kartářka,“ pokračovala, „pane, vás kdyby mráček neobestřel, krásný věci byste tvořil… Ale jedeš, jedeš, už je tady zase!“ volala a ometala si sukni a odkopávala od nohou cosi.
„Co je?“ povídám.
„To nic,“ řekla, „to je Hedvička, dceruška polský hraběnky, která se utopila, její duch… víte? Pořád je se mnou a teďka mě tahá za zástěru, rozumíte?“
„Rozumím,“ povídám a vycouval jsem z okruhu acetylenové lampy.
Potom jsem se už vracel. U vchodu do Turandotu kdosi ukazuje portýrovi, že má peníze. U Šmelhauzů ze sklepa stoupá hudba a dva smějící se starci. Kožná ulička je plná necudných znamení a pohybů. Na kanále leží čerstvá růže, jako by vypadla z kytice. Pak usedám u jezírka na Staroměstském rynku a můj stín je zelený s fialovým lemováním. Kdosi nese veliký kaktus, jehož každé kolínko je převázáno červenou mašličkou. Jakási dáma, která vypadá, jako by vypadla z Ibsenova dramatu, kráčí do Pařížské, přes pyžama má oblečený kabát, jistě nemůže spát a jde se opřít o zábradlí nad řekou. O kandelábr se teď opřel člověk, jako by poslouchal vážnou hudbu. Teď však zvrací, tekutina mu teče z úst, jako by mu vypadly kapesní hodinky na řetízku. Vidím osvětlené okno svého bytu, vydouvají se záclony, můj bytný chodí sem a tam a dělá znamení kříže. Jistě zase má na stole hrnec a o něj opřenou rozevřenou bibli. Z Dlouhé třídy vyšel strážník, jako by měl obě ruce až po loket ponořené do sádry.
Myslím, Poldinko, na tebe, jak jsi mi řekla:
„Tebe nenávidím nejmíň. V tvých slinách chutnám nekonečnou díru, kterou bagrovala láska, v tvých zubech hmatám zeď, po které stéká smutek. Miláčku, ty jsi měl k večeři salám, protože na rtech kousek masa mám, ale to nevadí, líbej mne znovu a znovu a znovu žvýkej moje maso kolem očních důlků, kolem jámy úst. A opakuj znovu, že ani Šalamoun v celé své slávě nebyl tak oděn, že ani ptactvo nebeské, ani květy polní nejsou tak krásné jako já. Řekni to znovu a znovu zapal mezi nohama mýma zápalnou obět a rozdmýchej v mé pánvi žár. A až půjdeš ráno domů a uvidíš z okna viset ženské šaty, nic nedbej. To objímám vzpomínkou sladkou napojený dům. Prý lze vyhmatat v zábradlích ztracené jehlice slunce.“
To mi tenkrát řekla Poldinka, sestoupila k řece, kde město chodí po rukách. Divil jsem se tenkrát, proč obrácená auta jezdí v řece koly vzhůru, jako by sáňkovala po střechách, proč se chodci zdraví, jako by nabírali do klobouku vodu. Poldinka mi řekla: „Člověče, kde jsi našel tu sílu nabízet ty šílený hračky, ty kartáčky a hřebeny, a přitom tak strašlivě snít?“
A já jsem tenkrát řekl:
„Poldinko, jediná ty jsi porozuměla slovům, kterými jsem zaplavil tvoje ústa, vlasy, vzduch tvých plic, slovíčky jako z večerníku. Poldinko, jediná ty jsi vždycky uhádla, kdy se stahuje knot v mých očích, a jediná ty taky pochopíš, co zůstane, až odejdu s tváří plechovou a hluchou, protože tak jako ty zrovna tak i já jsem se nikdy nechtěl radovat podle recepisu, nikdy jsem jako ty nechtěl nemít právo na bolest a na žal… Ale Poldinko, ty zvrhlice zvrhlá a zvrácená, proč vnášíš paniku do mého života, tak jako krápník, jako netopýr?“
Vyskočil jsem z lavičky na Staroměstském rynku, přede mnou stál rozkročený strážník s rukávy namočenými ve vápně. Nikdo nešel, tak jsem se mu svěřil: „Tak ode dneška navždycky už nemohu být zbaven touhy procházet se s aramejským profesorem smíchu, víte? Ode dneška už nemohu být zbaven trhliny v mozku, protože svoboden býti, radost. Tak tonu v samém štěstí, vdavkách, radostech, u bratří Zinnerů odškrtávám beláčky, králíčky, upomínkové kapličky, andělské vlasy, vánoční sklo, hračky. Rozumíte? Všichni jsme si bratří, l’art pour l’art bratří, krásní jak entartete kunst, pravdiví jak slavík, zvrhlí jak růže. Opravdu, chápete? Bez trhliny v mozku nelze žít. Nelze člověka odvšivit od svobody, bratří. Rozumíte?“
Strážník řekl přísně:
„Nekřičte tak, proč tak křičíte? Pane Kafka! Ještě budete platit rámusenku.“

– d i v n í l i d é

Řetěz vyleštěný od dělnických rukou, článek za článkem se blyštěl ve slunečních mašlích a páskách, které pramenily ze žaluzií větracích věží cáglágru, ve kterém u stropu stál jeřáb, a v gondole toho jeřábu dřímala jeřábnice, měla nataženou bílou ruku a v lokti odbarvenou hlavu, a tu ruku a hlavu odtínal sluneční pruh.
Směnový mistr Podracký vstupoval do pásu za pásem, slunce pruhovalo jeho montérky, prošel třetí oddělení, čtvrté, vcházel do modrých tunelů příšeří, a zase do jasných, šikmých laťáků slunce, které ve zlatých tkalounech a pentlích pramenilo z pootevřených víček žaluzií, větracích věží cáglágru.
Teď kráčel podle tichých brusek, karborundových kotoučů visících na zaprášených řetězích.
U prohlížecího stolu seděli na lavicích brusiči, někteří leželi na šikmých prknech se zdviženým kolenem a paží založenou za hlavou jak hercoví kluci a filci.
„Tak jste vzkázali," řekl směnový mistr, „že nepojedete. Jak si to představujete?"
„To, co jste nám provedli, to odporuje soudružskému jednání," vykročil brusič Mlíkař, „to je to samý, jako když malí kluci napíšou na zeď: Franta je vůl, a utečou."
„Tedy stávkujete?" zvedl obočí mistr.
„Ne, pouze neděláme do tý doby, než sem přijde ten, kdo zvýšení normy má s námi projednat předepsaným způsobem," řekl Mlíkař.
„Tak já sem pošlu důvěrníka," řekl mistr Podracký, vytáhl žlutý skládací metr, změřil prohlížecí stůl, pak ten metr složil a odcházel, pleskal si žlutým metrem do rytmu chůze o stehno a odcházel a proti němu se blížil jeřáb, blondýna vjížděla do pásů větracích věží, jeřábnice tiskla páky a jeřáb současně jel dopředu a přesunoval kočku a lesklý řetěz klesal a postava jeřábnice i konstrukce jeřábu byla šikmo protínána a zebrována pásy slunce, které tekly do cáglágru žaluziemi větracích věží. Pohybující se ženská busta neustále zdobená pohybujícími se šerpami slunce. A jeřáb přejel nad hlavami brusičů.
Soudní rada přinesl z kantýny přednímu dělníkovi krvavou tlačenku. Pak se vrátil ke korytům, ve kterých se mořila ocel v kyselině solné. Omylem šlápl do tratoliště rozlité kyseliny a pak cítil, jak kyselina tiše pracuje. Slyšel, jak praskaly tkaničky. Opřel si botu o hranu koryta a viděl, jak se tkanina keprových kalhot třepí. Soudní rada se pak díval na šrotiště, kde palič válečného šrotu se nakláněl a trpělivě modrým plamenem se propaloval do útrob wertheimky, pokladny, a za ním, na šrotišti, vykládaly trestankyně vagony rezatých křížů z vesnických hřbitovů, vždy dvě a dvě vzaly takový železný kříž v nohách a hlavách, rozhoupaly to rzivé křesťanské znamení a obloukem je hodily rovnou do muldy. A potom nakládaly přepálené kusy tanků, železné zahrádky a ozdoby hrobek, bílé emailové vany podobné labutím, šicí stroje a spečené svazky klíčů, všechno ohořelé od fosforových zápalných pum, protože po náletech v téhle druhé světové válce hořela i země.
Soudní rada zvedl ruce, uchopil kabely pojízdného jeřábu a stiskl knoflík, ale jeřáb se hrnul na opačnou stranu.
„Zastavte to, zastavte, pane doktore, nebo se vbouráme do boudy!" křičel pomocník Vindy.
A soudní rada stiskl knoflík a zastavil. Teď nezbylo než stisknout ten druhý knoflík. Pak jeřáb popojížděl, rada kráčel po houpajících se prknech, jak kočí držel čtyřspřeží opratí a mizel se strojem a opět se objevoval ze zelenkavých par kyseliny solné.
„Tak, správně," radil Vindy, „teďka zastavíme!"
Soudní rada stiskl knoflík, náhodou ten pravý.
Na šrotišti trestankyně otevřely vagon, ze kterého vypadly ohořelé gramofony, ve kterých se třpytily modrounké slzy skla, protože po náletu fosforových pum hořela a vykapala i tovární okna.
„No jo„," řekl Francouz, „ale co když přijde špatný matriál, kterej se musí obrousit celej?"
„Je to samá rychlotavba," řekl brusič s křížovou jizvou pod okem, „posledně budili Danielku, hudba na pecích vyhrávala, protože se překonal rekord martinek, čtrnáct taveb za čtyřiadvacet hodin. Ale jeden valcverák mi řekl, že by všechny ty zlepšovatele postavil před soud, protože ve valcverku se válcuje vocel z těch slavnejch čtrnácti taveb a polovička matriálu půjde nazpátek do pecí jako šrot."
„Tady vůbec nepěkně," řekl Ampolino, „holky chodějí večer spát. A já, až skončím brigádu, pojedu domů. Doma holky nic nedělají a večer jsou samý zpívání a láska, no řekni, Francouz?"
„Jeď domů," řekl Francouz, „na nikoho nic nedej. To já jsem měl iluzi, že vlast na mě tady čeká… Musel jsem odtamtud pro protistátní politiku, ale kam půjdu teďka? Kluci, živit se tady dovedeme, ale žít, to ne. Ve světě se pořád dovedou lidi bavit. V Singapuru jsem viděl, jak v divadýlku připouštěli na černošku poníka. Nebo v Šanghaji? Tam jsem viděl zaživa vařit opičky, který bolestí zešílejí a šílenství jim ušlehá mozek. To je potom výborný předkrm. Nebo na Kubě? Tam než zabijou želvy, tak je nejdřív dají na hraní dětem, aby těm želvám vypíchaly oči… a potom ta polévka, něco efef. A u nás ve Francii? Na Canebiere v Marseilli, tam při stolovým zařízení pořád je na jevišťátku všelijaká produkce, i vy se můžete vyslíct donaha, vaše partnerka taky, dáte si škrabošky a potom na jevišťátku děláte na kanapi všecky pozice, který vás napadnou, a diváci při stolovým zařízení s vámi fandí… Ale už jde!"
Vindy se naklonil nad korytem, zmizel v tyrkysových parách. Bylo slyšet, jak železným košťátkem oškrabává klády ocelí, byl slyšet jeho hlas: „Tak a teď, pane doktore, s jeřábem dolů, zapneme henky. A ten cundr už nám pouští."
A soudní rada na junácké štěstí stiskl knoflík a náhodou ten pravý. Přístroj snášel háky do soplově zelených par, slyšel, jak ouška zazvonila o henky ocelového košíku, v kterém ležely cágle ocelí. A pomocník Vindy se nakláněl, jen kalhoty byly z něho vidět.
„Dost!" poručil.
A soudní rada jak pimprlový král se pustil kabelů a naklonil se do štiplavých par a z druhé strany navlékl ouška do henků. Ale nevydržel hlavu v korytě, prudce se zaklonil a s napřaženýma rukama vyšel z par a všechny sliznice jej pálily a hořely, neviděl a slzel a cítil, jak kyselina mu vyštípává z nosu rýmu.

Ale pomocník Vindy, který už v mořírně dávno přišel nejen o rýmy, ale i o čich, stiskl knoflík a jeřáb zvedal z tekutiny klády a kyselina solná crčela z cáglí a ještě víc uvolňovala pronikavý zápach.
„Už to pouští„ jásal pomocník.
Otočili se a dlouhým cáglágrem narůstala postavička mrskaná zlatými pruty slunce, postava, která pořád jako by šla podle prudce osvětleného laťového plotu.
Potom si založila ruce v bok.
„Podívejte se, soudruzi," řekl důvěrník, „inperialisti nás obkličujou a my nemůžeme čekat. My musíme ty jejich válečný chřtány zalejt mírovou ocelí…"
„Hele, Václave," řekl Mlíkař, „my jsme dnešní úvodník Rudýho práva četli taky. Tady jde o jinou věc. Proč, než jste zvýšili normu, proč jste se nás nezeptali? Kde je forma?"
„No ju," srazil ramena důvěrník, „ale tomu, co děláte, se říká stávka!"
„No, a co kdyby? – Ústava nám to dovoluje. Tedy podle ústavy stávkujeme. Neděláme do tý doby, než sem přijde ten, kdo s námi má vyjednat zvýšenou normu."
„Ale teďka je válka v Koreji," zaječel důvěrník, „už brzy padne pevnost Pusan. Naposledy: Rozjedete pendlovky?"
„Nerozjedeme."
„Tak to musím hlásit závodnímu," obrátil se důvěrník a odcházel, žaluzie větracích věží hnala na jeho záda pruhovaný dres jak pyžama, jak trestanecký šat.
A vítr odvál závoje jak měděnka zelenkavého dýmu a Vindy se nakláněl nad ocelí, soudní rada sundal rukavici a položil dlaň na mokrý kov.
„Doktore, honem se utřete, honem se ošpláchněte!" křičel pomocník.
Soudní rada běžel po houpavém prkně, otočil kohout vodovodu, ale šlápl vedle a propadl se až do rozkroku mezi prkno a koryto, rychle se vyprostil, cítil, jak se zranil na koleně, ale umejval si ruce a díval se na haldy válečného šrotu, kde se objevila dívka v trestaneckých šatech, levou ruku měla v čerstvém gypsu, teď počapla a v jedné ruce nesla do muldy volský náhubek a hodila jej tam, kam trestankyně házely poslední kříže.
„A jedna a dvě a tři…!" volal ženský hlas.
A kříž vzletěl a jedna z trestankyň oběma rukama dorazila Krista a dopíchla ho na válečný šrot.
„To je kopečkářka," řekl pomocník, „včera si naštípla ruku. Ale poslyšte, že ten kluk Nezvalů tahal do básniček nebeskou hierarchii?"
„Jak prosím?" řekl soudní rada.
„Není von žid?" pokračoval pomocník, „mně se zdá, že z něj vane duch synagogy Antikrista. Prej při jeho narození mu stál u kolébky archanděl Gabriel. Ale když v něj nevěří, tak proč ten kluk Nezvalů tam toho anděla tahá?"
„To nevím," řekl rada, „ale mně se zdá, že kyselina už vykapala."
„Správně – tak já popojedu, ale ten stín zednářských lóží budu asi muset porazit já!" řekl pomocník Vindy a dlouhá slina mu vyhrkla z úst, „napíšu báseň, která se bude jmenovat: Kterak bruda Viktor Ahrenstein tesal v zastoupení krychli!"
„Klucí, von s námi zatočí," řekl Kavárník.
„Nezatočí," řekl Mlíkař, „kdyby to nebylo nic platný, jdu za Poncarem. A kdyby i tam nic, tak vodpoledne jedu za Tondou. Přeci nás učil nebát se a na svým dělnickým právu stát."
„Chce-li někdo jít s tebou míli, jdi s ním dvě," řekl Kněz, „chce-li někdo na tobě suknice, dej mu i pláště…"
„Udeří-li tě někdo v levou tvář, nastav mu i pravou," přerušil ho Mlíkař, „to je pro světce, kdežto dělník jak nejde tvrdě na dělohu, tak je ztracen."
„S církví jsme zatočili a ještě zatočíme," řekl kučeravý Esenbák.
„Možná," řekl Kněz, „tím se církev postaví na nohy."
„Možná, ale já říkám, že za padesát let z církví zbudou jen kostely."
Rotmistr se zvedl, do slunce rozevřel svůj zápisník a řekl: „Nechte toho, náš páter to má jedinej v hlavě v pořádku, ale já musím dneska do notejsku zapsat nulu, protože stojný nám nezaplatějí. Prokurátore, kolik bysme za tohle mohli vyfasovat?"
„Už na to myslím," řekl Prokurátor a dál chodil sem a tam, „mohli by nám dát na krk zákon na ochranu míru, tam jsou těžší sazby."
„Ale my jsme v právu!" řekl Mlíkař.
„Ty jsi v právu," řekl Prokurátor, „ale já nejsem, protože já jsem byl propuštěnej ze státních služeb. Ovšem, kdybych byl prokurátorem dál, udělal bych ze sebe a sobě podobných pěknou protistátní skupinu. Sám sebe bych obžaloval jako intelektuálního původce téhle stávky, sám sobě bych přitížil, že jako bývalý prokurátor jsem věděl a snadno seznati mohl…"
„Ale tady jsme na Kladně!" hřímal Mlíkař, „tady jsme plnoprávní! Všichni tady pracujeme. Poražený třídy zrovna tak jako komunisti, všecko pro to, aby se všem vedlo líp!"
„Ani bych dvakrát neřekl," řekl Esenbák, „u nás panovala teorie dvojí facky, než mne propustili, vždycky záleželo, kdo komu dá facku. Když třeba dělník dá prokurátorovi facku, tak můžou zavřít toho prokurátora, protože možná toho dělníka vyprovokoval. Kdežto když dá prokurátor dělníkovi facku, tak i když ho ten dělník vyprovokoval, tak prokurátor dostane nejtěžší sazbu, protože…"
„To je hezký," křičel Mlíkař, „ale u nás na Kladně se to nesmí! Nesmí!" volal Mlíkař a jeřáb se blížil a cinkal.
„Ano," řekl rada a utrhla se mu nohavice až po koleno. Zvedl botu a vytřepal zbytek plátna, jako by si vysvlékal trenýrky, díval se na šrotiště, kde trestankyně nakládaly další vozík víky železných rakví, nosily litinové anděly s užranými křídly a obličeji, anděly s přiškvařenými cákanci hořící hlíny a všechno házely do muld.

Pomocník držel cecky pojízdného jeřábu, kráčel po prknech za pohybujícími se kládami oceli a přednášel:
„Myšlenky Izáka Mauthnera, sedícího v komtoáru své náchodské ústředny… Na jaře roku 1830 přišel do Náchoda haličský aškenáz Mauthner a povídá: Tamhleten dům bude můj. V roce 1832 povídá měšťan Mauthner: Tamhleta fabrika bude má. V roce 1839 povídá fabrikant Mauthner: Mám pět přádelen a chci jich mít devět. Tak vznikl koncern přádelen firmy Mauthner, koncern průmyslového velmože bez erbu a tradic, magnáta, který, když odevzdával svým synům království fabrik, netušil ani, že jeho synové se zahalí v akciovou anonymitu a synové těch synů se stanou i magnáty tisku.“
Pomocník Vindy stiskl knoflík, jeřáb se zastavil nad železným vozem na kolejišti. Stříbrná slina jak strunka mu vyhrkla a Vindy si ji utřel do slinami zmáčeného rukávu.
„Je to prostý jako chleba,“ řekl soudní rada.
A bota mu rozpučela jak leknínový květ.
Jeřábnice se mihla ve zlatých šikmých pásech slunce a v tunelech stínů, tak maličký byl ten jeřáb na konci dílny, jak letadlo se blížil s rozepjatými křídly tou dvě stě metrů dlouhou dílnou a skladištěm, teď zabrzdil nad pendlovkami, nad partou brusičů, a z gondoly se zvedl závodní v černém klotovém plášti, opřel se bílýma rukama o obrubu, vyklonil se jak z kazatelny, se zlatou šerpou přes prsa, a řekl:
„Práci čest!“
„Když je dobře zaplacená, tak čest,“ řekl Mlíkař.
„Tak soudruzi, máme plán, na kterej se musí najet. Jináč vás musím hlásit radě odborů!“ řekl závodní a prstem zobal dolů.
„Kdo nařídil zvýšení norem? Kdo se s kým poradil?“ optal se Mlíkař.
„Ministerstvo těžkého průmyslu.“
„Na čí návrh?“
„Na návrh… náš.“
„Tak vida, škodná je doma. A těch, kterých jste se měli zeptat prvních, těch jste se nezeptali, ti jsou jen nějaký statistický číslo?!“
„To ne, ale já jsem provedl to, na čem se usnesla odborová skupina. Tak budete dělat?“
„Nebudeme. Jedině když na tabuli osobně napíšeš, že se pojede na starou normu až do tý doby, než zpevnění bude s náma projednáno předepsaným způsobem.“
„Dobrá,“ závodní zvedl černé rukávy až po loket do zlatého tunelu slunce, „já ale o tom podávám hlášení na ředitelství a na Úro.“
„Proč jste na nás takoví? Proč mi chcete vzít z kapsy stovku?“ zvolal brusič s křížovou jizvou pod okem.
„Václave,“ řekl závodní, „já tě nepoznávám, ty, starý soudruh, a ty na mě takhle?“
„Votrávili jste mi život!“ zvolal brusič a vzal pajsr, přehodil jej z ruky do ruky, rozházel po dílně sluneční reflex a mrštil tyčí na hromadu cáglí a tyč zvonila a cinkala a její hlas zmíral někde v modrých stínech a brusič vyběhl na hromadu, přelezl cágle a třásl se zlostí a stál přepůlený slunečním pásem.
„Ale Václave, já jsem přeci z vás, já jsem taky dělník,“ řekl závodní a položil si ruku na černý klotový plášť.
„Tak bys měl tohle chápat,“ řekl Václav a sestoupil na druhou stranu dílny a potom zasténala vrátka a prudce se zabouchla.
Závodní rozhodil ruce a pokynul a jeřábnice stiskla kontrolery a jeřáb couval dílnou a odvážel v gondole závodního, který se otočil a slunce hnané žaluziemi ve větracích věžích jej tloukl řemínky a zlatými holemi po klotových zádech. Stoupající páry z koryt byly neuvěřitelně krásné a husté. Rada se neubránil, přeběhl prkno a zastrčil ruku až po loket do těch par.
Na šrotišti počapla trestankyně, položila si ruku na klín jak gypsovou panenku, zdravou rukou zvedla andělíčka, který býval na pohřebním voze nebo ozdobou na panské hrobce, zvedla toho andílka a odnesla jej do muldy.
Vindy pak předal cecky jeřábu radovi a ukazoval a poučoval.
„Doktore,“ řekl, „tohle je knoflík, kterým břemeno zvedáme, tímhle zase klesáme. Tohle je knoflík, kterým břemeno odvážíme dopředu, tohle je knoflík, kterým břemeno odvážíme dozadu. Nemůžeme to splíst. Tak to zase zkuste. Včera jsem napsal báseň, která se jmenuje: Ministerská noc aneb kterak sekční má pět minut před půlnocí Tantalovu vidinu.“
„Děkuji,“ řekl rada a vzal kabely.
„Nebo byste raději slyšel moji báseň: Havířova dcerka zapomněla na svůj proletářský původ a podlehla svodům Erota?“ optal se Vindy, ale hned se opravil: „Ach bože, já jenom o sobě, tak, pane doktore, jak vám se daří?“
Soudní rada stiskl knoflík, ale ten nesprávný.
„Zastavte, zastavte!“ volal pomocník.
Rotmistr vzal křídu, napsal na vrata dvaadvacet, pak osmadvacet, podškrtl a výsledek dvakrát podtrhl. A potom ťukal křídou na číslici šestku a volal:
„Šest metráků denně vybrousit navíc! Co ale když se bude muset cágl brousit celej!“
A odsunula se vrata a rotmistr stál s křídou položenou na čelo toho, kdo odsunul ta posuvná vrata.
„Klucí, jsou tady filmaři,“ řekl údržbář a pořád měl křídu na čele, „shánějí dělníky, aby diskutovali o událostech.“
„To tedy půjdeme,“ řekl Mlíkař a vyšel s partou brusičů do slunce, tam stálo nákladní auto, z kterého filmoví pomocníci vyndali kbelíky s vápnem, a mladý režisér ukazoval na vůz naložený ingoty a kameraman s kamerou přešel přes koleje.
„Jen aby to nebylo, jako když natáčeli čilej ruch v ocelárně,“ řekl Francouz, „nikdo tam už nebyl, tak filmaři si cinkali na kbelíky a pouštěli z vejšky plechovky a nadšeně líčili, jak všecko plní plán.“
„Tady by to mělo bejt,“ řekl režisér, „tady trošku zabílíte stěnu a pak tam dáme akvária s rybičkama… A támhle trošku přírody, uděláte ten březovej hájíček… A vy,“ režisér ukázal na brusiče, „vy jste ty, co si chtějí zahrát?“

„Děkuju," řekl soudní rada a zastavil jeřáb, „od té doby, co mne vystěhovali a div nezavřeli, od té doby se mi daří výborně. Víte, že mi zmizelo revma?" řekl, a že nebylo jiné volby, stiskl správný knoflík.
„Snad nepošlete děkovný telegram," řekl Vindy a zvedl rukavici a dal znamení.
„To nepošlu, ale psychologicky jsem se nějak zjednodušil," řekl soudní rada a řetěz s lesklými oušky klesal do zelenkavých par kyseliny solné, „dřív jsem jezdíval autem, teďka tramvají, dřív jsem pívával berncasteler doktor nebo badestube, dneska si dávám kozlíčka z Popovic, místo do klubu chodím do ohřívárny a tak… Desetitisíce let se už člověk v podstatě nemění. Totiž, příteli, já jsem nebyl ani obhájce, ani prokurátor, já jsem se jen díval a činil si obraz o dvou stranách, které se přede mnou přely. Víte, mě dneska sice zajímá Dreiser a Picasso a Chaplin, ale proti nim stavím svou bytnou, která ráno oblíká tři rozespalé děti a vleče je do útulku a navečer je vyzvedne a vrací se s nimi domů. Ta moje bytná je pro mne víc než holubice míru, než Monsieur Verdoux, než Americká tragédie…"
„Dejme tomu," řekl Vindy a přistoupil, stříbrná slina mu vyhrkla z úst, „že ta vaše bytná je komunistka, tak co vy na to?"
„Ona právě je, a jaká," přikývl rada a sklonil se a košťátkem otíral z klád okuje, „totiž, příteli, já jsem syn domkáře, já jsem ze sedmi dětí."
„No," řekl Mlíkař, „mámám nic neřekneme a pak je zavedeme do bijáku."
„Tak dobře," řekl režisér, „vy si posedáte na ingoty, někteří se opřou zády o vůz, jeden z vás bude držet mapu a jakoby si v ní bude prstem číst a vy ostatní budete číst noviny a potom na znamení budete jakoby živě diskutovat o tom, co jste si přečetli."
A pomocníci z nákladního auta vytáhli čerstvě uřezané břízky a pak je stavěli a režisér jim rukou dával znamení, aby dali ty stromky doprava a potom maličko doleva a trošku dopředu a stát.
„To bude jako vo Božím těle," řekl Kavárník.
„Čili vy už jste zachráněn," řekl Vindy a sklonil se a košťátkem očišťoval vymořené klády.
„Tak," hovořil rada a kyselina solná mu hryzala gumovou botu, „já teď bydlím v pokojíčku sám a říkám tomu pokoji ponorka. A každý den si odnáším z Poldovky dřevíčka z rozbitých beden, prkýnka z ruských bříz a od ruského chromu, dýhy z norských dubů, z beden, ve kterých se sem vozí ferosilicium, jindy si přinesu prkýnka z německých smrků od niklových bedýnek… a potom sedím doma v ponorce, po zdích mi teče krásné vlhko, sedím jak v sauně a přikládám do ohně ty dřevíčka z norských a španělských dubů, prkýnka z německých smrčin, dívám se tak dlouho, až oheň to schvátí… pak se dívám do řežavého dřeva tak dlouho, až teplo se vytratí a zůstane struktura amorfního tvaru, někdy zase si nosím jen samé nápisy na prkýnkách a přikládám písmenka, která měla doposavad smysl… a dívám se do otevřených kamínek, jak Fiskaa Norway… Metalwerke Saxonia… Made in Yugoslavia… Meeraker Sverige… dívám se, jak oheň to olizuje, jak rozhází a zpřehází smysl slov… a jak nakonec všecko vyhoří… Jak je to krásné, že jsem zalicitován do situace, ve které právě jsem… Sám bych k tomu neměl odvahu…" hovořil rada Hasterer a zvedl hlavu ze zelenkavých par.
„A co děláte v neděli?" optal se Vindy a zasunul háky jeřábu do henků, potom sám stiskl knoflík.
„V neděli mi bytná oblíkne ty svý tři děti a já jdu s nimi na procházku do parku Julia Fučíka – nechali mi pěkný šaty, když vyjdu, pořád to jde soudní rada Hasterer na špacír. Ale nejradši jsem bydlil s dcerou, když nás vystěhovali, tak jsme měli pokojíček veliký kanape krát kanape. Říkali jsme tomu pokoji kaplička. Každé ráno jsme si vyčesávali jeden druhému z vlasů omítku, chodidla na nohou taky samá omítka. A prostředkem pokojíčku šla odpadová roura celýho domu a každou chvíli kolem nás proletěly splašky z klozetu nebo vodovodu. A z druhé strany stěny, kde jsme měli hlavy, tam byla koupelna, kohouty byly zrovna tam, kde jsme přes zeď měli lebky. Když někdo vstával dřív a otočil kohoutky, měli jsme stejný sen, že nám teče voda z hlavy… a potom ještě bylo krásně v té naší kapličce! Hned vedle podélné zdi byl nějaký výzkumný ústav a tam nějaké ohromné stroje celý den vrtaly nebo přeřezávaly nějaký ohromný ocelový klády a já jsem míval dojem, že ta naše kaplička je zubní stolička, do které se dostává nějaká ohromná zubařská jehla, a víte, že mě z toho rozbolela stolička?"
Vykládal rada a kráčel po prknech za Vindym, který odvážel ocel na železný vozík.
„Máme už kyselinu, která se vymučila," řekl Vindy, „sjedeme si pro demižon."
„Tak uděláme zkoušku," řekl režisér a podíval se na hodinky, „my máme ještě natáčet v Chomutově… Tak vy si vezměte mapu, tak, rozevřete jí, tady rozevřete noviny… A vy," řekl a ukázal na Prokurátora, „vy, až ostatní na znamení budou jeden přes druhého volat: Američani, naskákejte do moře!, tak vy řeknete hlasem plným pochyb: Jen aby."
„Kdepák," zvedl ruce Prokurátor, „já to mám doma polepený už takhle. Mně když něco, tak spíš pomůže volat: Ami gou houm."
„Tak dobře, správně, ami gou houm," přikývl režisér, „a teď si uděláme několik záběrů, pak to sjedeme na vostro. Bude se to jmenovat: Svačina v našich závodech."
„Ale vždyť nic nejíme," poznamenal Kněz.
„Tak si přineste něco k jídlu," řekl režisér.
„Už jsme všecko snědli, copak pití, to uděláme s prázdnými plecháči jak sbor zbrojnošů v Daliborovi, ale tu housku a salám…"
„Správně," řekl režisér a odhrnul rukáv, „ale čas letí! Tak ty akvária dejte ke stěně, kupte si ten salám a housky."
„To nám kupte vy, můžete to vyúčtovat," řekl Esenbák, „to za to nestojíme?"
„Ježíši!" vydechl režisér a vytřeštil oči.
A ukázal a sám vyskočil na hranu koryt a přeskakoval, rada držel kabely a přejížděl s jeřábem za Vindym.
„Zastavte, zastavte!" volal Vindy.
A rada stiskl knoflík, ale ten opačný. Pak mu už nezbylo než stisknout ten správný.
„Vono to půjde," pravil chlácholivě Vindy, „ale kdy jste byl ještě šťastnej?"

„Když jsem chodil do sousední továrničky na barvy pro dříví. Tam mi dávali sudy od anilinových barev, fialový, červený, zelený, modrý, žlutý, a já jsem je nosil a na dvorku jsem to rozřezával a ruce jsem měl barevné podle barvy sudu a potom jsem si sahal i do obličeje a za krk a dcera se mi smávala, tatínku, seš jak papoušek, a potom jsme si večer topili v kamnech pokaždé jinou barvou…“
„Co se stalo? Co je?“ polekali se brusiči.
„Projíždí tady pořád ten krásně kouřící vláček?“ ukazoval režisér.
„Každou hodinu.“
„Hrom do toho! Ten by mi dělal krásný pozadíčko! Ale jděte si pro nádoby a já pošlu pro salám a housky.“
A pak pomocník režie přivedl hutnické učně a ukazoval, jak budou dělat pozadíčko Svačiny na našich závodech, jak jedna skupina bude stát nad akvárii s rybičkami a se zájmem se budou vzdělávat, zatímco druhá skupina vyběhne z březového hájíčku a bude přibíhat k diskutujícím dělníkům a zpívat budovatelskou píseň Poručíme větru, dešti…
A režisér vzal křídu a na vrata cáglágru nakreslil plánek a znovu s asistentem režie kreslil jako choreograf situaci, učedníci stáli kolem něho a dívali se, jak se odsunula vrata a režisér stál s křídou v ruce a ťukal na čelo muži v anglických šatech, se kterým vešli do slunce závodní v klotovém plášti a důvěrník v nesepraných montérkách.
„Tak a teď to sjedeme navostro,“ zvolal režisér a brusiči vyšli z dílen s prázdnými džbánky a korbílky, do jedné ruky si brali salám s houskou, někteří rozvírali noviny a opírali se zády o ingoty a učedníci se nakláněli nad rybičkami v akváriích a postávali za březovým hájíčkem.
Vindy dal znamení a háky klesaly a zacinkaly o zelené sklo demižonu. Vindy odkašlal:
„Teď zase trošku já, doktore,“ řekl, „báseň na Jaroslava Vrchlického. Nebylo oboru, kam by tvůj básnický duch nepronikl na pouti života tak gigantického. Ve verších jsi zvěčnil různých dob líc i rub a tak světlým slovem jsi povznesl bratry překvapené…“
Recitoval Vindy a na prkně v baráčku se probudil přední dělník, vstal, kopnutím otevřel dveře, pak se posadil a díval se oknem na mořírnu v oblacích zelenkavých par, pak nakrájel krvavou tlačenku na díly, odpočítal je, potom nakrájel zrovna tolik kousků chleba. A napichoval vždy kousek krvavé tlačenky a chleba a přemýšlel, jak vlastně ten soudní rada tam směšně stojí, jestli si neplete knoflíky cecků jen proto, že on, vorarbeiter, je na něho zlý, jestli by nebylo lepší, kdyby na něho šel po dobrým, vždyť je to soudní rada, plná Poldovka je teď všelijakých jiných povolání a zaměstnání a řemesel, tentam je dělnický charakter ocelárny, šatny jsou teďka plný docela jinačích hovorů, moc učených hlav sem přišlo, v kantýně to samý, chlap v montérkách je ve skutečnosti plukovník nebo dokonce prokurátor, musíme na ně bejt hodný, copak můžou za to, že jsme vyhráli?
„Tak jedem!“ mávl režisér a kamera vrčela, brusiči žvýkali a plnými ústy volali: Už brzy padne pevnost Pusan. Imperialisti, naskákejte do moře! Zalejem vám chřtány mírovou ocelí! Učedníci si ukazovali na rybičky a skupina od břízek poskakovala po kolejišti a zpívala: Poručíme větru, dešti…
„Stop!“ řekl režisér, „teď ještě polodetail shora!“
A pomohl kameramanovi na vůz naložený ingoty a pomocník opatrně podal kameru.
A zase shora kamera vrčela a brusiči si ťukali prázdnými nádobami a volali hesla a učedníci znovu vyběhli z březového hájíčku a nakláněli se nad akvárii tak dlouho, až režisér oběma rukama dal znamení.
„Děkuju, hotovo!“
Vindyho hlas se nesl nad parami kyselin.
„Z poetů nejvyšší jsi oslavil český luh, v Pantheon mus jsi vstoupil, Jaroslave, s ostatními velikány. Dneska jdou tvoje stopy do věčna slávy… leč každým, ne… i když dneska pro shon neustálý jsme odkazu tvého, mistře, zapomněli, že snad nám dočasné pozlátko doby oslepilo hleď… Leč každým jarem sad se přioděje v květ a duch ze zmatku se zase dopracuje k řádu…“
Vindy sundal čepici, měl vlasy husté jak beranici. A hlavu tak velikou, že každou čepici musel mít zezadu rozstřiženou a sešpendlenou velikým zavíracím špendlíkem. Přední dělník vyšel před dřevěný baráček, vyplivoval kousky krvavé tlačenky, které mu uvízly v děravých zubech, pak kráčel přes prkna, kolem koryt, procházel zelenkavými parami. A když vyšel ze skladu demižonů, z jeho kabátu a kalhot se olizovaly zelené jazýčky, plamínky par.
A přes koleje přišel závodní, důvěrník a muž v anglických šatech, který si nasadil čepici.
„To je sám delegát z Úra,“ představil závodní.
„Uvolnil se, čas si urval, aby za vámi přišel,“ řekl důvěrník.
„Podívejte se, s politováním jsem se dozvěděl, že nesouhlasíte s požadavkem, abychom byli blíže k socialismu,“ řekl tajemník, a že se zhlédl ve Velkém občanovi, stáhl si čepici víc do čela, „kdyby se o tom všem dověděl autor Rudé záře nad Kladnem, co by tomu řekl?“
„Ano,“ řekl Mlíkař a zvedl prázdný korbílek, „co by tomu řekl, když nám dáváte plnit normy, který jste ale s námi předepsaným způsobem neprojednali? Přece Tonda by nebyl proti nám! To jsem byl ještě kluk, když hrával s mým tátou na harmoniku a večer učil dělníky, aby se nikdy nedali!“
Tajemník se otočil, udělal dva kroky, sáhl si do vody akvária, potom jak svěcenou vodou si otřel spánky a řekl okouzleně:
„Na jakou harmoniku?“
„Na helikonku,“ řekl Mlíkař, „s mým tátou chodili spolu k Seckým na štamprli. Přeci Tonda je a byl živej člověk.“
Tajemník vzal mapu z Knězových prstů, podíval se na ni a pak řekl: „Takhle nesmíte mluvit, tím nahráváte agresorům. Správně jsem vás slyšel tady při filmování, jak jste pochopili, že krvácející Korea potřebuje naše zbraně… Ale co to teď slyším?“
„To samý,“ zahřímal Mlíkař, „co slyšeli důvěrník a tady závodní. Jednáte s náma jak s malejma klukama, a to je obcházení stranický morálky! Kde to jsme?“ volal Mlíkař a tloukl korbílkem do ingotu.

Tajemník se podíval na své průvodce, pak zase šel, opřel se lehce o akvárium, díval se se zájmem na červené a zlaté rybičky, pak se obrátil a unaveně řekl:
„Takhle ale nesmíte jednat, nemůžeme odmlouvat a neposlouchat nařízení vlády.“
„V tom se, soudruhu, obrať na soudruhy Krosnáře a Zápotockýho, ti nás učili, že voni tam nahoře jsou proto, aby slyšeli nás tady dole. Přeci čelem k masám, ne?“ řekl Mlíkař, potřásal rukou a otáčel se po brusičích, jako by chtěl od každého souhlas.
Soudní rada vyskočil na hranu, držel čtyři opratě kabelů, překládal bílé nohy, které trčely z odpadlých nohavic montérek, kráčel za zeleným demižonem s kyselinou solnou, demižon se vznášel s proutěným košem jak zelený měsíc. Když uviděl předního dělníka, zakolísal na hraně koryta jak provazochodec, ale kráčel dál… a stiskl knoflík a jeřáb se zastavil.
Přední dělník přikývl.
„Dneska to pěkně jde,“ řekl předák.
„Prosím ano,“ odpověděl soudní rada.
A Vindy podložil ocelovou tyč napříč korytem a zvedl ruku a soudní rada stiskl knoflík, ten správný, a jeřáb snášel demižon, Vindy měl pořád zvednutou ruku, až když demižon dosedl, začal se naklánět, Vindy odzátkoval hrdlo a demižon z hrdla vybublával zelenkavou štiplavou tekutinu a nádoba se zvolna nížila, minula svou svislou osu a klopila se k vodorovné ose tak dlouho, až hrdlo zůstalo pod svislou osičkou.
„Ale to je nahrávání naší reakci!“ řekl tajemník, „máme zprávu z Kladna, že velkopekař dal svý dceři jako svatební dar milion. Ptám se, jakpak to tak, když jsme začínali všichni s pěti sty korunami?“
„Netrefils, soudruhu, hřebík na hlavičku. Velkopekaře pozře epocha, mohl prodat barák, pole, mohl mít brilianty, dukáty, ale klucí, dost!“ zvedl korbílek Mlíkař, „dost! Soudruhu tajemníku, tady máš našeho důvěrníka, závodního, zařiďte to tak, jak se zvýšení normy má udělat. Ekonom práce ať přijde na naše pracoviště a s námi projedná zvýšení normy. Když to nevíte vy, tak to vím já, jak se správně a stranicky má na to jít. My dobře víme, co potřebuje vláda, ale klucí, pojďte na pivo, s takovýmhle tajemníkem zatím není řeč.“
A zvedl korbílek a vykročil první, brusiči kráčeli za ním, na kolejištích se rozhlíželi, pak Mlíkař řekl režisérovi, který nasedal do nákladního auta:
„To jste měli natočit, vy betlemáři, to, co jste teď slyšeli! K tomu by se hodily ty akvária a březový hájíčky!“
Tajemník se díval za odcházející partou brusičů, usmál se.
„Kdepák,“ šeptal důvěrník, „tady na Kladně jsou soudruzi jako břitvy.“
„Co je to za člověka?“ optal se tajemník a závodní odsunul vrata do cáglágru.
Na hromadě zrezivělých Kristů a andělů a ostatního šrotu si trestankyně orazily. Mašinka odtáhla muldy k martinkám a přivezla prázdné. Hrbatá trestankyně našla kopí od plotu, podala druhé kopí kamarádce a hned se postavila do základní pozice šermíře, proti ní se postavila druhá trestankyně a tak dělaly proti sobě směšné výpady, ta hrbatá musela vystupovat neustále na hromadu, nucena dorážejícím kopím své přítelkyně, která ji přes vrchol zatlačila až na druhou stranu haldy dolů… A ostatní se smály, chytaly se za břicho, objímaly se, visely si přes ramena jak pivovarští koně o polednách a smály se a řehtaly se.
„Já z toho umřu,“ vykřikla Lenka.
„Prosím,“ řekl důvěrník, „Mlíkař, tak mu tady říkáme, protože sám od sebe zavřel mlíkařství a šel nejdřív do dolů a teď pracuje jako brusič a je nejlepší pracovník, oddaný straník, ale Kladeňák. Když je matka zdravá, tak nikdo z dětí jí nechce přinýst dříví a vodu, ale když je nemocná, tak se děti předhánějí, kdo jí dřív poslouží, he he.“
„Nemocná, nemocná,“ dumal tajemník, „ale až bude nemocná, tak to by taky už mohlo bejt pozdě, nemyslíš?“
„Tak děvčata, děvčata!“ prohodil mírně strážný a vstal bledý a zsinalý s prstem za dohodovým pásem.
Soudní rada na Vindyho znamení stiskl správný knoflík a demižon se zase vracel. Rada pak překračoval po hraně koryta, stiskl vždy správný knoflík a demižon projížděl skrz ostré, zelenkavé páry.
„Dobrý,“ pochválil přední dělník a usmál se.
Vindy po houpacích prknech došel až k demižonu a do mračna, ve kterém se ztrácel soudní rada Hasterer, vykřikl:
„Lepší se to v oblastech duchovních.“
A přes celou dílnu se přesunoval a cinkal jeřáb, slunce už bylo tak vysoko, že pruhy a pentle větracích věží se ze stěn přenesly do stropů, kde zářily vetknuté zlaté meče. Jeřáb prorážel modré stíny a polostíny, vazač břemen vztáhl ruku, jeho modré pracovní šaty splývaly s modrými stíny dílny, zastavil tajemníka, který položil prst napříč rtů a díval se na starého dělníka, jak vzal pajsr, přiložil jej k líci jak pušku, a jak se blížila jeřábnice, vykřikl: „Prásk!“
A tajemník viděl, jak blondýnka rozhodila ruce, jako by byla trefena do křídla, položila odbarvenou hlavinku na obrubu gondoly, na chvíli zvadla, ale pak se vesele vztyčila, zacinkala a smála se dolů na dělníka, nad kterým přehřměla s jeřábem.
„Tady jsou divní lidé,“ řekl tajemník a otočil se za vzdalujícím se jeřábem, „tak aby bylo jasno,“ řekl a díval se za mizející korbou a vzal důvěrníka a závodního za rameno a pak svoji hlavu vstrčil mezi ně, „tak za prvé, ihned poslat ekonoma na pracoviště, aby projednal zvýšení normy, za druhé ihned napsat na tabuli, že se pojede zatím na starou normu, a za třetí, kolik je tomu Mlíkaři let?“
V té chvíli se místní rozhlas ze Švermova rozehrál reprodukovaným valčíkem a trestankyně odhodily kopí a seběhly se k vagonům, tam, kde byla udupaná hlína, a jedna s druhou se daly do tance… i ta dívka s rukou v gypsu sběhla a zdvihla tu sádrovou ruku a tou zdravou si ji objala a sama si tančila valčík s gypsovou rukou.
„Kopečkářka,“ řekl přední dělník.
„To je, prosím, moje dcera,“ řekl soudní rada Hasterer a uklonil se.
„Tak děvčata, děvčata!“ lekal se bledý strážný.

– a n d ě l

Mladý závodčí s prstem za dohodovým pásem, na kterém bylo zastrčené pouzdro, a v tom pouzdru byl revolver, stál u magacínu šamotových trubek a díval se, jak trestankyně vykládají královské trubky. Vedle něj se vzpamatovávala jíva, kterou každým jarem roztrhaly lidské ruce skrz kočičky. A závodčí se díval na hromadu válečného šrotu, hromady obhořelých nemocničních postelí, roztahaných rentgenových přístrojů, kardiografů a jiných grafů, díval se na hromadu psacích strojů, nepotřebných po náletech, nějaká fabrika na psací stroje asi to dostala, klapky byly vyceněné proti slunci jak ústa mrtvoly, a v těch zpřeházených písmenkách sem tam byla krůpěj zelenkavého skla, protože při náletech se tavily okenní tabulky a hořelo všecko, dláždění i vzduch. A na těch psacích strojích, až na vršku, dětská postýlka a v hlavách té postýlky byl barvotisk a na tom barvotisku kráčela útlá dívenka přes lávku nad propastí, a ta dívčinka měla bílé šaty a za tou holčičkou se vznášel anděl strážný, byl také bílý, rukama se skoro dotýkal zad té děvenky a měl veliká křídla jako dvě nevěsty. A mladý závodčí byl bledý, dvě vrásky podle úst, jako dvě jizvy po řezu nožem. Díval se upřeně na barvotisk, vytáhl hodinky, nejdřív se zamyslil, usoudil, že bude jedna hodina, ale když se podíval na ciferník, jako vždycky, bylo o celé půldruhé hodiny míň. A do magacínu trubek dva dělníci v zástěrách přitlačili kocábku a začali nosit ty královské trubky, které právě složily trestankyně.
„Pane závodčí," řekla trestankyně Lenka, „musejí nosit ten materiál z takový dálky, nemohla bych jim pomoct? My jsme hotový."
„Andělíček," řekl strážný a zastrčil hodinky a ukázal na postýlku.
„Můj strážníček," řekla Lenka a ukázala na strážného, „ale copak jsme vás někdy shodily?" zašeptala a dotkla se rukávu uniformy.
„Jděte!" zařval závodčí, „a vy ostatní! Koštátkem vymetat prázdný vagony!" křičel a poroučel, ale trestankyně věděly, že se omlouvá.
„Děkuju," řekla Lenka a vešla do stínu magacínu, režné kalhoty a bílá blůzička se pohybovaly stínem, čtyři zlodějky vyskočily do vagonu a začaly tichounce zpívat: Jeden den bez tebe, co pro mne znamená, jak náruč sedmikrás do moře hozená… A strážný dál se vpíjel do barvotisku na dětské postýlce, která korunovala stovky vyceněných psacích strojů, a když zatahal za dohodový pás, cítil, že ten řemen mu stahuje křídla a drtí jejich peří, a že tou dětskou postýlkou si uvědomil, že to nebude jen tak, že mu v jeho strážném oddílu přátelé říkají „Anděl strážný".
„Mám vám jít pomoct?" řekla Lenka.
„Když vám to anděl dovolil," řekl Atomový Princ.
„Uděláme tedy řetěz," řekl pan Hulikán.
„Řetěz štěstí, ale sundejte si rukavice, prosím," pošeptala Lenka.
„Tělo na tělo," usmál se Princ.
A bral královské trubky ze štosu a podával je dívce a ona, když ty ostré šamotové hranolky brala, lehce zavadila prsty o dlaň Princovy ruky, a když je podala dál panu Hulikánovi, když vracela prsty, pohladila pana Hulikána po hřbetu ruky.
„To je hrůza," řekl pan Hulikán, „já teďka když dostanu vejplatu, tak nevím, jestli ji mám hodit do plotny nebo natotata prochlastat."
„Šetřte," řekla Lenka, „a až vyjdu z kriminálu, půjdeme spolu na flámeček."
„Než vy půjdete domů," povídá pan Hulikán, „kdepak mi bude konec. Ale tohle ať mi někdo jen vysvětlí. Patnáct let jsem rozvážel po hospodách led… a v každý hospodě jsem dostal pití a jídla, co jsem chtěl. A navíc, za takový léto, jsem si našetřil šest krabic od bot, šest krabic cigaret!" prskal pan Hulikán, a jak se sklonil do kocábky, Lenka mu dala hubičku na jeho pěšinku uprostřed hustých vlasů.
„Co bysme měly říkat my?" zeptala se.
„Vy jste mladice, ale mně je už přes padesát!" vykřikl pan Hulikán, a ač mu nepadaly kalhoty, pořád si je loktem vytahoval, „nebo v takový Orionce! Ke svačině jsem dal do bandičky mandlovou čokoládu a smetanu a pustil do toho páru a ta to ušlehala! K tomu dezertky a hotovo! Anebo jak my jsme se tam nakárovali! Měli jsme paklíč od magacínu s kořalkama. A když zámky vyměnili, tak jsme do barelu od líhu nalili litr horký vody, pováleli, a trošku tresti a grog, že jsme si šlapali po rukách! Ale dneska! Kam jsem to šlápl? Ty prachy mi stačejí jen na pití a jídlo. Ale kde je rodina?"
Pan Hulikán rozpřáhl ruce a rychle vzal dvě královské trubky a položil je do kocábky.
A strážný se opřel o rozlámanou jívu, zíral na dětskou postýlku, která korunovala hromadu psacích strojů, a ten anděl strážný jej navlíkal do barvotisku, připínal mu křídla, perutě veliké jako dvě bílé nevěsty, a dával mu zadostiučinění, že on to byl, strážný, který zrovna tak, jako na té postýlce, dával záchranu trestankyni, která v loňských mrazech otěhotněla při noční skrz drátěný plot, ne jím, ale jistým mužem na druhé straně plotu, ta trestankyně měla od ostnatého drátu zraněné šlachy v kolenním kloubu a záda, ale oči jí zářily slzami, zrovna tak jako na podzim, když z jedné strany zdi cikánka vyhrabala díru a z druhé strany vyhrabal díru možná taky cikán, ale určitě nějaký žádostivý muž, a dírou v zemi ta cikánka otěhotněla, nic nebylo než ten otvor v zemi, pode zdí, pršelo tenkrát, jen lilo, strážný pak viděl rukama zdrásanou jílovou hlínu z obou stran, viděl ale i tu cikánku celou zablácenou, ale s očima plnýma štěstí.
„Princi," vydechla Lenka, „dělejte, že vám něco padlo do voka." A zvedla prsty a lehce krvácejícím prsteníkem potřísnila mladíkův ukazovák.
„Dyk mi tam nic nepadlo," dělal přitroublého Princ.
„Blbec," zadupala a zatřásla se Lenka, „ale tak mi tedy řekněte, co je ve světě nového?"
A Princ neustále bral ze štosu královské trubky a podával je dál, a trestankyně pokaždé pohladila obě mužské ruce, zatímco tři páry ochranných rukavic ležely na prkně. Pak Atomový Princ popleskal kapsu montérek, ze které vyčuhoval

Daily Worker, a řekl: „Nic zvláštního, akorát Bessie Smithová, která chtěla ukázat barevnému mistrovi světa ve váze polotěžké Sugarovi svoji panenku, Sugarovi, který bydlí v hotelu Central, tak ta dívenka se nevrátila do bytu svých rodičů.“
„Aby se jí tak něco stalo,“ řekla Lenka.
„Taky jo, anděl strážnej ji vopustil,“ pokračoval Princ, „v uzávěrce listu stojí, že Bessie Smithová byla nalezena nedaleko hotelu Central v křoví, zaškrcená hedvábnou šálou, ale že barevný mistr světa ve váze polotěžké Sugar se nepamatoval, že by mezi svými ctiteli viděl jmenovanou dívenku s panenkou. Scotland Yard zahájil pátrání… Ale mně vlítlo něco do voka!“ zvolal Princ a packal a mnul si víčko.
„Padl mu střípek do voka,“ řekla Lenka a vyšla před magacín, „smím mu to vytáhnout? Smím?“
‚Vytáhnout!“ zakřičel závodčí.
A Lenka odcházela a on se za ní díval, viděl sebe sama, jak kráčí za ní, jak drží ruce pět centimetrů od trestančiných zad, cítil ten andělsky strážný proud mezi ochrannýma rukama a chráněnými zády, tak jak to je na barvotisku na té postýlce na hromadě válečného šrotu, viděl sebe, jak po skončení šichty bude převádět trestankyně přes lávku nad seřazovacím nádražím, a už teď slyšel, jak se mu bude sypat peří z jeho křídel, velikých jako dvě nevěsty, křídel stažených dohodovým pásem, na kterém je strážný revolver.
Pan Hulikán seděl ve vyrovnané kocábce s královskými trubkami, kouřil a šklebil se. Lenka držela kučeravou hlavu Atomového Prince a palcem mu zvedala víčko a tiskla se k němu.
„Máš krásný voči,“ vydechla.
„No jo,“ řekl.
„Buď na mě trošku hodnej, Ježíši Kriste, já bych potřebovala chlapa, chlapa, pro milosrdenství boží, chlapa,“ šeptala horkým dechem, „ale co je ve světě novýho?“ zvolala, „teď se podívejte nahoru, ták!“
„Američani se vylodili v Koreji,“ řekl. „Ale MacArthura suspendovali, přeškoda, protože chtěl shodit atomovou pumu.“
„Teďka se podívejte dolů,“ řekla a vsunula plné koleno mezi stehna Atomového Prince, „a vy byste z tý pumy měl radost?“
„A jakou,“ řekl Atomový Princ.
„I kdyby dole byli lidi?“ optala se a zvedla ještě výš koleno.
„Čím víc lidí, tím líp.“
„Ale přeci lidi jsou lidi,“ vydechla a krůpěj potu se jí utrhla z čela, „ale teď se podívejte doprava, ták. A děvčata chtějí vědět, jak včera běžel Zátopek.“
„Národní neštěstí,“ řekl Atomový Princ, „napakovanej závod to ale byl. Na začátku se držel vepředu Schade, Pirie, Chataway, placama se blejsknul i rytíř Gaston Reif. Ale vod vosmýho kola tekly nervičky. Zátopek nasadil ty svoje trháky, pak se ale dostal dopředu Mimoun – a jaká škoda!“
„Copak Zátopek prohrál? A my jsme mu držely palce!“ řekla Lenka a vytáhla kapesník a přejížděla cípkem rohovku Princovu.
„A ten ďábel Zátopek šel dopředu,“ pokračoval Princ otráveně, „a zvítězil v olympijským rekordu.“
„To je krása,“ šeptala Lenka a třásla se, jako by šila na šlapacím šicím stroji, „to je dobře.“
„Ovšem, Američani zkoušeli v Tichomoří vodíkovou pumu, která je tisíckrát silnější než ta, kterou shodili na Hirošimu,“ řekl Princ.
„Dejte mi pokoj s Amerikány,“ řekla, „nemám s nima, dostali mě do kriminálu, pořád radějí, jak máme vzdorovat, ale minulej tejden přivezli vlak švédský rudy, musely jsme tu rudu shazovat z vagonů označených jako americká okupační zóna…“ vydechla a zatřásla se.
Ani neviděla, jak kolem její hlavy pan Hulikán hodil čtvrtý oharek sirky, aby si zapálil další cigaretu, a dál seděl na předprsni kocábky, se skloněnou hlavou, jako by se svým osudem chtěl udělat berany berany duc. Teď mrštil cigaretou a seskočil:
„Anděl strážnej mě vopustil!“ řekl pan Hulikán a vyšel před magacín a opakoval strážnému, „anděl strážnej mě vopustil! Dycky jsem byl zvyklej buďto na deputát, nebo že jsem si něco ukrad. Ale tady? Dyk mi bylo líp i na tý lesní brigádě na Šumavě! Tam jsme aspoň měli pitího! Rusíni mě naučili vylejvat dvacet litrů denaturovanýho lihu do studánky, pak zapálit a v jistý chvíli to uhasit dekama… A studánka se proměnila v kořalnu. Ale úder na buben do mý šlamastiky byla ta rána pěstí, kterou jsem zabil pivovarskýho koně, s kterým jsem rozvážel led. A vyhodili mě. Zkrátka, anděl strážnej mě vopustil,“ řekl pan Hulikán najisto strážnému.
„Už je to venku, zvolala Lenka a vyšla s kapesníkem, na cípu nesla neexistující smítko z Princova oka, vydechla až odkudsi z nehtů na nohou, trestankyně dál zametaly košťátkem podlahy vagonů, ale strážný neslyšel, byl opřen o prkennou vyhřátou stěnu magacínu na královské trubky a domýšlel hlouběji obsahy svých opominutí, dál se díval na barvotisk dětské postýlky a dál mu šly obrazy, ve kterých jak strážný bílý anděl sváděl po schodech za mrazivých dní trestankyně před koncem šichty dolů, k mužským koupelnám, kde ty trestané seděly u ústředního topení, dívaly se na zeď, ale očima šilhaly do chodby, kterou přicházeli ze šaten nahatí hutníci s mýdlem a ručníkem v rukách, a ty ženy šilhaly na mužská těla, doprovázely ty naháče i za roh, proměňovaly se ty ženské oči ve sprchy a samy omývaly svou touhou ta prachem voňavá těla. A závodčí psal zprávu, cítil, jak skvrny ve tvářích trestankyň přecházejí i v jeho ruměnec, věděl, že to, co dovolil, je proti předpisům, ale víc než předpisy cítil, že je tolik potřebí takovým lidem, jaké mu svěřili, aspoň jednou za den ukázat vánoční rozsvícený stromeček…
„Jděte napřed!“ rozkřičel se závodčí. „Vymejte kbelíky od polívky! A čekejte tam na mě!“ poroučel. Ale trestankyně dobře věděly, že je to hlas, který se omlouvá.
Když pak odcházely, když z magacínu dělníci vytlačili kocábku naloženou královskými trubkami, závodčí vyšel na

hromadu psacích strojů, stáhl tu dětskou postýlku, pak si vypůjčil na šrotišti od paliče nůžky a vystříhal ten barvotisk z plechové pelesti. A potom vzal ten obrázek, vešel do magacínu, rozhlédl se a za štosem královských trubek odepjal dohodový pás, potom svlékl uniformu a pod košili si položil na záda toho anděla strážného, křídly na svoje lopatky, oblékl kabát a přes něj utáhl dohodový pás, aby mohl ten barvotisk pronést branou. Když vyšel do slunce a doběhl za trestankyněmi a potom kráčel za nimi jako stráž, cítil, jak ta křídla v barvotisku mu vrůstají do těla a že ani dohodový pás, ani vůbec nic na světě nezabrání, aby neměl bílá křídla, perutě tak veliké jako dvě nevěsty, a nic už nemůže zabránit, aby dál špatně a proti předpisům hlídal svěřené ženské a tak sám u sebe byl spasen.

– i n g o t a i n g o t i

Na samém konci města se rozletěly dveře hospody a hostinský vyvlekl světlovlasou dívku, a když ji chtěl shodit ze schodů, dívka se chytila oběma rukama zábradlí a křičela do noci: „Nechte mi žíííít! Nechte mi žíííít!“
Hostinský objal jednou rukou dívku v pase, druhou vytáhl svazek klíčů a tloukl děvče klíči přes prsty, a když se pustila zábradlí, kolenem ji strčil do zad a dívka s napřaženýma rukama klopýtala po schodech a upadla na opuštěnou silnici a její světlé vlasy se rozevřely jak paví chvost, jak vějíř bílých pštrosích per.
„Hola!“ zvolal Princ, „to je možná má přítelkyně!“
„To máš, kanále, pěknou přítelkyni,“ obrátil se ve veřejích hostinský, „vyzunkla devět rumů a pět piv a nezaplatila!“ a zabouchl dveře a zlostně zamykal.
„Nechte mi žíííít,“ zaplakal dívčí hlas.
Kolem kolejí šrotiště ocelárny projíždí hasičská stříkačka v plně výzbroji, hasiči sedí na sedátkách, někteří na stupačkách, přílby se třpytí v dopoledním slunci, a s botou na blatníku stojí hasič s vyceněnými zuby, jednou rukou se drží a druhou salutuje, slavnostně se rozhlíží a děkuje za pozdravy, které si vymyslel, a všem dává zprávu: „Chladicí potrubí vysokých pecí se ucpalo. Musíme to chladit stříkáním!“
„Už se to hodně lepší, doktore,“ řekl muldař Bárta, „křesťanská Evropa se konsoliduje.“
„Jaká Evropa?“ zavyl doktor filozofie, „a jaká křesťanská? Židovská více než kdy jindy.“
A z otevřených vagonů dále vytahoval a ukládal do sázecích koryt válec s pístem a skleněný kotouč, rozdrcené zbytky leydenských lahví, zkomolené kompasy, kladkostroje se závažími a protizávažími, svazek železných tyčinek s cívkami, stojatý galvanoskop, spektroskop a zrcadlový sextant, živnostník Bárta odtrhával mosazné součástky a dával je do bedýnky, aby po šichtě mosaz odvezl a dostal hotové peníze, podle kil.
„Křesťanská!“ řekl živnostník.
„Člověče, tak to tedy pr!“ zvedl ruku doktor filozofie. „Na jednom pólu světa je jeden geniální žid, Kristus, na druhým pólu druhý génius, Marx. Dva špecialisti na makrokosmy, na celky. A to vostatní je: vařila myštička kašičku.“
Řekl a zvedl pajsr a z druhého vagonu narazil karhák a potom s Bártou zvedli vrata, vysadili je a lehce stáhli ke kolejím. A potom hned se drali do útrob vagonu a do prázdné muldy házeli čerpadlo na močůvku, fukar, autogenem přepálené kusy starých mlátiček, řezaček, autogenem rozebrané brány a secí řádkovací stroje, jetelové sekačky, decimálky a součástky pluhu.
Princ poklekl nad těmito krásnými vlasy, ale jak se naklonil, upadl na ruce. Tak chvíli stál na čtyřech, pak upadl a zůstal ležet na silnici na zádech, díval se do nebe a hvězdy se točily jak kvetoucí strom. Pak se překulil na bok, opatrně vstal, cítil, jak z žaludku mu natekla do úst štiplavá tekutina alkoholu.
„Nemám kde spáááát,“ řekla dívka.
„Pojď k nám,“ řekl Princ a po čtyřech kráčel k ležící postavě, odhrnul vlasy, potom se posadil, dlouho hledal sirky, škrtal, ale všechny zhasly. Až ze čtyřech sirek udělal snopek a potom si posvítil. Měla otevřené oči, teď se obrátila a po čele jí běžela dlouhá jizva, přeskočila obočím a pokračovala po tváři a skončila v ústech.
„Když jsem byla malá, Zdeňku, tak jsem jezdila na poníčkovi,“ řekla, „ale nikdo mi nevěří, že to byl můj poníček.“
„Já ti to věřím,“ řekl Princ a vstal a rychle se rozkročil, aby neupadnul.
Dívka se posadila, poklekla a vstala, zavrávorala.
„Nevědí si se mnou, Karlíčku… rady, můj endokrinní systém… jako bych měla pořád plnou hruď huspeniny… a tak jedna injekce za druhou, Vendo,“ řekla a vysvlékala si kabátek.
Princ vykročil, popoběhl, pak se zase rozkročil.
„Nejdřív nám naskákaly takový krupičkový bobobolačky, Jaroušku,“ řekla a kráčela za Princem, táhla kabátek za rukáv v prachu, „totiž, já pracuju teďka v jedech… balím jodové soli… jsem obsypaná,“ řekla a rozhrnula si vlasy rukou, rozhlédla se po nebi, pak rukou opsala nad hlavou kruh a řekla, „obsypaná jsem boláčky jak tahle obloha.“
A rozeběhla se a předeběhla Prince, pak se zastavila, vracela se mu naproti.
„Kde se ty krámy pořád berou?“ naříkal živnostník, „tolik let po válce a pořád tolik šrotu.“
„A aby se to nepletlo,“ pokračoval doktor, „tak si to židi posichrovali. Ve felčařině a v umění Freud, Einstein ve fyzice. Tedy další dva špecialisti, ale zase na detaily, mikrokosmos. Celkem ale čtverylka geniálních židů, na kterých stojí svět. To vostatní, to je ohřívání polívčiček, ředění vodiček.“
A vzal vidle a stahoval rovnou z vagonu do přistavených koryt řetězy a rezaté kusy radlic a jařma a kopáče na řepu, truhlík na semena a ústí secích trubek.
„Ale co Amerika, aha?“ zvolal živnostník.
„To tedy jo, Amerika,“ řekl doktor, „ta to má teďka dobrý, protože v atomový komisi zasedá Morgentau a Baruch, kteří si jen hezky počkali, až, zaplaťpánbů, Rusové budou mít atomovou pumu taky.“
„Ale Američani mají těch pum víc,“ řekl živnostník.
„To teda jo, mají jich víc,“ přikývl doktor, „ale tuhle mě dožrala ta kráva Peroutkova, že prej tenkrát, když Američani v

únoru bombardovali Prahu, tak prej to jen ukáplo, teďka ale že by to bylo jinačí kafe! No to, ty krávo Peroutkova, to já se ti na tu vaši Svobodnou Evropu vyseru, protože jakejpak život, když mi ji rozflákáte?“
Napřáhl ukazovák a tam na jeho konci, za haldami válečného materiálu, tam, kde se zvedaly kupole vysokých pecí, tam, jako na povel, se zvedly čtyři stříbrné proudy vody, jak při nějakém cvičení nebo hasičské akademii, a chrstaly na vysokou pec svoje proudy a ze stěn vysoké pece vytryskávala oblaka páry, modrá a růžová, a rychle unikala a tratila se v modrém letním nebi.
„Kdyby byla cigareta,“ řekla.
Princ vstal, rozpínal se, dlouho se šacoval, několikrát prohledal kapsy, pak jí podal tupě cigarety, a když škrtnul sirkou, dívka se naklonila nad hořícím dřevíčkem a vlasy měla rozpuštěné kolem té sirky, jako by inhalovala. A pak kouřila lačně, uhlík svítil a ozařoval jí tvář skrz vlasy, rozeběhla se, packala, jako by ji ten alkohol hnal dopředu, musela se brzdit, zatímco Princ kráčel těžce, pořád se mu chtělo běžet pozpátku, pořád jako by jej někdo vlekl tam, kam nechce.
Tak stoupali cestičkou podle důlní odpadové stoky… Na kopci vylili strusku a celý kraj byl červený s modrými stíny, dívčiny vlasy svítily jak růžová cukrová vata. Princ jí zapálil další cigaretu.
„Že máš přes ksicht takovou jizvu,“ řekl Princ a kráčel po samém okraji stoky.
„To u nás byla taková bláázniv rodina, Rudlo,“ řekla a vyběhla deset metrů před Prince, pak se otočila a hovořila dál: „Říkala si Koloredo… hrabata, ale měla jen krámek… Když třeba jeli na jarmark… žádali ředitelství drah, aby jim přistavili salonní vůz… a jeden z nich byl opravdu šíšílený… ale já jsem jako holčička jezdila na poníčku a já nejvíc jsem křičela na toho šíšílence… Hrabě Koloredo!“ křičela dívka, ale kraj byl tichý, jen cestou sjížděl dětský kočárek, peřinka z něj zářila, a když je ten kočárek míjel, Princ viděl, že jej tlačí uplakaná žena a v peřinkách kňučí pes.
„Co je, máti, co se to… to stalo?“ optal se a rozkročil.
„Harýčka mi přejelo auto, mýho Harýčka,“ řekla žena a tlačila kočárek dál, „vezu ho k doktorovi.“
„Hrabě Koloredo!“ vykřikla dívka a zamávala pošlapaným kabátkem, „ale jednou ten šílenec vyběhl s kosou… a zezadu přesekl poníčkovi nonohy… a já padla do kopřiv, a ten šílenec jak běžel zpátky… tak mě neviděl, ale špičkou tý kosy mi přejel přes obličej, Pepo…“ řekla a zívala, pak se zase rozeběhla a šlapala si na kabátek.
A profesor filozofie vlezl do vagonu a podával živnostníkovi autogenem přepálené koše na melivo, bubnové třídiče, koukolníky na čištění obilí, třídiče na vyhánění krupiček, stroje na šlehání smetany.
„To je nějakej vyhořelej mlejn nebo co?“ divil se živnostník
Bárta a házel kusy do koryta.
„Celý starý zlatý časy jdou do šmelce a vy vo tom ani nevíte,“ řekl doktor, „doba vás porazila jako telata a vy co děláte? Sami si do pecí nakládáte výrazový prostředky svý třídy… a nevíte vo tom.“
„Však von to svět tak nenechá,“ smál se živnostník, „takovej Írán to dneska bere hákem.“
„Jakej Írán?“
„No Írán.“
„Ale kdepák,“ řekl doktor, „chtěl jste říct Irák.“
„Ne, poslouchal jsem Svobodnou Evropu, Írán.“
„Tak hele,“ řekl doktor, „vono je sice to samý čurák a čuran, ale mezi Íránem a Irákem je setsakramentskej rozdíl. Jenže, kamaráde, jsou tady Rusové. A ti mají odjakživa dobrý šachisty, basisty, vzpěrače, zápasníky, rychlobruslaře a zahraniční politiku.“
A doktor si kladl na zástěrou krytá kolena strojky na zmrzlinu, mlýnek na maso, bral do rukavic strojky na sekání masa, sběračky, hlavu válce od kompresoru, porážecí masku, rozporky s hákem a nosil to na okraj vagonu, odkud to bral živnostník Bárta a házel rovnou do připravených koryt.
Potom stáli u plotu, Princ z něj vytáhl dvě plaňky a vešli do ohrady. Dívka se nakláněla, vlasy jí visely, zívala. Napřáhl ruku, aby dal dívce přednost, ale zacouval, narazil na stěnu ubikace a svezl se na zem.
V místnosti stál hasič Karel před zrcadlem, cenil na sebe řídké zuby, přidržoval si sekyrku, stál tam v přílbě a clonil si oči, měl holínky, které mu tiskly lýtka, a od té doby, kdy si je poprvně natáhl, měl trvalý pocit jistoty a rozhodnosti, zrovna tak, jako když měl opasek.
Polekaně se otočil, skoro se zděsil otevřených dveří, do kterých nikdo nevešel. Brigádníci spali na palandách, jediný Jarda Jezule ležel na zádech a prohraboval se v kytici umělých růží, přidrátovaných k prkýnku palandy nad ním.
Sťatý brigádník s trojnásobnými kruhy pod očima seděl na obrácené židli, hrál si se sklenkou vína a sledoval, jak reflex pobíhá po desce stolu. Ten brigádník řekl:
„Soustřeď se lépe, myslíš na to, rychle to řekni, teď to máš. Čeho se bojím, Marion?“
Hasič si dodal odvahy, došel až k samým veřejím a houkl do tmavé chodby.
„Nehrajte si se mnou! Dejte si majzla! Zeptejte se ředitele morálky a ten vám řekne, jakej já jsem bejval v polepšovně pes!“
A do cimry vstoupil Princ, otočil se, oběma rukama lákal dívku, aby vystoupila ze tmy. Do cimry vběhla dívka s rozpuštěnými vlasy, skoro v předklonu, odhodila kabátek, hasič vyskočil na židli, reflex vína se zastavil na desce stolu. A dívka oběma rukama, střemhlav padla na břicho na kavalec, vlasy se jí rozlily jak mlíko.
„Ale je tady lidstvo,“ řekl živnostník. „Jsou tady ideje.“
„Ale kamaráde, lidstvo, to jsme poznali v kriminále, tam je teď lidstvo! Samí udavači, maniaci, kdejakej lempl, držka stižená stihomamem. Tam jsme přeci neslyšeli nic jinýho, než já jim to ukážu, až přijede Zenkl od Chebu na bílém koni,“ volal doktor filozofie a víčko se nížilo níž a níž, „to, že jste vůl, to vám lidstvo promine, ale že umíte pět jazyků, to vám hlavně v kriminále neodpustějí nikdy. Jedna taková svině, která tam byla za politiku jako já, ta tam dělala kočího a každýho, kdo přišel, vyšetřovala, a hovno mu do toho bylo. ‚Copak si proved?‘ povídá a položil na mě bič. Povídám, ‚když já se to stydím říct,‘ a von mě šlehl bičem, tak povídám, ‚já jsem jebal kozu.‘ A von to žral. ‚A co a jak?‘ a já

povídám: ‚Kozu, a přitížilo mi, že ta koza byla v jiném stavu a že jsem ji natrh.' A měl jsem od toho krávy pokoj, ale musel jsem si dávat bacha, ten kočí mi jednou pustil vozejk na nohu, ještě že mi haksna zapadla do kanty schodů. Jak já bych dovedl dát přes držku! Takovou parádní po držce! Ale rozum, ouha! Vždyť sám to znáte, byli s námi jen samí lautr machři na syčárny. Ale von ji stejně někdo ode mne slízne, sakra to zchytá, facka jako Brno!"
Zahrozil doktor a dál zahnutými vidlemi vyhraboval z vagonu rezaté pilky, zubovačky, zlodějky a ocasky, puchšvance, hřbetovky a jehelníky, kladiva, sady vrtáků docela rzivých, vřeteníky a hmatací kružidla, brousicí kotouče, obhořelé tesařské širočiny.
„Kluci," řekl Princ a pokoušel se zouvat, „přivedl jsem vám kost."
„Jseš bard," řekl hasič a slezl ze židle, „já půjdu první."
„Jardo, dáš si taky?" optal se Princ.
Ale Jarda se blaženě usmíval.
„Kdepak ten, to nevíš?" řekl hasič a poklekl vedle spící dívky, odhrnul jí sukni, „Jarda se nám zamiloval do bejvalý kurvičky. Dneska měla svátek, přes celou Poldovku jí nesl pugét… a vona se na grániku rozbrečela." Řekl hasič a jedním trhnutím sňal kalhotky a odhodil je na stěnu.
Princ vrávoral ke stolu, otevřel šuplík, vzal nůžky, pak šel ke kavalci.
„Se sundáváním šatů je trápení," řekl a nastříhl sukni, pak vzal za ty dva cípy a prudkým škubnutím roztrhl sukni vejpůl.
„To je práce," povzdechl si Princ a vrávoral ke stolu, pak se posadil na palandu a řekl: „Jardo, ty, kterej jsi bejval na ženský, nepůjdeš si dát taky?"
Ukázal na přílbu, která ležela na dívčině hlavě, na hasičskou uniformu, která teď přikryla dívčí tělo, na sekyrku, která se rytmicky otřásala na hasičském hřbetě.
„Ty myslíš, že ta tvoje je jinačí?" optal se Princ.
„Je jinačí," řekl Jarda a dál si hrál s vystřílenými růžemi, „ale byla taky taková… Kdopak to tam je, kdo leží pod Karlem? Někoho sestra, možná! Určitě ale někoho dcera. Možná tvá budoucí stará. Tvá ženská, se kterou možná budeš mít děti."
„Volízanej dolek!" zakřičel Princ.
„Je zde ale inteligence, ta to vytrhne," řekl živnostník.
„Ta tedy jo," řekl doktor, „včera jsem si nechal udělat v Jasu pedikurvu a potkám jednoho sochaře, kamaráda, dokonce spolužáka, kterej mi povídá: ‚To máme krásnou výstavní síň.' A já povídám, no to se máte čím chlubit! Feudálové tam jezdili na hajtrách a vy si tam kašulírujete s uměním. To jste nemohli postavit něco jinýho? Já bych tam nechal jízdárnu dál, sem tam přijede na Hrad nějakej ten minetář, tak ať si tam jezdí… A nebo! Jednou tejdně bych dal na jízdárnu ceduli: Dnes jebání zadarmo! To jsem řekl tomu sochařovi, kamarádovi, a von vode mne vodešel. Kdepák! Intelektuálové jsou cejtit sračkama na deset metrů," řekl doktor.
Posadil se do vagonu, pak seskočil. A ve dvou vysadili druhá vrata vagonu a pak ve dvou nosili do muld kolářskou klepací kovadlinu, drátem svázané osy do polních vozů, čepy a zákolesníky, ohýbací stroje na kulatění obručí, podkovářská kladiva a kleště, štít z ohniště, zámečnické vrtáky, náprsní kolovrátky, stůl přenosné výhně, lešticí kotouče na brusičky, sady závitníků, dělové vrtáky, děrovací kleště, sekáče a vratidla, řemenice, hustilku a zdvihák, zbytek ručního pojízdného jeřábu.
A dva brigádníci se probudili, nejdřív vystrčili bosé nohy, potom se posadili a dívali se dolů, na kavalec, na kterém ležel pohybující se hasič, kolem přílby mu zářily ženské vlasy jak svatozář a do kříže trčely dvě bílé ruce a dvě nohy.
„Marion, co miluje tenhle pán?" optal se starý brigádník a dál se díval, jak reflex sklenky vína pobíhá po stole. A udeřil sklenkou jak tečkou na desku, vstal, ukázal na dívku a řekl:
„Je odsouzeníhodná."
„A co ty legie kurev za vašich mladejch časů, he?" zeptal se Princ a dál se snažil stáhnout botu.
„Ty byly pouze politováníhodné," řekl starý brigádník, „protože byly zaměstnané někde v Tetě, nebo v Aře, měly málo peněz, musely si přivydělávat… Copak když byly mladý, to to ještě šlo," obrátil se a posadil na kavalec, hned vedle hasičské přílby a bílé dívčí ruky, „ale když jsme viděli ty zestárlý ubožačky, jak se nabízely na Těšnově, v parku u Denisáku, na Invalidovně v parčíku, za pětikorunu, Na Františku, v rajónech U Kučerů a U staré paní… potom ty proudy opuštěných lidí jak táhly spát do nocleháren v Kobylisích a na Krejcárek, na Židovský pece, do cihelen do Vysočan, to moje sestra křičívala, něco se pro tyhle lidi musí udělat! Ale nic jsme neudělali, byli jsme bohatý, koukali jsme se na ty průvody z vokna. A dneska? Dneska mi to všechno sestra zapřela."
„Dobře," řekl živnostník Bárta, „ale jsou zde ideály a ty ještě pořád hlásá šlechta! – Ta ještě ví, co to je navracet se k přírodě!"
„To tedy jo," řekl doktor filozofie, „ta se jediná dovede navracet k přírodě, takovej anglickej lord se zrovna tak pěkně vožere a vysviňačí jako podruh, ale mezi svejma, v klubu. Proto je v Anglii tolik klubů, a navenek je každej gentleman…"
„Ale česká šlechta?" zakřičel živnostník.
„To teda jo. Jako kluk si pamatuju, jak kníže Šternberk pořádal hon a po něm bejvala v přírodě žranice. Ach, taková komtesa Šternberková, kolik jí mohlo bejt? Dvaadvacet jar a krasavice! Ale když bylo uprostřed hostiny a šlechta už byla naculená, tak komtesa vytáhla na ubrus stolu holínku i s nožkou, namířila kramflekem na některýho toho degenerovanýho šlechtice, trhla nožkou a ubzdila se jak stará medvědice. A baroni a knížata se řehtali, až se jim monokly klinkaly, a hekali… Oh, sapristi! Comme charmante. Eblouissante! A proč ne? Komtesa byla taky mezi svejma, taky šla nazpátek k přírodě. A když nazejtří jela v kočáře do kostela, zase to byla dokonalá komtesa se zdviženým nosánkem, kterej mi podnes dává okoušet kus pohledu do nekonečna… A já jsem tenkrát klekl před kočárem a ona mi pokynula kapesníčkem…"

Hovořil doktor a dál nakládali rezaté trubkové svěráky, nůžky na sklo, nádoby s pájkovou vodičkou, úhlové trny, ohýbací kovadlinku, cínovou pájku, pak zase ve dvou skládali železná paprsková kola, kola s čelným ozubením, vačkové hřídele, soudková ložiska, ojnice a hřídele kuželové spojky…
„Tak ale tedy co, co?“ třepal rukama nad hlavou živnostník.
Hasič Karel se převalil na bok, chvíli oddychoval, potom vstal. V zrcadle si upravoval límec, dal šikmo helmu, která se zablyštěla jak monstrance.
„Není to vono,“ řekl a ukázal na kavalec, „není živá. Měl jsem jí zapálit vlasy, hořely by jak sláma.“
„Ale co ty holky dneska v Perle, v Bílý labuti a jinde… copak ty si nemusejí přivydělávat? Mají dost?“ optal se Princ a bota povolila a on se přehoupl jak houpací židle s botou v ruce, „jděte do Carioky, jděte do Baroka… úřednice tam jsou, aby přivydělaly kamarádce na byt, víme?“
„Je to pravda,“ řekl brigádník s trojnásobnými kruhy pod očima, „ale věřte mi, tamty byly politováníhodné, kdežto tahle je odsouzeníhodná. Jestli ji tady zítra najdou, tak máš, Princi, na krku zase kriminálku a podmínka ti oživne… Ale Marion, jaká je konstelace hvězd?“ optal se starý brigádník a vrátil se ke stolu, nalil si laciného vína, napil se a pak se bavil reflexem, který jak červené prasátko běhal po desce stolu.
„Co?“ optal se doktor a zamyslil se, díval se, jak čtyři proudy dál chladí vysokou pec, jak dělníci tam nahoře u pecí odmontovávají kloub chladicích rour, rour, které obtáčejí vysokou pec jak povříslo pumpu za mrazu, kudy teče voda z cementového rybníčku tam nahoře nad ocelárnou, odkud spádem vytéká voda do chladicích rour kolem všech vysokých pecí. A proudy stříkaly a v jejich přívalu dva dělníci visící na lanech odmontovávali kloub.
„Co! Věřím lidem, který se dovedou servat se svým osudem,“ řekl hořce doktor filozofie, „a víc už pro mne není nic, protože nevědomost vládne i nade mnou. Jak některej filozof dospěl k racionalizaci vesmíru nebo sebe sama, už zahnul kramlema od toho… Lao-c': Uměti neuměti. Sokrates: Vím, že nic nevím. Erasmus Rotterdamský: Chvála bláznovství. Mikuláš Kusánský: Docta ignorantia… a naše dvacátý století? Povstání mas! A v umění? Hezky nazpátek do třetihor.“ Řekl doktor a házel s despektem předměty, které bral z vagonu, do sázecího koryta – sedlářské klíšťky na kroužky, kladívka, skřipce na šití, žabky s hoblíky na kůži, troubu na pečení, kamnovec na ohřívání vody, pláty, kominickou štětku, česačku na konopí…
„Já s tím nic nechci mít,“ řekl hasič Karel, „a potom, i kdyby, já mám na to papíry.“
Princ si držel hlavu, třel si spánky.
„No, tak ji vyhodíme,“ řekl a vstal a zatřásl spící, potom ji převalil na záda.
„Aby nám tak zhebla,“ dodal hasič, ale žasnul v zrcadle, jak mu ta uniforma sluší.
„Mladá paní, to jsou ledvinky,“ řekl Princ a zatřásl znovu spící dívkou.
A ona padala po hlavě dolů, bezvládně, napřed trupem, krásné vlasy zametly nejdřív podlahu a pak se svezly dvě nahé nohy, jako dvě bílé ryby.
„Tak tedy se aspoň bavme o kurvách!“ zvolal zoufale živnostník.
„To tedy jo,“ řekl doktor a zvedl rukavici, „ale kdyby nějaký byly. Jděte, kamaráde, někam do podniků, chce se vám plakat. Musíte pít splašky s nějakou Nánou, která si plete: Má dáti Dal, která neumí hrát na piáno, neví, co to je konverzace a animovaná zábava. Ale za Rakouska? Takový kurvy u Goldšmídů, to byly dámy! Já měl s jednou rande ve Stromovce U růžového keře a ona přijela v kočáře jak komtesa. Nebo takový kurvy v Napoleonu nebo, kristepane! U Šuhů? Za tři zlatky, už ale prohlídnutý krajsfyzikusem, žádný alkohol, jen tři zlatky a švancmutr řekla: ‚Tak sbohem, mladý pane, přijděte pěkně podruhý a zas.‘ Ale to bylo za Rakouska. Ovšem po válce, že prostituce není důstojná ženy. To všechno ta kurva Plamínková a Alice, hlavně ta. Tu špatně nebo vůbec nejebal nějakej major, tak tedy ať nejebá celej svět. A od tý doby, soumrak lidstva… Ježíši,“ zvedl se doktor filozofie a díval se, jak přijíždí mašinka, aby odvezla naložené muldy, díval se, jak proudy vody chrlící na vysokou pec se stáhly, a pokračoval, „jedna kurva od Šuhů, ježíši, ta když šla po Ferdinandce, to byla nádhera, učiněná hříčka přírody, vystátá, odpočatá, taková praženská to byla, každej se musel za ní vohlídnout, co bylo na mužských mužskýho, tak trčelo jak hustilka… sám absolutní duch země byla taková ženská, abysme řekli po hegelovsku…“
„Vildo, já jsem bývalá studentka medicíny…“ zabreptala.
„Volízanej dolek jseš,“ řekl Princ a otevřel okno.
Na nebi se třpytily hvězdy, nebe bylo už na té čáře, kdy noc znatelně končí, ale jitro dosud nepřišlo.
„A teď hezky zčerstva ven!“ ukázal Princ na okno ubikace.
„Redaktorka jedné informační služby, Bohoušku,“ řekla dívka a hlavu měla zabalenou do vlasů.
Princ ji zvedl, pak upadl, když našel sirky, vytáhl jich snopek, nasadil na škrtátko.
„Jak nepůjdeš, zapálím ti vlasy,“ řekl.
Posadila se, namáhavě zvedla, rukama se chytila pelestí a došla k oknu a naivně ukázala prstem:
„Tam?“
„Tam,“ poručil Princ a chvilku klečel na čtyřech, potom se zvedl.
„Čtrnáct měsíců pankrácké věznice,“ řekla dívka a přehodila nohu do chladného vzduchu, uklonila se do místnosti a dodala: „Včera jsem měla nastoupit trest.“
Princ došel k oknu a loktem srazil dívku. Takový divný pád to byl, jako by ta dívka byla propíchnuta osou okenního rámu, kácela se jak na rožni kolem své osy, hlavou a trupem, zatímco nohy se zvedly jako dva bílí hranostajové… A když se trup zasunul za rozpuštěnými vlasy, pak i ty nohy se zasunuly, jako pozře voda skokanku z vysoké věže… a zůstal jen okenní rám s napnutými třaslavými hvězdami.
„To všechno bude,“ řekl s nadějí živnostník Bárta, „jen jak to zase dostaneme zpátky.“
„Drek dostanete, copak to pořád nevidíte?“ zvolal doktor filozofie a ukázal rukou za odjíždějícím vláčkem, který odvážel do martinských pecí plné muldy, „copak nechápete, že všechny vaše živnostnický krámy si sami nakládáte do martinek,

odkud se lijou ingoty pro jinačí epochu? Kde budou za rok ty všechny vaše živnosti a šajsfirmy a nástroje? Pryč. A co bude z vás? To samý, co z vašich výrazových prostředků… budou z vás ingoti, taky vás přetaví doba, protože to nejsou spalničky, ale epocha. A co já? Já už abych se dočkal, jak v Paříži budou rentiéři zametat ulice a komunisti je budou kopat do prdele, už abych se dočkal, jak v Americe budou černoši jebat miliardářský dcerušky! Jen škoda, že toho jebání se už nebudu moct zúčastnit, protože já už inzeruju na dům, ve kterým nechci bydlet. Adijé, starej světe!“
Princ zvedl kalhotky a hodil je do okna, za chvilku se to prádlo rozepjalo jak slézový netopýr, pak hodil i kabátek, roztrženou sukni…
„Když jsem byla maličká, měla jsem poníčka…“ zvolala dívka.
Hasič Karel si znova naklonil frajersky helmu, přivřel skřínku se zrcadlem, zamknul zámek, několikrát zkusil, je-li zamčeno, pak se s rukou na klice otočil.
„Já jsem byl nějakej pes, všem to může říct ředitel morálky, ale Princi, ty jseš pes psů.“
Princ z kouta vzal olysalé bičiště, švihal jím do vzduchu.
Pak zvedl taštičku, která vypadla z dívčina kabátku. Otevřel ji a tam našel složený lístek. Vystřízlivěl.
„Prosím, je to fakt,“ řekl Princ. „Karle, stav se na kriminálce a řekni, že já a ty a tady Jarda hlásíme, že tady máme holku, která už včera se měla hlásit na Pankráci, k nástupu trestu. Řekni, že máme všichni podmínku, a tedy proto to hlásíme. Každej uzná, že se musíme krejt.“
Hasič vykročil do služby plný pýchy, kterou mu vstřikovaly úzké holínky, těsný pásek, helmice stažená do očí.
Doktor pokynul odjíždějícímu vláčku a viděl, jak ostatní dělníci ze šrotoviště odcházejí k baráčku, který si sestavili sami, k baráčku sestavenému z reklam zkasírovaných živnostenských firem. „Ať se stydí, to je on, ten, co nezná Avion. Věz, že čokoláda Ego chutná výborně. Fafejtův Primeros dáme-li lidu, nepozná zklamání, nepozná bídu. Staré zlato, brilianty kupuji za ceny nejvyšší. Podprsenka od Famírové uchová tajemství vašich forem. Jediná jasnovidka Křížová –podle křišťálu. Dobrá práce, přitom láce, toť Kostkova ondulace. Srdce všech žen uchvátí župánek hedvábný, vyvatovaný, s dvojitou podšívkou, Eusner, Jindřišská 20. Masáže Nekázanka 8, odborné síly, elegance, hygiena. Netrhej, nešlapej, květinka také cítí. Senzační vynález pro impotentní muže! Potencial. Karma uhodne a vyčte z ruky i z karet celý váš život.“
A kolem šrotiště ocelárny přijíždí hasičská stříkačka v plné výzbroji, mokří hasiči sedí na sedátkách, někteří na stupátkách, na hlavách mají černá kápí lesklá od vody, s botkou na blatníku stojí hasič s vyceněnými zuby, jednou rukou se drží a druhou salutuje, rozhlíží se slavnostně a děkuje za díky, které mu nikdo neposlal, ale všem na šrotišti podává zprávu: „Víte, co bylo v tom kolenu potrubí? Uvařenej malinkej kluk! Koupali se, parchanti, tam nahoře v jezírku a voda si kloučka stáhla a prohnala chladicím potrubím! Slíbili nám příplatky, ale teď s tím dělají drahoty! To je, co? Slíbili o korunu víc na hodinu a nedali.“
Doktor filozofie sklonil hlavu a vešel do nízkého baráčku, složeného z reklam a sloganů a nápisů zkasírovaných firem, a posadil se mezi ostatní dělníky, samé bývalé živnostníky, řemeslníky a pozdravil: „Ahoj, ingoti!“
Bývalý mlynář, bývalý majitel truhlářské dílny, bývalý řezník a bývalý zámečník do sebe šťouchli, zamrkali na sebe a mlynář řekl:
„Dědo, pojďte si sednout a vypravujte nám nějaký kurvárny.“
Tu chvíli se vylila na haldě struska, rozzářilo se nebe, růžové světlo, v dálce na konci se tyčilo zsinalé město s předjitřní náladou, zelenými střechami a vykostěnou kostelní břidlicovou věží. Komíny martinských pecí trčely proti městu a z prostředního komínu vytékal něžný modrý plamínek s jantarovým třepením na okraji. Pak na stráni haldy zůstala pouze rozšklebená jizva žhavé strusky jak pohlaví téhle krajiny.
A hvězdy zhasly, ty malinké už zmizely, jen pár velikých skomírajících hvězd se třáslo na nebi.
„Nechte mi žíít, nechte mi žíííít,“ zašeptal hlas pod oknem.

– z r a d a z r c a d e l

Letos bylo léto velice horké. Kluci buzarem do zdi a sítění na oknech sklepa si nahrávali rovnou do české uličky. Domovnice se svěřila panu Míťánkovi, že pan Valerián se určitě dal teďka na herectví nebo tančení nebo že už zešílel, protože dole ve sklepě ještě s jedním poskakuje sem a tam a proti sobě, pijou od rána z láhve hořčák a pokřikujou na sebe: „Furt se jede! Do toho!“ A že si pan Valerián před měsícem nechal přivézt necky kamnářské hlíny a předevčírem zednický kalfas a že jej domovnice viděla, jak sklepem chodí polonahý a přes prsa má jen kůži ze psa, předložky před postel, a že s ním tam chodí ještě jeden chlap přesně taky v té předložce přes nahé tělo. A každý den tam chodí dvě ženské a obě mají na hlavě klobouk s třešněmi. A ti dva chlapi v kůži ze psa na sebe napřahují sekyrky, zrovna takové kamenné sekyrky, jako měl Robinson Crusoe.
Pan Míťánek sundal pásku pomocníka Veřejné bezpečnosti, protože když měl volno, tak chytal u tramvaje vyskakující občany a dával jim pokuty. Letos bylo léto velice horké.
„Já se tam na to podívám,“ řekl pan Míťánek.
A zaťukal na dveře do sklepa.
U kostelní zdi chrámu svaté Trojice spravoval na lešeníčku zedník sochu svatého Tadeáška, kterému počasí užralo koleno a oko. Z farní zdi kostelník vydolovával zarezlé šrouby, kterými byly připevněny děkovné tabulky, jimiž byla olepena celá stěna.
„Himl kruci, hrom do těch kultů,“ nadával kostelník.
„Je to tmářství,“ přitakal zedník a vyňal z aktovky pískovcové koleno a oko.
„Málem jsem si strhl nehet,“ třepal kostelník ručkou.
„To ve vašem nebi platí i tituly?“ optal se zedník a ukázal na tabulku ve své ruce: Svatý Judo Tadeáši, děkujeme ti za

přispěchání v bouři. Ing. K. H. a Dr. J. K.
„Emailový rekomanda a plechový expresy," posmíval se dál zedník, „kdo to tam nahoře doručuje?"
„Himl kruci," nadával kostelník, „je těch tabulek celkem dvě stě deset, každá tabulka má čtyři šrouby, tedy celkem vosum set čtyřicet šroubů, a já abych to těmahle rukama vyšrouboval, hrom do těch kultů."
„Potřebuje to trošku zdravého rozumu," řekl zedník a pasoval ušlechtilé pískovcové soše oko.
„To ale není všecko," vzdechl kostelník, „až to všecko vyšroubuju, tak zase ty emailový psaníčka musím přišroubovat v kostele, ale z druhý strany. Těmahle kosinkama!" ukazoval své ručky. „A zase vosum set čtyřicet šroubů. A nejdřív musím vysekat vosum set čtyřicet dírek a natlouct tam vosum set čtyřicet kolíčků! Tady jsou zdi jako beton, himl, že ta církev všecko dělá na věčný časy?"
„Pojďte dál, já jsem umělcova tetička," pozvala kostnatá ruka.
„A já jsem pomocník Veřejné bezpečnosti," sklonil se pan Míťánek. Vešel do ateliéru ve sklepě, kde plápolalo v kamnech a umělec pan Valerián míchal v kalfasu vápno a tetička v černých šatech šarovala hákem v kamnech. Pak přikládala mour z ohromné hromady v koutě.
„Furt se jede! Do toho!" zvolal pan Valerián a maličko se vyzvracel do kalfasu.
„To rád slyším!" řekl pan Míťánek a zasmál se, když viděl, že ještě jeden pan Valerián míchá v kalfasu v zrcadle.
„Valeriáne, víš co? Já ti ohřeju kroupový jelítko!" řekla tetička.
„Pro milosrdenství boží, tetka! Já dneska tvořím!" řekl pan Valerián a napil se hořčáku.
„Všichni tvoříme, protože jsme jedna rodina," dodal pan Míťánek, „ale já žasnu," sepnul ruce a postavil se před obraz v životní velikosti, „to je krásná práce! To bude mít národ radost!"
„Že?" řekla tetička a vzala kroupové jelítko za špejli, „ale jen se podívejte na umělce, jak se pro národ zpustošil. Nic nejí, jen pije a od vlhka, vidíte? Jak se mu kudrnatějí nohy?"
„Tetka," zařval pan Valerián, „neser mi, proboha, neser, ale…" odblinkal do kalfasu a míchal dál, „ale furt se jede! Do toho!"
Kostelník se znovu opíral o šroubovák, stál na nejistých štaflích a podle kostela zpomalovalo nákladní auto, pak zajelo do dvora sběrny a zedník z lešeníčka viděl, jak to auto přivezlo a teď vysypalo do fochu starého železa stovky červených tabulek s bílými nápisy, všechna označení náměstí a ulic a sadů, které nesly generálovo jméno. A když to auto vyjelo, vjížděl do dvora auto Masny a do hromady starého papíru se potom vysypávaly krví promáchané krabice a papíry plné zbytků flax a mázder.
Zedník přiložil ruku s pískovcovým okem pod ušlechtilé víčko sochy a viděl, že se mu ruka třese. Pak vzhlédl, a kam až viděl, pořád se tyčila konstrukce z trubek, která obšancovávala lešením celý chrám církve katolické, chrám svaté Trojice, aby dělnické ruce přivedly ten kostel do parádní, hřímavé slávy.
„Pro pořádnýho soudruha není dneska lehký bejt na světě," řekl zedník.
„To rád slyším, bojový heslo," řekl pan Míťánek, „to ale je překvapení! Co to má znamenat?"
„To je Jiráskova akce," řekla tetička a položila jelítko na pánev, „a jako motiv ze Starých pověstí českých jsme vybrali: Durynk věšící se na olši, protože zavraždil pachole… ale tady bude překvapení!" zakývala tetička prstem a pak zaťukala na formu stojící na otáčecí desce, a zazpívala tichounce, „uvnitř je socha luckýho bojovníka."
„Kýho šlaka!" zablesklo se v očích panu Míťánkoví, „vy lidičky tady ve sklepě pracujete na povznesení národa?"
A pan Míťánek se zadíval do očí Durynkovi, na kterém visela smyčka, pak se podíval na pana Valeriána, nad kterým od stropu visela ta samá smyčka, podíval se i na hábit pana Valeriána, a zajiskřilo se.
„To vy jste si sám stál modelem?" spráskl ruce pan Míťánek.
Ale pan Valerián odblinkal do kalfasu.
„Neměla bych mu rozkverlat vajíčko?" optala se tetička, „jen se podívejte, jak sám sebe dává na oltář umění. Ta prdýlka. Jako když babička sepne ruce, jako dva slepený kmíny."
„Kušuj, tetka, kušuj!" zavyl pan Valerián a slzy mu tekly po tváři.
A po chodníku kráčely mužské kalhoty, potom kdosi nesl plavky, potom se objevil celý pes a přihrnuli se kluci, nejdříve naprali míč do drátěného ostění a pak se kopali přes šimpány, drželi se prstíky za pletení.
Pan Míťánek vyběhl na ulici a křičel:
„Mrckové usmrkaný! Tady mistr tvoří pro vaši budoucnost a co vy děláte? Rušíte ho. Durynka na vás! Luckýho bojovníka!"
Ale kluci dunivou ranou otřásli ostěním sklepního okénka a potom jeden z voleje napral mokrý míč panu Míťánkovi do obličeje, že zvedl ruce a hmatal po dveřích, kudy vyběhla tetička a svedla pomocníka Veřejné bezpečnosti do ateliéru.
„Budou z nich samí hulikáni," řekl pan Míťánek a posmrkával.
„Ale co bude z Valeriána?" ukázala tetička oběma rukama, „jen se podívejte, jak ho umění zřídilo. Dyk je jistě o deset centimetrů menší, srazil se tím tvořením jak skrčenec. Totiž, já v noci hlídám v Národním muzeu vopice a paviány a skrčence a kostry a tak."
„Pro národ," řekl pan Míťánek a vymrkal z očí písek, „se obětujou ty nejlepší síly. Já taky. Vychovávám národ, aby neskákal z jedoucí tramvaje."
„No," řekl umělec pan Valerián a vbrouzdal se do hromady mouru a zvracel do toho a křičel a třásl rukou, „ale furt se jede! A do toho! Vytčený cíl," znovu zvracel, pak uslzen dodal, „snižuje únavu."
A od Lazarské vyšla stařenka v rádiovce, nesla balíček, prošla trubkovou konstrukcí, nevšimla si káry, která tam stála, vyšla po špryclích na tu káru, která se zváhla, stařenka seběhla a padla na koleno, ale vstala a pořád se dál dívala do tváře svatého Tadeáška, kterému v klíně seděl zedník a pasoval mu oko. A stařenka sepjala ruce a modlila se a kadeř šedivých vlasů jí trčela zpod rádiovky a ona vzhlížela do světcovy tváře, zedník posunoval pískovcovým okem, až se krylo s jeho obočím, ale stařenka byla modlitbou pevně spojená s nadstavbou nebes.

A před chrám, pak před sběrnu přijelo nákladní auto plné soch a bust a plaket, vraty vyběhl vedoucí sběrny a křičel: „Kampak s tím! Rovnou do šmelce!“
A vyhoupl se do auta a vytáhl křídu a na každou hlavu napsal číslice, a když popsal všechny generálovy hlavy, odbočkou seskočil a smál se.
„Abyste mi zas něco neprodali do barevnejch kovů!“
A nákladní auto se rozjelo.
Pan Valerián nabíral zednickou lžící z kalfasu bílou tekutinu a naléval ji do otvoru v hlavě luckého bojovníka. Tetička sáhla starostlivě Valeriánovi do vlasů a polekala se:
„Vidíte? Vypadávají mu vlásky, ale jak!“
„Tetka, pro milosrdenství, neser,“ zakřičel umělec, „furt se jede! Do toho!“
Ale lucký bojovník se rozpraskl v rozkroku a bílý kosárek mléčné sádry pleskal na cementovou podlahu.
„Tetka,“ zařval pan Valerián, „honem strč pazoury bojovníkovi mezi nohy!“
„Já jsem chodila do kostela,“ řekla.
„Kušuj! Poslední prachy jsi mi dala na sádru. Honem, nebo nám ten bojovník vyteče!“
A tetička si utřela ruce o sukni a potom zastrčila prsty a zacpala jimi díru v bojovníkově rozkroku.
A pan Míťánek se díval do zrcadla a žasl. Vše bylo v tomhle sklepě ještě jednou.
„Honem, bojovníkovi praskly záda!“ zakřičel pan Valerián a dál se shýbal a nabíral zednickou lžící tekutou sádru.
Pan Míťánek přiložil dlaně na formu bojovníkových zad, cítil, jak svýma rukama zahojil praskliny.
„Pro pořádnýho soudruha není lehký bejt dneska na světě,“ řekl zedník a posadil se na lešení vedle kalfasu, houpal botama těsně vedle stařenčiny hlavy, ale ona se modlila dál. Zedník zastavil botu nad její hlavou a tkanička se lehce dotkla modré rádiovky, ale stařenka byla dál spojena zavíracím špendlíkem s hierarchií nebes.
Ta zrcadla ve sklepním ateliéru byla od cementové podlahy až ke stropu a panu Míťánkovi došlo, proč domovnice podávala zmatené hlášky, že ve sklepě jsou pořád dva, ale nikdy ty dva neviděla vycházet ze sklepa, vždycky odcházel jen jeden. A v koutě viděl pan Míťánek stát nikoliv mechanický mandl na mandlování prádla, ale obrovskou satinýrku, válce dlouhé skoro dva metry, všecko v dubových kládách a trámech.
„To je kus, co?“ řekla tetička, „ale zakázky jsme jako na potvoru dostávali malinký. Valerián se zhroutil z novoročenek. To dostal objednávku, aby na tý novoročence byla fotografie sedmiměsíčního chlapečka a ten chlapeček aby seděl na koni a v ruce držel nápis: Veselé vánoce přeje rodina Kocourkova. Tři basy hořčáku vypil, než to dodělal, každý půl hodiny všecko zahodil, ale když jsme to rozebrali, že dostaneme dva tisíce korun, tak jsem zase vzala z mouru tu fotografii sedmiměsíčního chlapečka a toho koně a Valerián si nasadil hodinářský kukr a obkresloval to dítě a toho koně, protože měla bejt trefená podoba…“
„A co to je za malinký známky na zdi, nebo jsou to nějaký nálepky na sirky?“ zvídal pan Míťánek.
„Kdepák,“ řekla tetička, „to jsme zase dostali zakázku na rytinky motýlů a malinkých broučků. Je to mašina na elektrickej motor, dělá to hroznej randál, jedenáct metráků to váží! A jak je to milý, když z druhý strany válců vypadne potom malinký portrét broučka, jak jste řekl, ne větší než nálepka na sirky.“
„Kušuj, tetka!“ zařval Valerián a dál naléval zednickou fankou sádru.
„To jelítko se připaluje,“ řekla tetička.
„Tetka, ani krok!“ zařval pan Valerián, ale forma praskla na krku. Rychle dolil poslední lžíci a oběma rukama chytil bojovníka za hrdlo.
A potom přijelo před chrám vytapecírované nákladní auto a na jeho dně zabalený do hedvábných podušek a přikrývek ležel pětimetrový zlatý kříž a už se snášela štruple od jeřábu a přiběhli dva dělníci a opatrně vyložili smyčku štruple peřinkou a potom zřízenci Safiny, národního podniku, který ten kříž zlatil, zvedli kříž opatrně jak nemocného člověka za podpaží a potom jeden dělník přeběhl na protější chodník a dával znamení jeřábníkovi a kříž teď visel metr od zedníka, který se vztyčil a zacouval a posadil se do klína svatému Tadeáškovi a objal jej kolem krku a zděšeně se díval na zlatý kříž, díval se do dvora sběrny na tisíce nerozřezaných knih, díval se do fochu se starým železem na tabulky všech pražských náměstí a ulic a sadů a tiše vydechl:
„Jeden by se z toho posral.“
A kluci přihnali míč slepou ulicí.
„Martínku, Martínku!“ zvolal pan Valerián. „Pocem dolů!“
A chlapec poklekl na koleno a sklonil se do sklepního okna.
„Co je, pane Valerián?“ oddychoval.
„Martínku, já bych si hrozně rád zakouřil, pocem dolů, támhle na stole jsou cigarety, jednu vem a zastrč mi ji do huby, jak vidíš, nemůžem se hnout,“ ukázal pan Valerián bradou.
A dveře se otevřely a do sklepa seběhly dvě shrnuté punčochy a uřícený chlapec.
„Tam na stole… nejsou? Tak je asi budu mít v kapse u kalhot,“ řekl pan Valerián a bradou ukázal na svoje kalhoty.
A chlapec šel pod rozsvícenou žárovku, vsunul ruku do umělcovy kapsy.
„Martínku!“ zakřičel ženský hlas a v okně byla počáplá paní Karásková, šílenýma očima se dívala dolů na ruku svého synka, který pořád hledal sirky v kapse pana Valeriána.
„Ví bůh,“ řekl kostelník, „že bych nejradši tenhle kostel vyhodil do luftu,“ a snášel první tabulku, položil ji do koše na prádlo a pak třepal rukama a prokrvoval si prstíčky. „Hrom do těch kultů.“
A pak už se zedník nedivil, že přijelo nákladní auto a zajelo do dvora sběrny, díval se, a nedivil se, když koše psaníček házeli do hromady starého papíru, na ty krvavé papíry a škatule z masen, nedivil se, když slyšel, že je toho sedm metráků a že to jsou psaníčka, která psaly pražské děti na rozhlasovou soutěž: Jak zvelebiti vlast? A potom vešla do dvora sběrny ta stařenka s rádiovkou, položila balíček na váhu a vedoucí odvážil ten balíček a hodil jej doprostředka

hromady a řekl:
„Tak je to pět kil a tady máte jednu korunu.“
„Jednu korunu,“ zanaříkala stařenka, „dyk jsem tam měla dopisy, který mi psali mí milenci!“
„Ale paní, tady není žádná aukce, sem i když přinesete dopisy, který by vám psal Valentino, tak to bude pořád jedno, za kilo dvacet halířů, tedy za pět kil jedna koruna, ajne króne!“ křičel vedoucí, ale stařenka už stála po pás v hromadě a jak sněhový pluh odhrnovala tu makulaturu, ten štampf, a kňučela bolestí a hledala, ruce měla krvavé od těch papírů z masen, ale nedala, až se vybrouzdala s balíčkem, rozvázala jej a ukazovala:
„Tady prosím, tady jsou dopisy, co mi psával poručík od hulánů, tady jeden, kterej kvůli mně zpronevěřil pokladnu a skončil ve Špandavě, tady…“
„Ale paní, tady je sběrna, a uřkla jste mě! Tady máte vode mě pět korun, ale jděte pryč!“ křičel vedoucí a běhal a kopal do vzduchu a třel si lýtko.
„Zrcadla neklamou,“ zvolal pan Míťánek.
„Ať neklamou nebo klamou, ale to vám je málo ten film Stalo se za bílýho dne?“ zaječela matka a zatřásla dráty a byla nevinná, měla rozevřené nohy, jak dřepěla na bobku, aby líp viděla do sklepa, odkud vyběhl Martínek, její syn.
„Já jsem pomocník Veřejné bezpečnosti,“ řekl pan Míťánek, „nedělejte, paní Karásková, veřejný pohoršení.“
Ale paní Karásková třískala své dítě a pak se pláč vzdaloval. Kluci znovu naprali míč do ostění a buzarem si nahrávali do české uličky.
„Nezdá se vám,“ řekla tetička, „že Valeriánovi od toho umění odstávají uši? Má je nějak papírový, jako by měl umřít… A i ten nos má promodralej a průsvitnej…“
„Tetka, hergot,“ křičel pan Valerián, „takhle tě uškrtím,“ volal a ukazoval to na formě slovanského bojovníka.
„Já bych vás mohl doporučit na rekreaci na národním vejboru. Mám tam velký slovo,“ řekl pan Míťánek a zasmál se, když si vzpomněl, že možná, až se bude psát o tomhle umělci ze sklepa ve slepé uličce, že tam bude i jeho jméno.
„Nic nechci, jen abyste mi…“ řekl pan Valerián a odzvracel přes rameno, „abyste mi pomohl odnést ten obraz…“
A stařenka vyšla jako polámaný keř, v rukou nesla ty dopisy, přešla k Tadeáškovi a zvedla fotografie a ukazovala je světci a vůbec jí nevadilo, že ukazuje tu fotografii zedníkovi, který teď seděl u kalfasu.
„Zlatíčko, Tadeášku, vidíš? Tohle jsem byla já, tanečnice Cléo, tady je fotografie z Lajpciku, tam nám utekli naši tygři, já jsem s nima tančila v kleci, utekli a udělali skupinku na pomníku, všech osm, tady zase běželi za tramvají a lidi omdleli, ale tygři se postavili jako skupinka, protože mysleli, že to je číslo programu, a tady na ně stříkali a tygři proskakovali ty proudy, protože mysleli, že je to produkce, tak je museli zastřelit, tady jsou fotografie, jak se policie nechala s mrtvejma tygrama vyfotografovat, a tady je fotka, jak přijela krotitelka, a když viděla svý miláčky zastřelený, zastřelila se taky… Zlatíčko, Tadeášku, poznáváš, že je ve mně zaškatulkovaná tanečnice Cléo?“
Umělec pan Valerián a pomocník Veřejné bezpečnosti Míťánek stáli před obrovskými vraty, zdobenými zlatými liliemi a portálem z tepaného kování. Pěšinka vysypaná zlatým pískem se zatáčela pod jilmy a na konci toho libosadu se tyčil palác. Kráčeli stezičkou a viděli, jak před palácem je židle a na ní sedí obkročmo vrátný a dívá se upřeně na červený koberec, který byl vyplazený z paláce jako obrovský jazyk. A po tom koberci vycházel člověk, měl ruce napřažené a byl bledý a škytal. A vrátný se zvedl, rychle vzal od buxusového keře kbelík, nastavil jej tomu člověku před ústa, pak mu navlékl oblouk držadla přes krk, a zatímco ten člověk zvracel, vrátný mu hadrem utíral prsa. Když se ten člověk vydávil, odcházel, v očích se mu třpytily slzy a škytal a něžně bučel. Pak přešel cestičkou kolem pana Míťánka a Valeriána a vrávoral, a tak tak že trefil skrz ta krásná vrata.
„To asi ta komise pořádá nějakej banket,“ řekl pan Míťánek a zamnul si ruce.
„Tak copak nesete pěknýho?“ optal se vrátný a uložil kbelík a hadr za buxusový keř.
„Jiráskovu akci,“ řekl pan Míťánek a ukázal na dva metry veliký obraz zastřený prostěradlem.
„Tak to jděte do prvního patra, přízemí už je plný, hádejte čeho?“ optal se vrátný. „Vašiku, že vodepnu pásek!“ zakřičel.
„Jana Koziny pod šibenicí,“ řekl pan Valerián.
„Vy nesete Kozinu?“ optal se vrátný a rozmáchl se, jako by si odepínal řemen. „A no tak, Vašiku, nesyp Ferdáčkovi do vočí písek, že vezmu řemen!“
„Kozinu,“ řekl pan Valerián.
„Tak to je dobře,“ řekl vrátný, „každej myslel, že ten druhej malíř bude dělat Kozinu, tedy Kozinů máme jenom dvacet pět, ale podržte se,“ smál se vrátný, „Durynků, zrádců a vrahů Durynků, sem přinesli do dnešního dne, abych nelhal…“ naklonil se do vrátnice a pak řekl: „devadesát šest.“
„To je dobře,“ rozklepal se pan Valerián, „že nesu Kozinu.“
Zedník seskočil z lešeníčka, kostelník se díval na hodinky, potom oba vešli do věže a stoupali točitou chodbou.
„Odstřelují to dynamitem?“ optal se zedník.
„Ani dynamitem, ani ekrazitem, ale donaritem,“ otočil se kostelník a běžel dál do vývrtky schodů, věžními okny bylo vidět, že už minuli střechy. Pak vyběhli až tam, kde visel zvon. Gotickým oknem bylo vidět město. Na protější stráni stála socha docela zašrafovaná v trubkové konstrukci.
„Němci se nabídli, že tu sochu rozřežou speciální pilou, ale peníze za to nechtějí, že chtějí za to karlovarský kaolin. Ale my jsme jim řekli, že bysme koupili tu pilu. Ale Němci odpověděli, kdepak, taková pila se neprodává. A tak to dostala švýcarská firma,“ řekl kostelník a posadil se do gotického okna, na klín si položil dalekohled a průvan mu čechral vlnku vlasů, „navrtalo se celkem šestnáct set děr. Teďka, když inženýr dá znamení, zapnou se kontakty a celá socha se postupně zhroutí.“
„Ano,“ řekl zedník a hlas mu selhal. Tak stál rozkročený a průvan mu plandal bílými pracovními kalhotami a halenou, obě paže měl vztyčené a opíral se suchou dlaní o pískovcové futro gotického okna. A pořád zíral upřeně na protější stráň.

„Na stavbě se celkem zabilo sedum lidí," pokračoval kostelník, „ten první byl sochař, který tu sochu navrhl, ten poslední byl pomocný dělník, který přišel v pondělí ještě pod párou, prošlápl si prkno v šestým patře a zřítil se po hlavě dolů a zabil se o malíček sochy."
Pan Valerián s panem Míťánkem vstoupili do paláce, pak stoupali po červeném koberci a každý nesl obraz na jednom konci, takže vypadali, jako když malé děti kreslí prasátko. Potom opřeli obraz o zlatem vymalovanou dřevěnou stěnu.
„Jen jestli vrátnej nekecal," řekl pan Míťánek.
A pan Valerián vešel do prvního patra a jako ve snách kráčel podle obrazů opřených o stěnu, jak ze zrcadla do zrcadla vkračoval a vykračoval z jednoho obrazu do druhého, jako by byl převlečený za Durynka, šestadevadesátkrát vešel a vyšel z těch samých obrazů, až zase vyšel na chodbu pod zlaté lustry a zlaté balustrády.
„Nekecal," řekl pan Míťánek.
Pan Valerián pak neuctivě vzal obraz, táhl ten svůj artefakt na toaletu a zamkl se na záchodě pro velkou potřebu. Pan Míťánek, aby nebyl nápadný, pořád předstíral, že dělá malou potřebu, kdyby někdo vešel. Pak slyšel divný zvuk, nejdřív myslel, že to má pan Valerián průjem, ale pak bezpečně slyšel, že se to trhá plátno. Když se otevřely dveře, vyšel pan Valerián bez obrazu.
Podal proužek plátna panu Míťánkovi.
„To máte vode mě na památku," řekl a pokusil se usmát.
Byly to vystřihnuté oči smutného Durynka, oči vyříznuté nožem jako oči ve dveřní špehýrce. A pan Míťánek poznal, že to jsou stejné oči, jako má teďka pan Valerián, oči, které neměl v ateliéru, ale má až teď.
A pan Valerián začal škytat a zbledl, napřáhl ruce a běžel po červeném koberci a s napřaženýma rukama se vypotácel do slunce, tam jen viděl černou postavu vrátného a potom před sebou jak studnu veliký kbelík, do kterého pan Valerián dávil a cítil, jak držadlo kbelíku, ten půlkruh, se přetočil a položil se mu na šíji, připadal si jak pivovarský kůň, kterému kočí nasadil na hlavu pytlík s ovsem.
„Tak vy jste mě oklamal," řekl se soucitem vrátný a utíral panu Valeriánovi hadrem prsa, „tak vy jste tam taky odevzdal Durynka, že?"
Pan Valerián kýval a slzy mu kapaly. A po pískem vysypané stezičce dva zřízenci speditérského podniku nesli na kurtech pískovcovou sochu nějakého bojovníka v kůži a se sekyrkou napřaženou k ráně, a když ti zřízenci vystoupili do schodů, mrskali nožkama a dál nesli na kurtech tu sochu, na kterou když se pan Valerián zadíval, znovu se rozzvracel, už neměl co, tak bučel do kbelíku jak na lesní roh. Vrátný se zadíval na vzdalující se sochu na kurtech a pak si hvízdl.
„Ó jé, že vy jste taky udělal nějakýho bojovníka, přiznejte se, že?" naléhal vrátný a pleskal po zádech pana Valeriána.
„Kolikátého bojovníka už dneska nesete?" zakřičel vrátný do foyeru.
„Jedenáctýho," zakřičel jeden z nosičů sochy.
„To jsou porce," řekl vrátný a opatrně sňal kbelík ze šíje pana Valeriána, utřel mu prsa a uložil kbelík ke keři buausu.
„Vašiku! Že odepnu řemen! Copak sypeš Ferdáčkovi do vočí ten písek!"
„A kolik těch bojovníků přinesli… celkem? Jen tak pro zajímavost?„ zeptal se pan Míťánek.
„Sto deset," řekl vrátný, „proto mi dejte pokoj s uměním. Tohle je vono!" řekl a zvedl knížku a zatřepal jí, „kam se kdo hrabe na Einsteina! To je čtení, jak detektivka to je, dejte mi pokoj s uměním. Všecko předpověděl, všecky fantazie dokázal, a tedy zničil. Řekl, že ve vesmíru je přítmí, taky tam je. Vašiku, že vodepnu řemen!" rozpřáhl se, jako by rozepínal řemen, ale pokračoval nadšeně: „Einstein vypočítal, že země je šišatá, a taky je šišatá, vypočítal, že rychlost světla ve vzduchoprázdnu se šíří rychlostí, která je nezávislá na rychlosti světelnýho zdroje, Vašiku! Je to situace, jako když vlaštovka se dotkne křídlem v letu vodní hladiny… Einstein stanovil krajní mez rychlosti, takže žádnej signál se nemůže šířit rychleji než světlo, ale Vašiku, to už přestává všechno," rozkatil se vrátný a odepnul řemen a skočil a u křoví přehnul přes koleno chlapce a napráskal mu řemenem, zatímco druhý chlapeček seděl a usedavě plakal.
Zedník se přihrbil.
„A celá socha je uvnitř z předpjatého cementu, vyztužená speciálními vzpružinami, které vedou až pod Spartu. Demolice je propočtená na třicet dní."
„Ano," řekl zedník a odkašlal.
„Že ty pražský sochy nenechají na pokoji," řekl kostelník a vytáhl dalekohled a podíval se na hodiny, „co by bylo v Praze státuí za těch skoro tisíc let. Ani bys nemohl upadnout, kdybys šel domů opilý, pořád by se jeden mohl opřít o nějaký mramorový nebo pískovcový ruce, tolik by bylo v Praze soch."
Vrátný si zapínal řemen a oddychoval. „Taková vlaštovka se dotkne křídlem hladiny," pokračoval, „a po vodě se začnou šířit vlny, ale jejich rychlost je nezávislá na tom, jak rychle letěla ta vlaštovka, rozumíte mi?" optal se pana Míťánka.
„Rozumím," řekl pan Míťánek a díval se na stojícího chlapce, „ale to říkejte tady Valeriánovi, on je umělec, já jsem jen pomocník Veřejný bezpečnosti, ale co to má ten váš chlapec s ramínkem?"
„Jo to, to nic není," mávl rukou vrátný, „on je celej zlomenej, on byl v máminým těle dýl, tak ho museli v lůně zlomit, aby ho dostali ven, museli mu prolomit ramínka. Ale v sedmi letech ho znovu zlámají a spraví mu to na věčný časy. Ale tím Einsteinem – víte, co jsem chtěl říct? Ve srovnání s tamtou akcí?"
„Vím," řekl pan Valerián, „ale furt se jede. A do toho."
„Ano," řekl vrátný a díval se na pronikavě červený koberec na schodišti, pak vzal od keře buxusu kbelík a hadr, „další lucký bojovník!" zvolal a vyběhl s nastaveným kbelíkem vstříc.
A pan Valerián malinko odzvracel na trávníček a potom s panem Míťánkem utíkali pěšinkou libosadem, do kterého teď vešli dva umělci a také měli svá plátna zahalená do prostěradla.
A ozvala se temná detonace, uprostřed konstrukce se rozstříklo světlo a vytryskl oblak a jakási síla roztrhla lešení,

lehounce zvedla první patra a do výšky počaly hustě lítat trubky z konstrukce, pořád výš a výš, a když síla, která ta kopí vymrštila, zeslábla, trubky se zastavily, pak se obracely a hustě padaly do okolí, vytvořily strom s větvemi z kopí a půlka konstrukce se zřítila a druhá půlka se odchlípla, odtáhla od sochy jak lyžařský můstek, chvíli váhala, ale nezřítila se. A socha stála obnažená, ještě silnější a mohutnější, než kdy bývala, malinko se předklonila, jako by zahrozila městu, a průvan po detonaci přeběhl nad střechami města a lehce rozezvučel zvon a zedníkovy šaty brčely jak prapor.
„Zase to někdo vodnese," řekl kostelník, „propojilo se jim to všecko. Jak tak koukám," dodal a odložil dalekohled, „soše odtrhli akorát voko, epoletu a koleno, to samý, co chybí Tadeáškovi, kterýho opravuješ."
Zedník se vyklonil, viděl na štrupli jeřábu národním podnikem Safinou pozlacený kříž, jak zvolna stoupá nahoru. Viděl, že to byly a jsou dělnické ruce lešenářů, které postavily sedmipatrovou konstrukci kolem sochy generála, že on, zedník to byl, a potom ostatní dělníci a dělnické ruce, které pneumatickými vrtačkami navrtaly sochu na šestnácti stech křížkem označených místech a on, tak jak postupovala práce, on, zedník, nejdřív navrtal generálovi obě oči a potom mu vrtal do kamene tam, kde v životní velikosti a zaživa je srdce, jako by si vrtal sám do svého srdce, protože generál byl zedníkova láska, zedník generála miloval, v něj doufal, jím byl živ, ale teď musel pracovat nejen na zkáze jeho obrovské sochy, ale slyšet, že má i vygumovat ze svého srdce generálský obraz, který mu byl drahý a bez kterého už nedovedl žít.
A domyslel i ten druhý obraz, který mu v noci nazrál a teďka mu došel, že ti samí lešenáři jak nějaká artistická skupina stojí dnes jeden druhému na ramenou a podávají si z ručky do ručky trubky a prkna tak dlouho, až je obšanován celý chrám svaté Trojice, kde dneska on přicementuje katolické soše pískovcové koleno a počasím a časem užrané oko, které si ráno přinesl s sebou v aktovce se salámem a houskou. Aby konstrukcí kolem katolického kostela zahřímala církev původní parádní pompou.
Letos bylo velice horké léto. Pan Valerián a Míťánek se zchladili, když sestoupili do ateliéru.
„Jako bych šel na patentní úřad a přihlašoval tam jako svůj vynález bicykl," řekl pan Valerián ve sklepě před bílou sádrovou sochou luckého bojovníka, který vykročil z formy se sádrovou kamennou sekyrkou.
„Ale to je krása," řekl pan Míťánek.
Pan Valerián se napil hořčáku, pak vzal sekyru a jednou ranou urazil luckému bojovníkovi ruce i se sekyrou, potom mu rozbil hlavu a přerazil jej v pase. Pak stál před zrcadly, dlouho, díval se, pil hořčák a hovořil a za každou větou odzvracel.
„Zrcadla mě zradila," řekl a roztříštil sekyrkou všechna zrcadla, vždy sebe sama, svůj obraz.
„Vy tedy neuznáváte barvotisk," vykřikl pan Míťánek, „vy neuznáváte, že já jako pomocník Veřejné bezpečnosti můžu večer sednout a napsat o tom všem zprávu?"
Hrozil pan Míťánek a chodil za panem Valeriánem, který nosil kus po kuse luckého bojovníka do popelnice, až nakonec tam hodil i nohy, ale víko nešlo zavřít, z popelnice vyčnívaly kotníky a bojovníkova chodidla. Na rohu slepé ulice se objevila tetička, nesla v bandasce polévku a v uzlíčku kastrůlek.
„Nezdá se vám, že Valerián má vodnatelnou hlavu?"
„Kušuj, tetka," řekl pan Valerián a vešel do sklepa, pak se stočil do klubíčka do hromady mouru a dodal tichounce: „A furt se jede. Do toho…" a rozplakal se jak děťátko.
„Děláskové„" řekl zedník tiše, „tohle je děsnej renonc."
A pak se vyklonil a díval se dolů, do dvora sběrny, a pomyslil si, že kdyby byl charakter, tak by skočil z tohohle okna zvonice jak ze skákacího prkna, s rozběhem, s hlavou vztyčenou, aby všichni dělníci v patrech konstrukce viděli, že to není nehoda ani náhoda… A potom by sklopkou, s rukama napřaženýma, padal dolů do dvora, zpřerážel by se ve fochu starého železa o tabulky generálových tříd a ulic a náměstí a sadů, a kdyby měl štěstí, že by se dotáhl do hromady starého papíru a tam zhebnul mezi těmi sedmi metráky psaníček, které psaly pražské děti na rozhlasovou soutěž: Jak zvelebiti vlast.
Letos bylo léto velice horké, kluci buzarem do zdi ve slepé ulici si nahrávali míč rovnou do české uličky.

– p r o k o p n u t ý b u b e n

Nic mi nedělalo tak dobře jako trhat lístky a takhle ukázat, kam si kdo má sednout. Už ve vobecný škole jsem dělal panu učiteli zasedací pořádky. Ale za protektorátu se mi stala událost, kterou jsem nazval podivnou. Takovej biletářskej šotek se mi posadil na záda a zrovna při žurnále, když hlas hlásil, že nad Dortmundem bylo sestřeleno osumdesát vosum nepřátelskejch letadel a pohřešuje se jedno vlastní, tak ten šotek laškovnej mi našeptal a já jsem řekl hlasitě: „Vždyt vono se možná ještě vrátííí." Tak mi ten můj hlas připadal jako cizí, že jsem hned rozsvítil a prosil diváky žurnálu, aby se přiznali, s ostatníma biletářema jsem chodil, ale nikdo se nepřiznal, a tak jsme z moci úřední, a tu moc jsme měli, prohlásili představení za skončený, vstupný i na hlavní film za propadlý, a aby za trest šli lidi domů.
Ale pořádným biletářem jsem se stal až potom, když jsem trhal vstupenky v Části. Tam jsem dostal možnost tak trochu bejt pořadatelem. Nejen uvádět na sedadlo, ale i kontrolovat, jestli se divák nedívá na film ještě jednou, podruhý. A tady jsem si teprve medil, tady jsem na konci šichty teprve litoval, že už je konec, tak pěkný to bylo, hned vzít za rameno toho, kdo se začíná dívat ještě jednou, kdo tedy začíná okrádat Části. A já jsem se jen podíval a každej už podle pohledu viděl, že jsem pořadatel. A potom, když bejvala pauza, tak já jsem otevřel závěsy, otevřel jsem okna, aby biográfek vyvětral, a zatímco odcházeli diváci, kteří už všechno viděli, osobně jsem zádama a rozpraženejma rukama držel dveře, za kterejma stáli už další diváci, a když teprve zmizel střevíc posledního, otevřel jsem houpací dveře a trhal první lístky dalších příchozích, ale očima jsem už kontroloval, kdo ze sedících už viděl jistou část Části a kdy jeho vstupenka přestala platit. Taky jsem neměl rád, když se mládež při žurnále bavila, protože já jsem se cejtil pořadatelem každýho představení, tedy zodpovědnou osobou. A proto jsem se nakláněl nad řadama a volal: „Zmlkněte, nebo nás

zavřou!“ A můj hlas měl tu sílu, že nastalo ticho, ale já jsem nevěřil, stál jsem u první řady a díval jsem se na ty obličeje, jestli se dívají vopravdu na plátno, a přitom jsem uváděl další návštěvníky, někdy jsem poručil, aby si celé řady přesedaly, abych diváka posadil tam, kde jsem ho v tom zasedacím pořádku potřeboval mít. Ze svejch peněz jsem si koupil rozstřikovač a o pauzách jsem stříkal nad hlavama voňavý silice, a tak jsem se stal řádným biletářem jen proto, že jsem se současně cejtil i pořadatelem. Proto jsem taky byl povýšenej a stal jsem se uvaděčem v divadlech první třídy, na koncertech, veřejných akademiích. A tu samou metodu jsem uplatňoval i doma, v rodině. Jediný člověk, s kterým jsem kamarádil, byl můj švára, kterej dával razítka na pasy do ciziny a se kterým jsme často chodívali do restaurací, když jsme měli volno, a bavili jsme se tím, že já jsem dělal zasedací přádek v tý restauraci, říkal jsem švárovi, kdo do tý restaurace patří a koho bych vyhodil, koho kam posadil a koho bych vyvedl, když už měl dost, anebo kdo se napil a přiopil jinde, ale do týhle restaurace se šel dorazit nebo dělat incidenty. A můj švára, ten zase jen seděl a díval se na přicházející hosty a říkal mi tiše: „Tomu bych dal razítko na pas do ciziny a tomu bych nedal…“ Švára, ten třídil občany na ty, který by do ciziny pustil a který by do ciziny nepustil. Můj švára taky, ač mu do toho už nic nebylo, taky se cejtil pořadatelem zájezdu do ciziny. A taky do poslední chvíle zkoumal, jestli dal to razítko správně. Tak už dvakrát odstartovalo letadlo i s mým švárou a potom byl internovanej v tom městě, kde ten ajroplán přistál, jednou taky ve Vídni a podruhý v Paříži. Ovšem šváru zase oklamával taky takovej laškovnej šotek, kolikrát švára byl z toho oslněnej, protože o kom tvrdil, že je správný, že mu dal razítko do ciziny, ten tam vostal, a o kom pochyboval, že se vrátí, tak ten se k všeobecnýmu překvapení vrátil. Tak já jsem předevčírem dělal uvaděče na Ledeburskýchterasách, hráli tam tragédii, ve který nakonec Maur Othello morduje svou ženu v posteli. Na tohle se dívali nejen ty, který si zaplatili, ale z votevřenýchvoken baráků i ti, kteří neplatili, já jsem tam osobně šel, abych jim prodal aspoň lístky k stání, ale zavřeli barák, a já jsem si přinesl žebřík, ale jak jsem přelízal, tak jsem přepadl dolů na ruce, div jsem si je nevyvrátil, a koukám, ty dveře byly najednou votevřený, tak jsem vyšel k žebříku, ale zase někdo zabouchl a slyšel jsem zámek, jak zamyká na dva západy, a já jsem tloukl, protože jsem tam nechal na zemi celej blok vstupenek, ale ty už jsem nedostal, a aby se mi nesmáli, tak jsem musel zaplatit celou padesátku vstupenek k stání a dostal jsem pochvalu. Ale na konci, jak škrtí ten ušlechtilej Maur svoji ženu Desdemonu, tak v prvním patře toho přilehlýho domu se začala škrtit i ta partaj, tak se škrtili, že ta ženská vypadla z vokna zrovna v ten čas, kdy Maur doškrtil Desdemonu, a lidi vstávali, protože mysleli, že mají vidění, marně jsem je tišil… a potom jsem šel a z moci úřední jsem vylezl na žebřík a kladl jsem prst na ústa a do dvora jsem jako řádnej biletář šeptal: „Psst.“ Ale ta ženská tam ležela a měla přeražený nohy a brečela, a já jsem se díval do toho dvorka a ze žebříku do dvora Ledeburskejch teras, houby jsem se měl starat o tu přeraženou ženskou, hlavně aby se ze stanoviska řádnýho pořadatele dohrála ta tragédie. Až potom jsem slezl, když se ozval potlesk, kdy ten, kdo hrál Maura, byl zalitej slzama a vstal, jako mrtvej, aby se poděkoval, tak pak jsme zasunuli tu přeraženou ze dvorka do sanitky a já poprvně, jako bych si vyndal nějaký tampony z ucha, slyšel jsem ten potlesk z teras a ty slzy a ten nářek manžela a tý ženský, nějak současně vedle sebe jsem to slyšel, slyšel jsem a hrálo a ladilo mi i vrzání sklápěcích sedadel, vrzání oken, jak se z baráku vykláněly partaje, hovory na obou stranách zdi a všecko mi najednou připadlo tak zvláštní, že jsem si myslil, to že mě obloudil biletářskej šotek. Ale vono to pokračovalo i včera, kdy jsem trhal lístky a uváděl na kvarteto zadumaný posluchače, na kvarteta chodějí vybraný posluchači, ustaraný a zbědovaný obličeje, mladý dívky, na kterejch je hned poznat, že z takovýho kvarteta přijdou domů s outěžkem, protože pravý kvarteto dělá člověka bezbranným. A když kvarteto v Ledeburskejch terasách začalo, posadil jsem se až nahoře na posledním schodišti vzadu na pískovcovou zídku, vedle mě byly sochy, přehodil jsem si nohu přes koleno a bradu jsem položil do dlaně a sledoval jsem ten zápas nástrojů, já jsem vždycky měl dojem, že pravý kvarteto, to je takovej souboj, někdy až hospodská rvačka, hádka na tržišti, boj na život a na smrt, to jsem se naučil za ta léta, vidět ve kvartetu příběhy a události, abych se nějak bavil, aniž bych spustil voči z řad diváků, a věděl, kdyby někdo vomdlel nebo rušil. Ale dneska, když kvarteto šlo ke konci a vopravdu se zdálo, že cello to prohraje na celý čáře, tak mu housle voškrabávaly kosti a tak si z něho dělaly ouchcapky, ostatně první housle to možná nakonec vyhrajou vůbec, protože se držejí jen tak stranou, jako že když se tři perou, tak ten čtvrtej se směje, to bylo vidět na posluchačích, skoro všichni byli o moc menší, shrbili se, drželi si dásně, jako by je bolely zuby. A pak se v první řadě zvedl človíček a couval mezi sedadly, pořád couval, poznal jsem hned ze zkušenosti, že je to nějaký venkovský, že mu asi pojede poslední autobus nebo vlak, a já jako pořádnej biletář a pořadatel jsem viděl a věděl, že takhle, jak bude couvat, že musí zavadit nakonec kramflekem o hranu nízkýho bazínku s rybičkama a lekníny a pozpátku padnout do vody a nutně rušit posluchače a kvarteto jako takový, tedy že se musím rychle svízt z pískovcový balustrády a v poslední chvíli vzít posluchače za rameno a vlídně jej odvést k východu, ale biletářskej šotek mi našeptal, nech to a dívej se, co to bude dělat. A zvedl jsem hlavu a do toho kvarteta se mi zapojilo i vrčení ajroplánu s barevnejma světlama na křídlech, a do toho jsem slyšel i cinkání tramvají, a všecko mi to začalo tvořit nějakou symfonii a pak jsem se podíval dolů, a v pořádku, posluchač už byl několik metrů před bazínkem a ostatní posluchači se zdáli mrtví, tolik pro ně platila věta ze včerejšího Othella: Hle na ty pokosené na tom poli! a pak zavadil kramflek a přihrblý posluchač přepadl pozpátku, jeho tělíčko se zrcadlilo v hladině, pak vteřinku byl stočenej jako tělíčko dítěte v lůně matčině, mám doma obrázky v Domácím lékaři, a potom to šplouchlo a posluchač zmizel, a pak se vynořil a byl ověšenej listama leknínu, měl ty dva lupeny na rameni jak generálský epolety, a crčela z něho voda, a tak tam stál po pás, rozepnul si kabát a vypadla mu z vesty mrňavá zlatá rybička a posluchači z nejbližších řad u bazínku se odtahovali, některý i vyběhli po schodech až ke mně, aby to nebylo na ně, ten skandál, aby si někdo nemyslil, že toho v jezírku přivedl na kvartet on, že to je dokonce jeho příbuzný… a slyšel jsem, jak kvarteto se zvolna rozlízá, jak dokonce to cello, který to asi mělo prohrát, tak schválně se podílí na všeobecným zmatku, a pak pořadatelé tahali toho posluchače z jezírka a někdo se smál, ale mně nic nevadilo, i to, že dva hudebníci přestali hrát, ten první houslista se nedočkal vítězství a rozběhl se uličkou mezi řadama sedadel, a jak pořadatelé vytahovali za kalhoty toho mokrého posluchače, doběhl, a když mu vyšponovali právě kalhoty, první houslista přetáhl smyčcem toho rušitele koncertu, dvakrát, třikrát, a mlasklo to, jako když pleskne osrdím o vrata, a já

jsem byl napjatý, klepal jsem se, jak to bylo všecko krásný, překrásný, několik posluchačů tlouklo pěstičkami do zdi, padala omítka, jiní škrabali nehtama, jako by chtěli vylízt nahoru, ale mně to všechno ladilo, až mi srdce zavylo radostí. „Já vás nechtěl rušit," řekl ten posluchač, „já jsem pospíchal na vlak." A já jsem potom šel domů, zblbený tím vším, co se to se mnou stalo, když jsem odmykal, ladil mi i cinkot klíčů, dokonce mi ladilo se vším i to, že dcera nebyla ještě doma.

Dneska už od rána stojím na rohu ulice a žasnu. Tramvaje a lidskej hovor, všechno si odpovídá, nahrává jak správný fotbalisti. Vedle mě stojí takovej fešnej mladík, švára určitě by mu nedal razítko do pasu na cizinu, drží pod paždím balík novin nebo co, má to převázaný konopným provazem. A potom auto vyjelo pneumatikou na obrubník chodníku a zase dolů, dva esenbáci se smáli, a ten mladík k nim skočil a povídá, viděli jste to auto? A esenbáci, a co má bejt? a ten mladík, co má bejt? povídá a jedním rycnutím utrhl noviny a nastavil celej paklík parte a povídá, zrovna takhle vjelo auto na obrubník a zajelo mi maminku! a držel to parte jako kněz monstranci při pozdvihování a mně to ladilo, i to rycnutí, a ladilo mi i to, jak jsem ráno postál u postele svý dcery, spala tam, měla shrnutou košilku, takový plný lejtko měla, a já – jindy bych trhal lustr, kde byla v noci? Ale dneska jsem se díval, byl jsem jat tou krásou a bez randálu jsem vyšel, kolem ženy jsem šel, která byla bledá hrůzou, že jako vždycky začnu dělat dílo, pohladil jsem ženu po hřbetu ruky a vona tu ruku stáhla, jako bych ji uštkl, naší ulicí skákal na jedný noze kluk a křičel na všecky strany: Moje maminka a tatínek budou mít svatbu! a já jsem se nepohoršil, jako řádnej biletář a pořadatel jsem udělal opak, než bych udělal jindy, pohladil jsem toho kluka a potom jsem se díval na tu svoji dlaň a měl jsem z toho pohlazení radost, a potom jsem potkal pohřební auto s jednou rakví a potom se dvěma rakvema, a kus dál pohřební auto se třema rakvema, povídám si, půjdeš postranní ulicí, Přístavní, třeba bůhví jaký dostáváš znamení, a tam jsem si zavazoval tkaničku od botek a někdo vyhrnul roletu, hroznej zvuk to byl, uskočil jsem a přeběhl na druhou stranu a koukám, přede mnou Pohřební služba hlavního města Prahy, ve všech patrech všechny fáze, jak se vyrábí rakev, a dole, za tou vyhrnutou roletou magacín s vyrovnanejma rakvema jako nějakej sklad černejch bot, jindy bych se svalil, ale já jsem se usmíval. Túčko letělo nad městem a všecko se mi propojilo ve velikou symfonii, cejtil jsem, že začínám bejt špatným biletářem, špatným pořadatelem, ale že začínám bejt někým jiným, nejen jako by mi z uší, ale z duše někdo vyndal tampony, sundal klapky od očí, jak drožkářská kobyla jsem zatím byl, a když jsem se vracel k obědu, koupil jsem škatuli cukroví a pak mě předejel čumák nějakýho auta a z kabiny se vyklonil chlápek a povídá, kde se tady říká U Pudilů? Povídám, kamaráde, tak se dřív říkalo hospodě, kde je nadepsaný U Kroftů, ale kde se dneska říká U Marků. A ten řidič pěstí udeřil do plechových dvířek jak v symfonii na buben, v pátý symfonii od Beethovena, zaradoval se a povídá, „to jsem rád, já už tenhle blok objíždím počtvrtý, ale víš co," řekl a vyskočil z auta, „já ti za to ukážu pěkně rozsekanýho kluka," a šel dozadu a votevřel dvířka a tam byla obyčejná rakev, ale já povídám, kamaráde, já mám fantazii, tadyhle, zaťukal jsem si na čelo, tadyhle ho vidím rozsekanýho nejen víc, než je, ale než může bejt, tak je to! A šel jsem a doma dcera byla bledá hrůzou a manželka taky, když jsme jedli, tak se rozlejvaly lžíce polívky po ubruse, maso jim vypadlo z talíře na zem, ale mně to všecko ladilo, usmíval jsem se, ale ony byly vyjevenější víc, než kdybych začal křičet a hrozit a bít, ale víc jsem je polekal, když jsem přinesl krabici a řekl, jen aby ji votevřely, dceři se zlomily ruce, nemohla, myslela jistě, že jsem jí koupil dětský prádýlko, manželka si ukoptila nehty na uzlích a potom přestřihla ty nitě, a já sám jsem musel otevřít víko… A byly tam dorty a smetanové věnečky, nabídl jsem tu krabici, ale žena i dcera ustoupily až ke zdi, kdyby mohly, tak by skrz zeď procouvaly až k sousedům, a já jsem zvážněl, potil jsem se, a potom jsem sám musel vzít jeden kousek a dát ho dceři do ruky a potom to samé i se starou, držely to cukroví, který jsem jim přinesl prvně v životě, držely každá svůj smetanový věneček, ale nedovedly ani kousek pozřít…! „Jezte, to jsem přinesl vám," povídám a sám jsem si vzal kousek a jedl, zvedly svoje kousky k ústům a potom ukously, ale nedovedly ani ten první žvanec pozřít, a já jsem slyšel, že to, co jsem teď dopoledne na ulici i tady doma viděl, to že patří už do Patetické symfonie, kterou už budu slyšet večír jako biletář posedmatřicáté, symfonie, pro kterou odpoledne musím jít a upravit židle, dbát, aby uklízečky utřely prach ze sedadel, dcera i manželka s hlavama svěšenýma dívaly se na koberec, neviděl jsem jim do vočí, protože jim vlasy přepadly skoro až na ty kousky dortíčků, který držely v třesoucích se prstech, to má člověk za to, že chtěl pořádek, chtěl jsem si pomyslit, ale zablokovalo se mi tohle mý starý myšlení.

Dělat řádnýho biletáře ve Valdštejnský zahradě, to není jen tak. Tady dochází k řadě kompetenčních konfliktů, protože Valdštejnskou zahradu dělí od pivovaru svatýho Tomáše jen vysoká zeď, přes kterou přelízt, to není taky jen tak, ale vysoká zeď nevadí hudbě nástrojů a hovoru. To bejvá jako z udělání nápor na nervy pořádnýho pořadatele, když Symfonickej orchestr hlavního města Prahy pod taktovkou doktora Smetáčka má zrovna ten samej večer jako na druhé straně zdi Pošumavská dechovka pana Polaty. To potom dochází ke kompetenčním sporům, protože každá strana má dojem, že ji ruší ta druhá. Já, protože jsem trhal a uváděl vždycky na elitních představeních ve Valdštejnské zahradě, tak jsem nemohl tomášovskou zahradu ani cejtit, jen jsem uslyšel dechovku, už se mi zvedal žaludek. Zato můj švára, to byl takovej prostej člověk, i když dával razítka na pasy, tak holdoval nezřízeně pivu a světskejm zábavám. Takže to bylo správný, že Valdštejn dal postavit tak vysokou zeď, jako by napřed věděl, že českej národ bude rozdělenej. Ovšem, já jsem rozdělenej nebyl, já jsem nekompromisně stál na symfonický hudbě a často jsem se přistihl při koncertě, jak beru v duchu žebřík a lezu přes plot a mám takovou sílu, že všechny hosty a celou kapelu zbiju do bezvědomí. Takový ušlechtilý pojetí jsem míval až dodneška, když už jsem v kříži cejtil, že obrátil jsem kormidlo svýho smýšlení a že dneska určitě k něčemu dojde. Taky když přišel dirigent a zaťukal proutkem na svůj pult a obecenstvo ztichlo, ozvala se dechovka pana Polaty s ryčným kvapíkem. A hudebníci se bolestně podívali do šumících korun prastarých stromů. A potom už se nedalo nic dělat, než si to rozdat s hudbou pana Polaty, teď zase až Symfonický orchestr města Prahy začne strkat svůj rypák do kvetoucí zahrady pivovaru svatýho Tomáše. A tak začala Patetická symfonie, dirigent ji kormidloval jak velekněz, ale já, já jsem slyšel dechovku pana Polaty ne jako nepřítele, ale jako spojence, propojovala se mi ta dechovka s Patetickou, jako by to bylo jedno těleso, jako by jedno patřilo ke druhýmu, jako by to bylo od jednoho autora… a v duchu jsem si prvně představoval, jak tam na druhé straně jsou taky lidi, ne nějací vandalové, ale

lidi, který si po svým žijou pivečku a dechovce, že ji asi mají tak rádi jako já Symfonický orchestr hlavního města Prahy, že tedy si navzájem překážíme, nejen voni nám, a tak jsem slyšel, jak oblíbený valčík od Waldteufla Krasobruslaři přelízá přes plot a dává si pusinku s Patetickou a nikdo tomu nemůže zabránit, a když, tak to znamená zrušit jedno na úkor druhýho, anebo tak jako já, naučit se poslouchat všecko současně, ale k tomu musí mít člověk trpělivost. Ač jindy jsem stál a opíral jsem se o široký kmen stromu, dneska jsem zvolna zalezl do stínů pod obrovské větve, až k samý zdi jsem se dostal, a tam jsem zavadil o člověka, který pěstičkou tloukl do zdi. A zase přiložil ucho ke stěně, přiložil jsem ucho taky a slyšel jsem, jak botičky a botky skřípají v písku parketu pivovaru, slyšel jsem i supění tančících i hovor, a nad tím se rozvíral a všechno přikrejval strom dechovky. A já jsem pocítil hroznou touhu teďka a ne jindy se podívat ze zdi tam na druhou stranu dolů, nikdy jsem takovou touhu neměl, ale tady jsem tak zatoužil, až jsem si vzpomenul, že ve voliéře jsou žebříky, a tak jsem otevřel drátěná dvířka, kde se dřív chovali supi a vorli, ale kde už nebyl drátěný strop, kde ale stály tři žebříky, a vylezl jsem tichounce, za zády mi šplouchalo Adagio con moto, ale tam, kde jsem lezl, šprycl za špryclem, tam bylo víc světla a víc i hudby… stromy položily větve na samou zeď, ale já jsem rozhrnul větvoví a koukal jsem se tam na druhou stranu, vždyť jsem si tam mohl zajít, ale dneska to bylo jinačí, dneska jsem to viděl přes Patetickou symfonii, a šel jsem se podívat na druhou půlku nového mne, odkud jak průvan se táhly tóny mosazných nástrojů a vůně piva a vůně ženských… a ještě šprycl, a tady jsem to viděl! Zdálo se mi, že je to stejné jako s kvartetem. Větvičkami a mezi listím jsem viděl ve žlutým světle samý čtverce ubrusů a na těch ubrusech sklenice s pivem, viděl jsem čtverec tanečního parketu a mezi tím se pohybovali černobíle oblečení lidé, prsaté ženské vířily v kole, jednu ruku měly volnou a druhou se držely za krk tanečníka, a otáčely se a měly ruměný tváře, mužští je drželi v pase nebo tanečnicím kladli obličeje na líce, jako by ti tančící pili jeden druhýmu dech… a potom jsem viděl, jak uprostřed zahrady stojí krásná ženská a kolem ní jsou čtyři mužští, snad krejčí, mají centimetr a proměřují ji v pase a potom přes poprsí, kolem dokola a každý prs zvlášť, jako by volili královnu krásnýho poprsí, jeden z těch mužských měl krejčovskou křídu a kreslil po těle tý ženský čáry, nějaký čáry klasický krásy, pokreslil jí černý taneční šaty tam, kde vespod byly ty klasický osy a poloměry a bůhvíco, a všechno to, co se tady dělo, jsem slyšel, jak je rozpuštěný i v hudbě, která za mnou lezla z Valdštejnský zahrady, kam jsem se na chvilku podíval, ale tam zase už se drželi za tváře a brady, už ta hudba tak lidi oddělávala, že si museli podpírat hlavy, zatímco tady tanečníci a tanečnice řičeli nadšením, který se řinulo z hudby pana Polaty… a mezi tím chodily zakloněný číšnice, před sebou každá deset piv, roznášely a dělaly čárky na tácky. A potom Krasobruslaři přestali a hudebníci vylejvali z nástrojů močku a tanečnice přestaly a nechaly se vodit na místa, ruce tanečnic zůstávaly na šíjích těch chlapů v černých šatech, a teď zaznělo Adagio lamentoso Patetické symfonie, a několik tanečníků přišlo pod zeď a volali do Valdštejnské zahrady: „Jděte do háje s tím vaším Beethovenem! Mozarti sakramenský! Kazisvěti!“ A na zeď vystoupil z naší voliéry ten mužík, zatahal mě za rukáv a řekl mi: „To jste pořadatel? Proč nezakročíte?“ Ale já koukám, můj švára seděl v Tomášský zahradě u stolu, na kterým byly dva talíře a kde se u vchodu vybíralo, a můj švára se jistě bavil tím, že rozlišoval tanečníky na ty, který by pustil do ciziny a který by do ciziny nepustil, ale teď jsem to viděl! Kolem dokola zahrady byl klášter a ten klášter byl proměněn na nějakej domov důchodců, ženskej domov, a v prvním a druhým patře v každým vokně byly ženský lesklý voči, všecky voči těch stařen se dívaly dolů na jedno místo, dívaly se na tu královnu obrovských poprsí, dívaly se horečně na ty mužský ruce, jak měřily a zapisovaly, a podíval jsem se dolů a teď mi to došlo! Tady byla ta pořádná hudba. Proto všecky ženský tam dole tak tancovaly, proto se nechávaly objímat a proto se procházely pod stromy a dál nechávaly dlaně tanečníkům na šíji! Aby to viděly stařenky, který už ruce dávat nikam nemůžou, už je nikdo takhle neobjímá, a proto ty voči těch stařenek se blyštěly a leskly steskem a žárlivostí a zlobou, že tady nejsou zdi dělicí symfonickou hudbu od dechovky, ale zdi i mezi lidma, zdi, který ve skutečnosti jsou víc než zeď, na který jsem seděl a zíral dolů a viděl všecko současně, takže jsem se div nezřítil. A znovu mě tahal ten mužík, abych zakročil, protože dole zase hrozili pěstmi tanečníci a volali na orchestr: „Jděte do pytle s tím ádur!“

A potom jsem se otočil a viděl jsem, jak po těch třech žebříkách ve voliéře stoupají posluchači symfonie, a potom jsem viděl, jak ze dvora pivovaru přinesli tanečníci žebříky a štafle a jak je opřeli o zeď a stoupali a jeden za druhým se tlačili na zeď, jako je to na obrázcích, jak se dobejval hrad… a už teď vykoukli proti sobě, jako by je dirigoval neznámej dirigent, a už stáli na široký zdi a viděl jsem, jak se vzali do křížku, jak oči plály nenávistí, jak se na zdi začali posluchači rvát, jak jich několik přepadlo a zřítilo se dolů, ale já jsem už byl někde jinde, už jsem nemohl dát zapravdu ani těm, ani těmhle pěstím, utrhl jsem proutek a dirigoval jsem oběma hudbám, hudba pana Polaty začala hrát Lví silou vzletem sokolím, a kelnerky honem odnášely piva, každou chvíli se mihnul stín padajících těl, ale vášně byly asi tak nahromaděné, že další lezli na žebříky a štafle, a zeď byla kromě pískovcových soch taky plná práčů, někteří, jak byli rozchlípaný zlostí, začali se prát se sochami, a potom jsem viděl, jak přestal hrát Orchestr hlavního města Prahy a jak i ti hudebníci běželi pod větve starých stromů a hudba pana Polaty přestala hrát a hudebníci se shlukli pod zdí a někteří stoupali po žebřících, zrovna tak jako s nástroji lezli z druhé strany hudebníci symfonie, a teď na zdi přibyly i nástroje, a začali se prát i hudebníci, lesklé nástroje se míhaly, větvičky sekaly, bylo to divné, proč trubky a eufonia jdou nejvíc proti sobě, proč se šermuje na zdi klarinety, co chvíli někdo padl dolů, ale to nevadilo, aby se tam dole neshlukli ctitelé hudby pana Polaty na jedné straně a na druhé straně ctitelé Symfonického orchestru hlavního města Prahy, a hrozili pěstmi a křičeli a dělali místo, aby po žebříku z jedné strany vylezl osobně pan Polata a dirigent Smetáček a rozdali si to oni, ale ozvalo se ječení a do dvora pivovaru vjelo auto mlíkařů a do vrat Valdštejnského paláce druhé auto mlíkařů, jako by si dali znamení nebo jeli podle mojí taktovky, a potom byl nápor na zdi takový, že mne kdosi chytil a strčil do mne, ale já jsem se ho chytil za kabát, byl to ctitel hudby pana Polaty a padal dolů do Valdštejnské zahrady a já jsem letěl po hlavě, roztáhl jsem ruce a padal do hudby pana Polaty, prolomil jsem shora buben a skulil jsem se do láků slin, které vyklepal trombonista… Esenbáci vyskákali a jako na povel stařenky v prvním a druhým patře otevřely všechna okna, po obloze a stěnách a obličejích se mihly stíny tabulek, takový zvláštní zsinalý světlo, a já jsem to všecko viděl a všecko slyšel a všecko mi ladilo a všemu jsem přitakal, a stařenky křičely jedna přes druhou a ukazovaly kostnatýma

rukama a šermovaly a řvaly: „Všecky kozatý ženský do kriminálu! Ruce usekat! Jazyky vytrhnout! Nunváře a zvěroklešťiče na ně!“ A já už byl navždycky špatným biletářem, špatným pořadatelem, vším tím, co jsem dneska a včera slyšel a viděl, prokopl jsem buben někam na druhou stranu, protože všecko jsem viděl zabalený v jednom velikým prostěradle, a jediný můj švára, blbec, seděl na obrácený židli a prstíčkem kýval a ukazoval a třídil: „Tomuhle bych dal pas, tomuhle bych pas nedal, tohohle bych pustil do ciziny a tohohle bych zas nepustil…“ A na zdi rvačka dostoupila vrcholu, celé hrozny rváčů padaly, už jich tam bylo tolik, tak byly do sebe zaklíněný, že se rvali a už nevěděli ani proč, a když zhasly lucerny, nevěděli ani s kým, jen temný pády a nářek… ale mně všecko ladilo a já jsem byl zachráněněj, v jistým smyslu ale i ztracenej… ale asi tohle bude to zachránění…

– k r á s n á p o l d i

Kampak se poděl ten slepec od Masaryčky, kampak jen zmizel? Stával tam a prodával noviny, a jak vítr studený vál, ten slepec těmi novinovými stránkami jen šustil a listoval, lidé v předklonu míjeli tu živou rotačku, a ne že neviděli, ale nechtěli vidět to, jak se slepec s větrem rval o svoje noviny jak trhací kalendář. Kampak se jen ten slepec poděl, kam zmizel?
Kam však zmizel i ten mrzák z Václaváku, kampak se jen poděl? Prodával u Čekana na chodníku mechanické hračky, to vždycky natáhl péro v plechové pinkalince a brouček pak vzletěl a mrzák jej chytal do rozpřažených paží a musel někdy za tou padající hračkou běžet až pod větve lip, běžet, jako by byl po pás v dlažbě, protože obě nohy měl amputované u samých kyčelních kloubů, takže si nemohl připevnit protézy. Kampak jen tenhle člověk zmizel, kampak se poděl?
A kampak zmizela i ta ženská s ujetými chodidly nad kotníkem, kampak se poděla? Ta ženská chodila Prahou vkleče a na lýtkách nosila obrácené pánské galoše, takže když napadl čerstvý sníh a ta žena kráčela od svatého Havla tím čerstvým sněhem proti mně, tím sněhem, po kterém ještě nikdo nešel, když jsme se minuli, tahle ženská měla jít podle šlápot se mnou, zatímco ona se mi vzdalovala. Kampak zmizela i tahle ženská?
Teď častokrát vidím velikou hvězdu, myslím si, že je to večernice. A on je to jazýček svářecí hubice, modrý a tesklivý plamínek, sestoupení svatého ducha, které dotykem se železem zčervená. Otvírám okénko v cáglágru a dívám se na chlapa, který stojí na hromadě válečného šrotu, svírá v prstech jitřenku a tahá za sebou hadičky a z hořáku prskají vánoční stromečky. Na Poldině huti beznadějní lidé zdvihají zablácenou naději. Kupodivu, život je pořád vynalézán a milován, i když staniolový mozek plodí zkřenčené obrázky a rozšlápnutý hrudník plivá neštěstí. Je to pořád ještě krásné, když člověk opouští jídelní lístek a sčítačku a rodinu a odchází za krásnou hvězdou. Pořád je život ještě nádherný, když má člověk iluzi, že je schopen vydupat na čtverečním metru celý svět. Když zbývá do konce brigády sto dní, koupím si skládací žlutý metr a každý den se odstřihne jeden centimetr, a když upadne z prstů ten poslední, člověk projde hrdlem láhve někam jinam, vstříc jinačím dobrodružstvím.
Ale krásná Poldi je taky výkřik, kterým trhá brigádník na cucky nápisy a hesla, za tři koruny padesát deset deka, protože člověk se vrací do potrubí mozku a zkoumá účet, za co se platí a proč se zaplatilo tolik, poněvadž kdo prsty do práce úrodné vloží, spasen je navždycky, protože život je věrnost třeskutým krásám, někdy i za cenu vlastního života.
A noviny zatím krasopisně líčí, jak brigádník, když jde z práce, tančí si kozáčka a posílá v duchu děkovný telegram, zatímco on plivá dehet a kácí se na postel. Jinému žíznivá ocel proplouvá okem a obraz manželčin je pryč a valcíř se snaží směšnými krůčky od svého neštěstí odskotačit. To někdy pokrok jí pečené mládence a stříbrné sanitní auto si odváží člověka s podrážkami u zasklených dveří, rozdrcená ruka tolik touží vrátit se do tvaru, který vlastnila, a ujetou nohu nejvíc pobolívá právě ten palec, který je i s nohou pryč.
Doktor v bílém plášti si myje ruce. „Paninko, věříte?“ ptá se.
„Ano, ale pane doktore…“
„Tak, paninko, věřte, soustřeďte se, modlete se, hodně věřte, protože moje věda je právě v koncích.“
A myje si ruce a nepodívá se, co by se čílil? Ví pan doktor, že právě teďka, nebo za hodinku, ale nejpozději dneska do večera někde sklapne past a sanitka si přijede vybrat kořist. Vždycky se najde důvěřivý brigádníček, který špatně drapne do kleští žíznivý drát nebo mu grot kopne do nůžek nebo si špatně přehodí žhavý drát a šestnáct metrů červeného tkalounu vyletí do vzduchu a valcíři poskakují a uskakují a krčí se za válcovací stolicí, ale někdy smyčka dopadne brigádníčkovi na krk a donutí jej, aby kamarádům na fertiku zatančil tanec, variace na Laokoontovo sousoší, kde maximální bolest hledá minimální dotyk, a když žíznivý prut nepropálí bradu, přiškvaří lícní kost, když neprohoří ramenní kloub, upálí prsty, které chtějí od sebe odvrátit kalich, a nakonec klesá hlava a rty se připečou k věčnosti páchnoucím polibkem a obhořelou klíční kostí si duše odemkne mučírnu a krásná Poldi tuční. Mládenci v peci ohnivé.
A přeci brigádníci, když jim otrne, sázejí všecko na život.
„Hele, Anči, já mít doma takovýho chlapa, tak mu namydlím schody a ten by mi vyjel, panenkomarjá, ten by si posmrkal perka.“
„A tak, pánové, tak je to zjebaný od Adama k Evě.“
„Kapitán povídá, všici z lodi ven a tlačit!“
„Ano, to je ten starej židovskej mindrák, dělat Krista.“
„Komu to povídá, s kým si to hovoří? Kdo se ho tady v autobuse ptal? Nikdo. Aha! Hektor mu líže nanuka. Ovšem, to bysme mu křivdili, von není blbej, ale kapánek pitomej.“
„Ale co, má mě to přejet v Praze nebo zkřísnout tady.“
„Pánové, ten cestovatel měl v ruksaku patník…“
„Vidíte? Slyšíte? Mluví si sám se sebou. Zpřehazujou se mu šňůry na prádlo. Vzhledem k myšlení chodí po rukách.“
„Slečno, zvostaňte takhle, jste jako živá.“
„Šofére, přidej, jedeš s náma jak se chcíplejma sépiema.“

„Pánové, a ty psi se cestovateli spikli a vzali mu šmíra.…“
„Ubožáček, chudáci jeho rodiče. Ubohej českej človíček…“
„Šoféře, jeď! Nebo tě budou hledat rozhlasem. Já chci jít večír do bia.“
„Dostal jsem slepičí polívku u Huňků, ale ve stehně už byly votištěný zuby toho, kdo si koupil tu polívku přede mnou… Běhala asi za pivovarskou jedenáctku, umřela potom stářím…“
„Já si k vám sednu.“
„Kdepak, já nejsem pojištěnej.“
„Když se nám baba nevešla do rakve, přerazili jsme jí nohy.“
„Všecko jsou jen a jen podmínky. Kdyby začaly růst dvacetimetrový přesličky, za tři dny tady máme dinosaury.“
„Hergot, Bláže, nestrkej mi pořád ten svůj zadek do ksiftu.“
„Vod tý doby, co je vykradli, tak se mají rádi.“
„Mě s ženou sblížil krystýr, máme spolu parádní tajemství.“
„Kdepák, to není ženská, to je kráva jako datel.“
„Prosím jménem slušných soudruhů, aby se v tomhle autobuse mluvilo slušně.“
„Jdi, Františku blbej, víno musí zrát v sudech, ve flaškách ti nevyzraje!“
„To máte, třeba uříznete z legrace holce cop. Kdepák, urážka na cti! Zločin omezování osobní svobody!“
„Ach lidi zlatý, jak jen mě lidi děsně serou! Asi půjdu v penzi na Sázavu a tam budu pěstovat slepice.“
„Pojistní matematici, pro smilování, dohrajte aspoň jednou až do konce ten mariáš!“
„Rekreační středisko Poldi, Lázně Koněv, všecko vystupovat!“
„Spadla ti peřina.“
Krásná Poldi je potom taky jezírko z dehtu a haldy a baráky a ubikace, ostnatý drát dělí fabriku od voňavého obilí a zeleninových obor. Otevřenými okny baráku ubikace se řine vůně moče a navrstvení spáči spí na pryčnách tak, jak usnuli po nočních šichtách, nastavují zápěstí injekčním stříkačkám světla, zarostlí chlapi se zlomenou šíjí a vyvrácenýma rukama hrají karty a propůjčují výkřikům platnost zuřivých věcí. Celý ten lágr jako by pozorně čekal, že se najednou něco gruntovního stane, najednou někdo zaťuká nebo se ozve rádio, a hned nato budou lidé hodní a krásní. A zvenčí přichází vřeštivý plakát, harmonika optimisticky opisuje barvotisk a na stole brigádníků není ani květinky, kytičky, o kterou by se opřel svět. Stojím ve dveřích ubikace, chodba je tak dlouhá, že je těžko vidět z veřejí, ve kterých stojím, do veřejí na konci chodby. A když jsem přešel tou dlouhou chodbou a otočil jsem se, ty veřeje, ve kterých jsem před chvílí stál, byly malinké jak okénko. Takový barák, to je past na krysy, past sklapnutá perspektivou věčně se prohazující na obou koncích. Lázeňský stařec, který mne přivedl, zmenšuje se chůzí tou chodbou, je menší a menší, až docela malinký, jak figurka, postavil se do zdánlivého okénka tam na konci chodby. Otevřel jsem dveře do místnosti, vzduch je plný prstenů a zlatých čtverců. Jako by si zde někdo neopatrně hrál se šrapnelem. Nerozbité jsou pouze dvě skleničky od hořčice, zámky u skříněk jsou ukroucené jak rachitické prstíčky. Pak přišel brigádník a řekl mi, že se jmenuje Jarda Jezule, kožešník. V jedné ruce nesl kufřík, ve druhé sebrané spisy. U nohou ležela poražená kamna, kouřová roura trčela ze zdi jak lejno žertovného obra. A Jarda Jezule se posadil na palandu, lehl jsem si na pryčnu pod ním, Jarda si vyzul botu a ponožku a měl malinkou nožku, nožičku červenou od spály a sraženou jak nárt čínské dívenky nebo buldočí tlama. A potom si rukou prokrvoval prsty u té nohy a pak si vycpával novinami špičku té prázdné boty a přitom komíhal tou červenou nožkou kolem mého obličeje, ležel jsem na palandě pod kožešníkem jak v řece, ve které si špláchá tu nohu. A v celém lágru ropotaly hlasy, svolávání, znamení, skrz zdi voněla umývárna a záchod, od houpaček nyvěl ariston a oknem hned naproti byla vidět zrovna tak dlouhá ubikace, baráky sestavené do sebe jak vojenské lazarety.
Krásná Poldi je však taky cesta z ubikace podél černého jezírka, motorová pumpa vstřikuje potůček, cikánka stojí na kameni a pere hadříčky v tom rybníčku hned vedle rezatých kamen a ponořeného bicyklu. Tudy chodívám s Jardou Jezulem k Černému koni hrát na piáno a pít rum. Sebrané spisy jsou pod postelí, jaképak čtení, když za šichtu vypijeme u martinek dvacet piv a vyčůráme sotva hrníček? Za poslední peníze jsme si vystříleli umělé růže. Potom se vracíme. Trestankyně jsou už ve svém lágru, v barácích oddělených od našeho lágru zašalovaným plotem s nadstavbou z ostnatého drátu. Teprve dneska jsem si škvírou ve vyraženém suku všiml, že trestané ženské tam mají čisto a režné ubrusy a kytičky polního kvítí, zatímco my na svobodě máme bordel. Jedna trestankyně je tak krásná, i když shodila svoji matku do studny, a když se ta maminka po skružích vyškrábala ke světlu, ta krasavice jí sekyrou roztříštila hlavu. Dva brigádníci se pokoušeli za tou vražedkyní přelízt plot, stráže je chytily, když už vztahovali po té krásné trestankyni ruce, a dostali facek a potom po třech měsících kriminálu. U valcverku jsem jí podal květinku, ta vražda i ten trest jako by tu holku vykoupaly, možná, že by dnes vedla pořádný život, ubrusy, kytky, hebká slova. Když se každý večer tahle trestankyně koupala, každý suk byl obsazen brigádnickým okem. Měla tělo porostlé jemnými chloupky, světlým chmýřím, že měla kolem celého těla svatozář. Když se drhla, zasnívala se a zůstávala tak stát v divné póze, marně jsme prodlužovali své brigádnické oči, marně ti silnější odstrkovali od suků v prknech ty slabší. A já jsem viděl, že ona každé oko v suku zná, dokonce že ty mužské oči čeká, že se nahá umývá jen pro tyhle žádostivé oči, které jí nahrazují procházku, svobodný špacír hlavní třídou v podvečer. Ale nejvíc brigádníky ničilo nikoliv nahé tělo, ale stínohra v ubikaci před postelí, když ta trestankyně napřed do okna pověsila prostěradlo a žárovkou hnala svůj stín a jeho necudné pohyby na plátno jak v biografu. A všichni jsme za tím plotem skákali, lezli nahoru k ostnatým drátům a padali na zem, ale zase se zvedli, a sotva jsme nasadili oko na suk a viděli tu stínohru, zase jsme se šplhali a chtěli přelézt tam do té ženské voliéry, protože ta krásná nahá trestankyně vztahovala na plátně ruce a v jejích pohybech bylo tolik touhy, že každý brigádník myslil, že vztahuje ruce jen po něm, po jednom každém z nás. Když pak myslila, že zahrála dost, oblékla si tepláky, odvěsila prostěradlo, upravila lože a vylezla na palandu tak jako ostatní, zapálila si cigaretu, založila ruku za mokré vlasy a četla rodokaps. Rozcházeli jsme se do svých baráků a zanechali za sebou rozsvícený

ženský lágr, trestankyně, které měly na každém stole kytičku chrpiček a vlčích máků. Jen u zamřížovaného okna koupelny ležela na okenním rámu hlava pološílené trestankyně, která naslouchala, jak od střelnice hraje ariston Harlekýnovy miliony. Slza jak briliant jí zářila v prstenu oka. To lidi vždycky, když jsou na dně, tak si naplňují oči krásnými předměty. Svět je plný umění, jen se umět rozhlídnout a svěřit se potom nevyčerpatelnému šepotu, maličkostem, touze a přání.
Krásná Poldi je taky moment, kdy si brusič zničehonic strhne brejle a utíká od práce ven a pryč a pryč a pryč a dívá se nahoru do nebe, dívá se potom na haldu rezivého šrotu, na ptáčky, kteří se omylem šli napít do vařící kaluže, dívá se, jak opařené tělíčko poskakuje do rezatých trubek, jak všecko má svoji mučírnu, ale všecko i svůj ráj. A brusič se vrací do brusírny cáglí, znovu si připíná ochranné brejle, tiskne knoflík a znovu se dává do práce, znovu se přivazuje k pendlovkám. To každý člověk občas propadne vzpouře. Člověk si odepřel žít prapůvodní život, proto andělé řídí sanitní auta a sbírají jiné anděly přeražené vejpůl.
Rád chodívám do závodní kantýny podle spícího cáglágru, ve vrstvách spočívají klády oceli vyrovnané jak dubová polena. Potom se dívám na nebe, kde se mi zničehonic objeví hlava tak veliká jak noční obloha, hlava s připálenou kadeří od hvězd, tvář detailů nikdy nezřených. Ocel s přísadou wolframu a kobaltu se ve skrojení podobá barvám motýlích asijských křídel. Kdosi mi pumpuje do mozku věty, dávno zapomenuté obrazy z dětství, bezvýznamné předměty a hovor mi louskají srdce a já, říční faun, jsem zase ochrnutý touhou po říční nymfě, chodím wolframovým prostorem, ústy a nosem mám provlečený drát, a kdykoliv se odchýlím z dráhy, prudce to v chřípí zabolí.
Přistupuji k elektrolytické peci, modrou tabulku skla před očima, a tavba bouřlivě klokotá. Tohle je nádherná práce nádherných lidí, prostor v martinské peci duní jak symfonický orchestr, jediným pohledem proběhnu nístějí nazpátek až k těm schodům, kde jsi se mnou snášela lampu do skleněného bazaru, kde se poprvně moje ruka dotkla tvé ruky a melodický mandl mi lisoval srdce. Zaprášení manekýni trnuli bystrozrakem a konvenčností, houpací židle tvé chůze mi vrátila osvěžený mozek a blesk mého citu přeletěl do tvých vlasů. To se potom lze i zřítit do vroucí tavby na počest lásky, ocele s přísadou mne a tvého obrazu ve mně, obrazu, který mi vnucuje malinkou dětskou tvář zalitou blboučkým smíchem, protože židovská dívenka plivala žiletky a já jsem si pořezal ruce. Krásné borůvkové noci mi naplňují jitrem játra a tryska mého srdce mi vstřikuje krvavou směs. Slunce fárá z temnot a hebké vlnící se obilí se zmítá jak ženská režná sukně. Kolečka těžných jam se točí pozpátku, v zástupech vápnem natřených kmenů třešní okřívají zákryty vojenských hřbitůvků. Hlídači střeží zadrátované trestané ženy a vlaštovky roznášejí v zobáčku poselství houslí.
Trestankyně se řadí, hledám tu svou krasavici, ale ona zde ještě není. Některé ty trestané holky mají vyčesané vlasy jak vznešené dámy, režné blůzičky a režné kalhoty si překládají nad loktem a koleny jak milionářky slunící se na plážích v Miami. Svět drží ty holčiny formou, barvičkou na rty, kartáčkem na zuby, pleťovým krémem, mužskýma očima. To jsou flastry a náplasti na deset, na patnáct, na dvacet let. I na doživotí. U vchodu do ženského lágru zpívá v kleci čížek, kterému vypíchli oči, aby líp zpíval. Sladkost mi zaplavuje hruď vůní laku na nehty, vanou na čokoládu, jateční pistolí. Myslím na cigaretové dutinky, trpasličí žárovky, náhrobní stínítka, zlaticí lis, poutní trny a organtýn. A konvalinky se mi řinou z očí. Krásná Poldi, otisku mědi, hlavinko s vůní medailonku a vůní připálených vlasů od hvězd, to nejkrásnější, co jsem kdy viděl, tím tě ověšuji, hovořím s tebou mrtvými věcmi, oslovuji tě, když emailové džbány padají z nebes, když šílená luna zrcadlí reflexy tvých reflexů. I vzduch je tebou umazán. Stačí vytočit číslo telefonu, na druhém konci se zvedne ametystový aparát a z tvých úst proudí vzduch přenášený elektromagnetickými vlnkami, proudí zmrazená slova, hvězdice, vlákna, laboratorní pícky, nulové můstky a vibrátor. Ach, kdybych ti tak mohl propůjčit svoje oči! Je to tak krásné být zamilován, mít s sebou maličký elektromotor. Vždyť i dotyk břitvy lze uchovat dvacet let i víc. Je mně vždycky víc, když na tebe, Poldinko, myslím. Jako bych tebou porazil diamantový vesmír.
Uléhám na palandu, ale nejdřív upaluji sirkou ve škvírách štěnice. Slunce štrikuje briliantovou punčochu. Křídou píšu tvé jméno na prkýnko palandy, na kterém na sebe zlostí navíjí a rozvíjí prostěradlo Jarda Jezule, řezanka strožoku se mi sype do očí. V rozbité skříni trčí zabodnutý nůž. Jarda Jezule usedá, spouští tu svoji červenou nožičku s prstíčky podobnými chrupu.
„Hele, Jezule," povídám, „kde máš to čtení, ty sebraný spisy?"
„Jaký spisy?"
„Ty spisy, se kterejma jsi sem přijel," povídám a kreslím na prkýnko hlavinku Poldinky, hlavičku s připálenou kadeří od hvězdy.
„Dej mi s tím pokoj," vyklonil hlavu Jarda, „spadl jsem se o pět kil! A co ty štěnice a co ten hajzl hned vedle?"
„To měli v koncentráku i básníci," povídám a dál kreslím, „ale Jezule, trošku romantiky…"
„Ale já nejsem v koncentráku!" vykřikl Jarda a krev se mu nahrnula do obličeje.
„Správně," povídám, „správně, ale bouře a příval netrvá celej den. Ovšem trošku romantiky v tobě nejní, Jezule, romantiky."
Brigádník Jarda, bývalý kožešník, se chytil pelesti, vyklonil se a tvář mu chrstala zlostí. Obličej chrliče z katedrály. A seskočil a červená nožka pleskla, pak kulhal a nastavil mi před oči napřažený prst jak nůž. Pak mě celou minutu držel očima v šachu a tvářil se, že mi chce něco strašně důležitého říct. Potom mávl rukou, jako by to, co mi chtěl říct tak důležitého, zahodil a zatratil i se mnou. Odplil si a začal vycpávat prázdnou špičku botky novinami.
„Hele," řekl mírně, „Kafko, pomáhá ta vodička na vši, pomáhá?"
„Pomáhá," povídám, „pomáhá."
„Tak, kamaráde Kafko, spi, jseš po noční, tak spi," řekl Jarda Jezule a zvedl botu a vědecky se do ní díval. Usínal jsem. Slyšel jsem, jak Jarda šátrá pod postelí, pak o koleno opražuje nějaké knížky.

TAK ZASE RÁNO CO RÁNO vstávám a nemám čas na sebe myslet, zamyslet se, jsem šťasten, jsem nešťasten? Již napřed znám ten první mechanický pohyb ruky k budíku, sahám mu rozespale mezi nohy, abych zastavil zvonění

niklových varlat. Pak tentýž tápavý pohyb ke stěně k vypínači a totéž první stydlivé prohlédnutí člověka předčasně probuzeného, rozcuchaného, páchnoucího, člověka, který se znovu posazuje na postel s budíkem v ruce. Každé jitro si pouštím rádio, naladím Berlín a poslouchám… Zprvu nic, avšak několik minut před čtvrtou se ozve Internacionála zpívaná sborem a hudbou, pak známý milý hlas: Dobrého jitra, tovaryši, zde Moskva… pak třicet vteřin ticho a náhle ranní hluk moskevské ulice při Kremlu, několik písknutí, několik houkaček a pak zvony Kremlu začnou bít… jedna, druhá, třetí, čtvrtá, pátá, šestá… a zase milý hlas: Tovaryši, hovoří Moskva, dobré jitro, je šest hodin… a zase Internacionála zpívaná sborem a hudbou… To znamená, že u nás jsou čtyři, to znamená ještě několik minut času a stojí za to si vlézt do postele a hledět na vteřinovou ručičku, jak se pomaličku sune a tiká kolem dokola ještě a zas. Někdy i usínám na ty tři minuty, ale pak musím z postele ven a poddat se automatismu, šílenému a přesnému, zvláště ráno, kdy nelze již nežít. Rychle se obléci, vyčistit dvojníku v zrcadle zuby a přemýšlet, proč se obden holit a denně kolikrát mýt a jíst a chodit se zasedacím pořádkem v mozku? Nač se pořád strachovat, že něco někde zmeškám? Chlácholím se, musíš být statečný, musíš, musíš, ty musíš! Opakuji si to často každou hodinu, ale ráno každou minutu, abych se lehčeji opláchl a lehčeji odsunul dotěrné myšlenky na pozdější chvíli. Vycházím z domova, začíná pršet, drobně mrholí na celý kraj, na moji zahrádku, cítím, jak potřebuji déšť, hmatám, jak ke kořínkům se mi dere tmavá voda a strhává s sebou vápenný prach, cítím, jak moje vlásečnice mlsají a já se stávám zlatou parménou, malináčem, panenským jablíčkem, myslím si, co bych asi tak potřeboval, abych byl šťastnějším? Mám chuť na draslo, fosfor, dusík. A otvírám oči a automatismus mne už dávno uložil na sedadlo autobusu, jistím, jak perspektiva mne vsrkává do ulic, které jsou v dálce tak uzounké, že by tak tak projel jen bicykl, a přeci, když tam dojedeme, projedou vedle sebe dva autobusy a nová perspektiva vylhává na obzoru další zdrobnělinu. Protijedoucí vozidla, z dálky se jedno druhému podobá jako dvojtečka dvojtečce, každá se zvětšuje tak dlouho, až se reflektory míjí, vidím, že to je ten samý autobus, jako je náš, v jisté chvíli jsme jeden druhému zrcadlem, ale zadním okénkem za pár vteřin vidím, jak červené světýlko se menší a zmenšuje, až někde předčasně zaniká. Hledím kolem sebe a nejsem sám. Někteří brigádníci spí, dosnívají, přemýšlejí. Krásné je zelené světýlko na panelu řidiče autobusu, světýlko, které je veliké jako kterákoliv viditelná hvězda. Řidič autobusu současně pozoruje silnici dopředu, na obě strany a zrcátkem i dozadu, současně jistí stav motoru, podrážkou přidává nebo ubírá plyn, spojku, brzdu, v rukách otáčí volantem. Ted jako každé ráno ve Vokovicích se řidič autobusu shýbne a podívá se pokaždé na to samé okno, a když v tom okně je světlo, řekne: „Už vstala.“ A když je v tom okně tma, řidič tak dlouho houká, zastaví a houká, až se okno rozsvítí, a autobus jede spokojeně dál. Představuji si: tam za oknem je postel úřednice z pošty, vstává podle jisté dohody s řidičem autobusu, vidím ji, jak sedí na pelesti postele s punčoškou v ruce a váhá, zda má to cenu vstát, vidět pak rozcuchanou dívku v zrcadle, proč žít? Ale autobus už projíždí silnicí kolem ruzyňského letiště, je rozžaté, jistě čekají letadlo, přistávací plocha je roubená rubínovými světly, která se sbíhají na konci letiště tak, že kdyby někdo stál tam na tom druhém konci, řekl by si: Ty červené žárovky se sbíhají přesně tam, jak projíždí autobus… A letadlo vrhlo na přistávací plochu kužel, dosedá, zmenšuje se a přistává, ale je tak maličké jako dětské letadýlko na gumičku, křídla se otáčejí, barvy se přehodily a opět se blíží k nádraží, zvětšuje se, ač je pořád stejně veliké… Zavírám oči a vidím, že všechno je docela jinačí, než se to jeví, než to je… všechno je na gumičce perspektivy, i samotný život je iluze, deformace, perspektiva… Otvírám oči, jsme před ocelárnou, brigádníci se navzájem budí: Vstávej, přivezli ti koks. A já jdu tak jako ostatní, tímtéž sklíčeným pohybem vrátnicí, ukazuju legitimaci a kráčím ke koupelnám, šatnám. Vidím, jak ze záhybu vyjíždí vláček s rozžhavenými pětačtyřicetimetrákovými ingoty, ještě růžovými jako dívky, když jdou do prvních tanečních. Ingoty jako by dovedly utajit svou hmotu a byly z krepového papíru a napumpované teplým vzduchem a přivázané za provázek, aby nevzlétly jak balonek… tak vzdušné jsou a půvabné a neskutečné… Ale lokomotiva frfní páru a skoro po kolenou z posledních sil kolem mne táhne ten náklad v růžové barvě, který mi připaluje vlasy a šaty, a já jistím, že to jsou tuny tun oceli, obelisky veliké a široké tak a tak… Vidím je chviličku v jakžtakž skutečnosti, která se ale ihned zmenšuje a já vzdalováním jí to zmenšování urychluji, aniž by se na skutečnosti toho vláčku s ingoty co změnilo… Rychle se potom vysvlékám, tímže denním pořádkem potom na sebe natáhnu tričko, pak košili, pak trenýrky, pak tepláky, pak kalhoty, potom si obouvám boty, pak kožíšek z kocourů, pak montérky kalhoty, pak montérky blůzu, pak zástěru a rukavice a navrch klobouk, tak jako ostatní dělníci rychle vycházím do noci. Jitřenka, veliká, ale ne větší než to zelené kontrolní světýlko na panelu řidiče autobusu, ta Jitřenka se skví na obloze jako počátek všech ranních směn, ale i jako konec všech směn nočních. Otáčím se a vidím: daleko na stráni si to supe ten vláček s pětačtyřicetimetrákovými růžovými ingoty, už je to jiný, ale přece tentýž vláček, který mi před chvílí ožehl civilní šaty a vlasy. Teď ale už jede na Koněv a je tam na stráni tak maličký, ne větší než dětský vlak na provázku… Všechno je na gumičce perspektivy.

– o b s a h

Kafkárna 7
Divní lidé 18
Anděl 35
Ingot a ingoti 41
Zrada zrcadel 55
Prokopnutý buben 70
Krásná Poldi 81